

Diagnoza stanu oświaty Powiatu Wrocławskiego

30.09.2022

Stowarzyszenie Edukacji Krytycznej

Materiał został opracowany przez Zespół:

opieka merytoryczna

dr hab. prof. UWr Patrycja Matusz

realizacja badań

dr Agnieszka Janik

dr Monika Humeniuk

Martyna Stec

opracowanie Diagnozy

dr Kamila Kamińska-Sztark

dr inż. Magdalena Mayer-Wydra

Hanna Achremowicz

Joanna Wyrwa

Maciej Achremowicz

opracowanie graficzne

Piotr Michnik

Spis treści

Spis treści	3
Wstęp	6
1. Demografia.....	8
1.1. Demografia.....	8
1.2. Prognozy demograficzne a rzeczywistość	9
1.3. Prognozy zmian demograficznych	10
1.4. Trendy determinant poziomu demograficznego ludności w wieku przedprodukcyjnym w powiecie	14
1.5. Trendy wstępne, niewidoczne w statystyce ogólnej	19
1.5.1. Migracja międzynarodowa.....	19
1.5.2. Zjawisko „powrotników”	19
1.5.3. Dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej w nowych strefach.....	19
1.6. Podsumowanie	20
2. Sieć szkół i placówek edukacyjnych w powiecie	21
2.1. Szkoły i placówki oświatowe w powiecie wrocławskim	21
2.2. Rozmieszczenie ośrodków edukacji w powiecie	22
2.3. Dostępność transportowa szkół	25
2.4. Wybory lokalizacji nauki w szkole ponadpodstawowej	28
2.5. Podsumowanie	31
3. Zainteresowanie ofertą edukacyjną powiatu wrocławskiego	33
3.1. Liczba uczniów w powiecie wrocławskim	33
3.1.1. Szkoły podstawowe ogólnodostępne	33
3.1.2. Szkoły ponadpodstawowe ogólnodostępne	35
3.1.3. Zmiany liczby oddziałów	39
3.3. Zainteresowanie szkołami powiatowymi wśród uczniów szkół podstawowych	43
3.4. Szkoły specjalne	54
3.4.1. Zespół Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach	54
3.4.2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich	56
3.5. Podsumowanie	58
4. Efektywność edukacyjna	60
4.1. Liczebność kadry pedagogicznej	60
4.2. Rozwój kadry pedagogicznej	62
4.3. Poziom kształcenia	64
4.4. Wyniki egzaminów maturalnych	65

4.5. Wyniki egzaminów zawodowych	67
4.6. Wyniki egzaminów w szkołach specjalnych	68
4.7. Ranking szkół	69
4.8. Opinie rodziców i uczniów na temat poziomu nauczania w szkołach	70
4.9 Pozostałe placówki	74
4.9.1. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu	74
4.9.2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce	75
4.10. Podsumowanie	76
5. Konkurencyjność oferty edukacyjnej szkół lokalnych	77
5.1. Oferta edukacyjna powiatu	77
5.2. Współpraca z pracodawcami i uczelniami wyższymi	79
5.3. Opinie uczniów i rodziców na temat oferty szkół ogólnodostępnych w kontekście pracy zawodowej	80
5.3.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach	80
5.3.2. PZS nr 3 w Sobótce	82
5.4. Wprowadzenie nowych kierunków kształcenia	83
5.4.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach	83
5.4.2. PZS nr 3 w Sobótce	85
5.4.3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce	87
5.5. Podsumowanie	88
6. Jakość bazy technicznej i edukacyjnej	89
6.1. Informacje ogólne na temat bazy technicznej i edukacyjnej	89
6.2. Opinie dotyczące bazy technicznej i lokalowej placówek	90
6.2.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach	90
6.2.2. PZS nr 3 w Sobótce	93
6.2.3. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich	96
6.2.4. Zespół Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach	97
6.2.5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce	98
6.2.6. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu	98
6.3. Podsumowanie	99
7. Wymiar zarządczo-finansowy	100
7.1. Informacje ogólne	100
7.2. Opinie na temat wymiaru zarządczo-finansowego	101
7.2.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach	101
7.2.2. PZS nr 3 w Sobótce	102
7.2.3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce	103

7.2.4. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich	103
7.2.5. Zespół Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach	104
7.2.6. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu	104
7.3. Podsumowanie	105
Bibliografia	106
Aneks.....	107
Ankieta skierowana do rodziców uczniów 8 klas szkół podstawowych	107
Ankieta skierowana do uczniów 8 klas szkół podstawowych	110
Ankieta skierowana do uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach i PZS nr 3 w Sobótce	113
Ankieta ogólna skierowana do rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach i PZS nr 3 w Sobótce	115
Ankieta skierowana do rodziców uczniów kl. I w PZS nr 1 w Krzyżowicach	117
Ankieta skierowana do rodziców uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kątach Wrocławskich	119
Ankieta skierowana do rodziców uczniów Zespołu Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach	121
Ankieta skierowana do nauczycieli Powiatowego Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu	123

Wstęp

Oddajemy w Państwa ręce pogłębioną diagnozę stanu oświaty Powiatu Wrocławskiego, wykonaną na zlecenie Zarządu Powiatu Wrocławskiego reprezentowanego przez Starostę Powiatu Wrocławskiego. Została ona opracowana na podstawie danych władz powiatowych, danych statystyki publicznej oraz materiału dotyczącego badań jakościowych, przeprowadzonych na terenie powiatu wrocławskiego.

Niniejsza diagnoza to integralna część opracowania Strategii Rozwoju Oświaty w Powiecie Wrocławskim na lata 2022–2027. Dokument ten stanowi element realizacji celów *Strategii rozwoju Powiatu Wrocławskiego 2030*. W celu operacyjnym „4.1. Wysoka jakość kształcenia i dostosowanie działań edukacyjnych do zmieniających się uwarunkowań społeczno-gospodarczych”, wskazano następujące działania:

- Współpraca szkół i placówek oświatowych powiatu wrocławskiego z lokalnym biznesem i innymi partnerami w zakresie kreowania oferty edukacyjnej, dostosowanej do potrzeb rynku pracy (działanie 4.1.1);
- Wzbogacanie działalności dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej jednostek oświatowych (działanie 4.1.2);
- Rozwój infrastruktury oświatowej poprzez budowę, rozbudowę, modernizację i remonty (działanie 4.1.3);
- Realizacja i wspieranie działań na rzecz poprawy efektywności i jakości kształcenia (działanie 4.1.4);
- Wspieranie uzdolnionych uczniów i studentów (działanie 4.1.5);
- Rozwój poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego (działanie 4.1.6)¹.

Dane statystyczne pochodzące z Desk Research uzupełniliśmy badaniami terenowymi oraz badaniami ankietowymi. Prowadząc badania na terenie powiatu, podjęliśmy wyzwanie przeprowadzenia wywiadów z wieloma osobami, które są bezpośrednimi interesariuszami sfery edukacji w powiecie. W niniejszym opracowaniu staraliśmy się oddać ich opinie w jak najlepszy sposób. W ramach badań przeprowadzono:

1. Ankietę anonimową w ostatnich klasach szkół podstawowych znajdujących się na terenie powiatu; wzięło w niej udział 415 uczniów i uczennic;
2. Ankietę anonimową dla rodziców uczniów klas ósmych szkół podstawowych znajdujących się na terenie powiatu; wzięły w niej udział 32 osoby;
3. Dwa wywiady indywidualne z dyrektorami szkół podstawowych na terenie powiatu: Szkoły Podstawowej w Jordanowie oraz Szkoły Podstawowej w Mietkowie;
4. Ankietę wśród uczniów placówek powiatowych; wzięło w niej udział 290 uczniów Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Krzyżowicach (dalej: PZS nr 1 w Krzyżowicach) oraz 131 uczniów Powiatowego Zespołu Szkół nr 3 w Sobótce (dalej: PZS nr 3 w Sobótce);
5. Ankiety skierowane do rodziców uczniów; wzięło w nich udział 130 rodziców z PZS nr 1 w Krzyżowicach, 41 rodziców z PZS nr 3 w Sobótce, 5 rodziców z Młodzieżowego Ośrodka Wychowawczego w Sobótce (dalej: MOW w Sobótce), 13 rodziców z Zespołu Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach (dalej: ZSS w Wierzbicach), 32 rodziców ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kątach Wrocławskich (dalej: SOSW w Kątach Wrocławskich);

¹ *Strategia Rozwoju Powiatu Wrocławskiego 2030*, Wrocław 2021, s. 34–35.

6. Ankietę skierowaną do pracowników Powiatowego Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu (dalej: PZPPP we Wrocławiu); odpowiedzi udzieliło 8 osób;
7. Wywiady fokusowe z następującymi grupami:
 - uczniami PZS nr 1 w Krzyżowicach – wzięło w nim udział 16 osób,
 - nauczycielami w PZS nr 1 w Krzyżowicach – wzięło w nim udział 8 osób,
 - uczniami PZS nr 3 w Sobótce – wzięło w nim udział 8 osób,
 - nauczycielami w PZS nr 3 w Sobótce – wzięło w nim udział 8 osób,
 - wychowankami MOW w Sobótce – wzięło w nim udział 11 osób,
 - nauczycielami w MOW w Sobótce – wzięło w nim udział 5 osób,
 - nauczycielami w SOSW w Kątach Wrocławskich – wzięło w nim udział 8 osób,
 - uczniami SOSW w Kątach Wrocławskich (2 wywiady) – wzięły w nim udział 24 osoby,
 - nauczycielami w ZSS w Wierzbicach (2 wywiady) – wzięło w nim udział 9 osób,
 - uczniami ZSS w Wierzbicach – wzięło w nim udział 9 osób,
 - pracownikami PZPPP we Wrocławiu – wzięło w nim udział 7 osób.

W sumie w badaniach wzięły udział ok. 1204 osoby. Wnioski z badań znajdują się w niniejszym opracowaniu. Przedstawione opinie uczniów, nauczycieli i rodziców stanowią wyraz ich osobistej oceny sytuacji w placówkach.

Dziękujemy za pomoc w prowadzeniu badań dyrektorom wszystkich placówek oświatowych oraz pracownikom i kierownictwu Wydziału Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego we Wrocławiu. Mamy nadzieję, że niniejsza diagnoza dostarczy Państwu interesujących informacji i będzie wsparciem w Państwa pracy.

1. Demografia

1.1. Demografia

Demografia powiatu wrocławskiego jest tematem wielu opracowań, przy czym każdorazowo kluczowym aspektem tworzenia wniosków wobec prognoz demograficznych jest czas ich sporządzenia oraz stopień prawdopodobieństwa spełnienia. Prognoza demograficzna pow. wrocławskiego zawarta jest w trzech dokumentach urzędowych:

- *Prognoza demograficzna dla gmin województwa dolnośląskiego do roku 2040*, IRT, Wrocław 2021,
- *Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030* (opracowanie eksperymentalne), GUS, Warszawa 2017²,
- *Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2050*, GUS, Warszawa 2014³.

Pierwsze dwa dokumenty zostały wykonane w podobnym okresie, co wiąże się z analogiczną bazą podstawową wykorzystywaną w badaniach oraz możliwościami weryfikacji stopnia ich korelacji względem danych rzeczywistych (do roku 2021). Zakres czasowy prognoz to: do 2030 r. dla GUS (2017) oraz do 2040 r. dla IRT, co wskazuje na większą przydatność wyników badań IRT – **istnieje możliwość szacowania liczby uczniów w perspektywie najbliższych 18 lat**. Należy tu podkreślić, że wykonywana pierwotnie przez GUS prognoza do roku 2050 (2014) została skorygowana ze względu na narastające rozbieżności między wynikami a stanem rzeczywistym ludności. Wynika to ze wzrostu stopnia nieprzewidywalności czynników demograficznych. Równocześnie nadmienia się, że żadna z wymienionych prognoz, jak również aktualne dane statystyki publicznej, nie umożliwiają oszacowania skali nowych zjawisk, dynamicznie rozwijających się od 2022 r. (w tym migracji wojennych oraz skutków pandemii COVID).

W związku z powyższym podjęto następujące działania w sprawie diagnozowania demografii powiatu. Po pierwsze, zweryfikowano poziom zgodności danych szacunkowych z istniejącymi (do 2020 r., ze względu na 5-letni przedział czasowy prezentowany w badaniach IRT). Po drugie, skomentowano wyniki prognoz. Ostatnim etapem ujęcia demograficznego jest zwrócenie uwagi na zjawiska mające kluczowy wpływ na zmiany trendów demograficznych w powiecie oraz jego głównym obszarze konkurencji: mieście Wrocławiu. Istotnym wątkiem jest wskazanie trendów „wschodzących”, niemożliwych do przedstawienia w oficjalnych statystykach, ale będących potencjalnie bardzo istotnymi w kolejnych latach funkcjonowania regionu.

² Prognoza ta stanowi zaktualizowaną wersję *Prognozy dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2050*, GUS, 2014. Źródło: <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/prognoza-ludnosc/prognoza-ludnosc-gmin-na-lata-2017-2030-opracowanie-eksperymentalne,10,1.html> [dostęp: 29 września 2022].

³ Zdezaktualizowana na rzecz prognozy z drugiego dokumentu GUS, przy czym oba dokumenty różnią się stopniem dokładności prezentowanych grup wiekowych.

1.2. Prognozy demograficzne a rzeczywistość

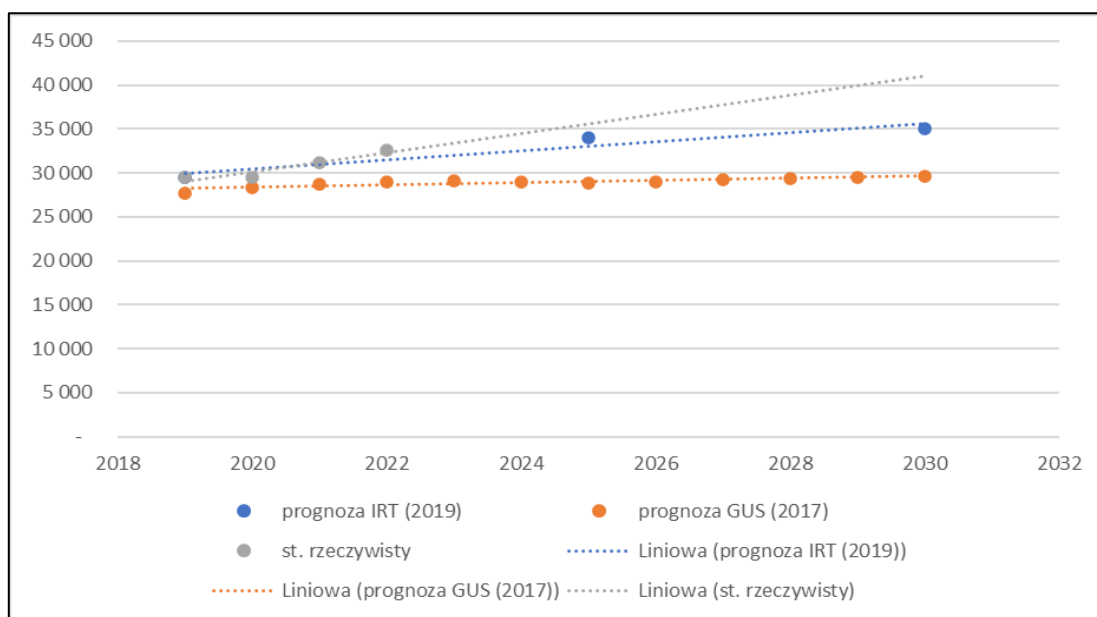
Porównywanie danych diagnostycznych wydaje się sensowne jedynie dla dokumentów najnowszych. Niemniej jednak GUS w 2017 r. publikuje tylko wiekowe dane zbiorcze, nieadekwatne do zapotrzebowania na rzecz opracowań oświatowych. W związku z powyższym, a także ze względu na potrzebę uchwycenia grup wrażliwych na zmiany trendów, zdecydowano się na porównanie wyników trzech dostępnych prognoz demograficznych.

Tabela 1. Poziom rozbieżności między prognozami demograficznymi GUS a stanem rzeczywistym dla ludności pow. wrocławskiego w latach 2016–2021

Różnica między prognozą, a stanem rzeczywistym		2016	2017	2018	2019	2020	2021
Liczba ludności ogółem	GUS 2014	-0,9	-1,7	-3,1	-4,8	0,0	-7,2
	GUS 2017	0,0	-0,5	-1,6	-3,0	2,2	-4,9
Liczba ludności w wieku 0–14 lat	GUS 2014	-3,1	-5,6	-9,1	-12,4	-16,0	-19,1
	GUS 2017	0,00	0,0	-1,3	-3,7	-6,3	-9,2

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 1. Linie trendu prognozowanej liczby ludności w wieku 0–14 lat dla pow. wrocławskiego wg różnych źródeł

Źródło: Opracowanie własne.

Powyższe dane wskazują na kilka zasadniczych kwestii. Po pierwsze, im większy poziom dokładności, tym bardziej odległe od rzeczywistych są dane prognostyczne. Przekłada się to na większą trudność oszacowania poszczególnych grup wiekowych mieszkańców powiatu. Kwestia malejącego prawdopodobieństwa prognozy w czasie jej trwania nie podlega dyskusji, jednak należy zwrócić uwagę na poziom rozbieżności w czasie, w tym w zaktualizowanej wersji wyników GUS-owskich. Dla grupy

wiekowej 0–14 lat GUS stale wykazuje niedoszacowanie, przy czym wersja zaktualizowana utrzymuje poziom rzędu 2,5–2,9 pp.

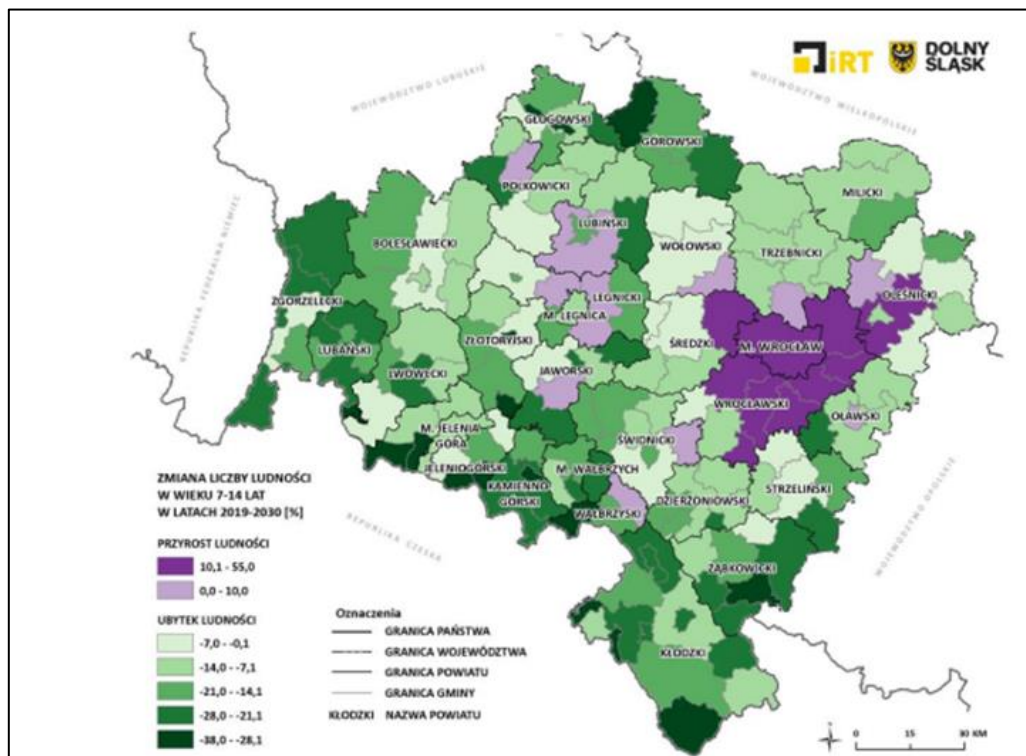
Wykres linii trendu liczebności populacji w wieku 0–14 wskazuje na utrzymującą się względną stabilność wg GUS-u, choć w rzeczywistości może ulec załamaniu. Jednak nie zauważa się przesłanek, które mogłyby zahamować wzrost tej grupy do poziomu prognoz GUS-owskich. Wyniki prezentowane przez IRT okazują się uśrednioną linią trendu pomiędzy prognozami GUS wobec aktualnego trendu zmian.

1.3. Prognozy zmian demograficznych

Poniżej przedstawiono wyniki prognoz demograficznych dla gmin powiatu wrocławskiego w kilku ujęciach:

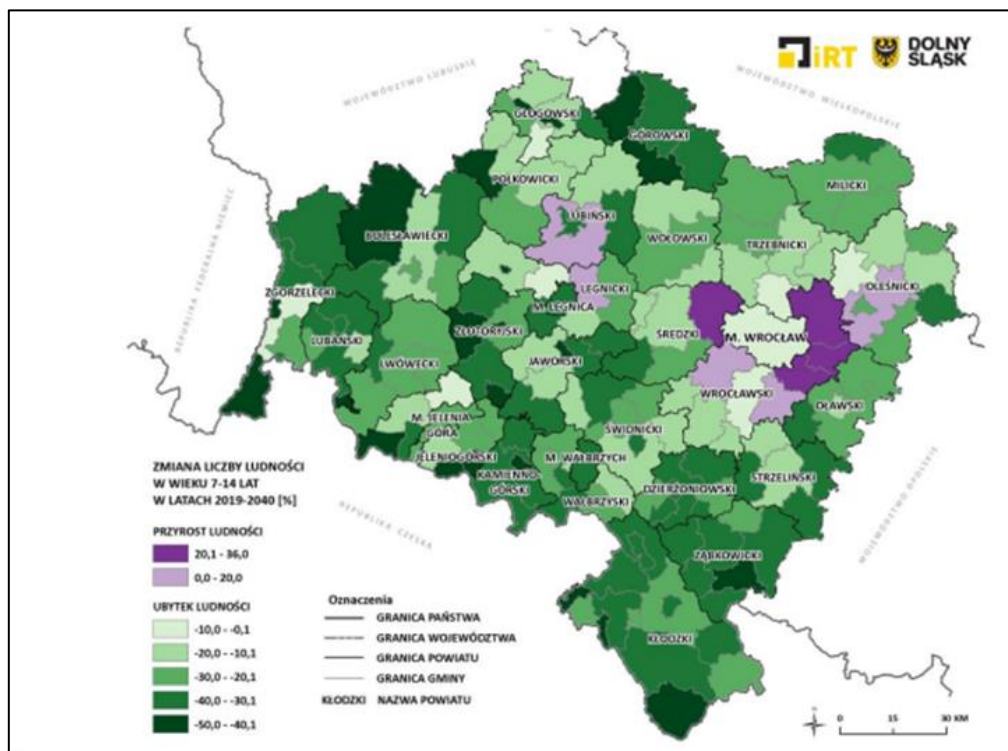
- zmiany liczby ludności w wieku 7–14 lat w latach 2019–2030 wg prognozy IRT,
- szacowanej łącznej liczby populacji w wieku 0–14 lat na lata 2025 i 2030 wg IRT i GUS,
- szacowanych zmian populacji poszczególnych grup wiekowych w zakresie 0–18 lat do roku 2040 wg IRT.

Ryc. 2. Zmiany liczby ludności w wieku 7–14 lat w latach 2019–2030 w woj. dolnośląskim

Opracowanie: S. Górecka i in., Prognoza demograficzna dla gmin województwa dolnośląskiego do roku 2040, Wrocław 2021, s. 21.

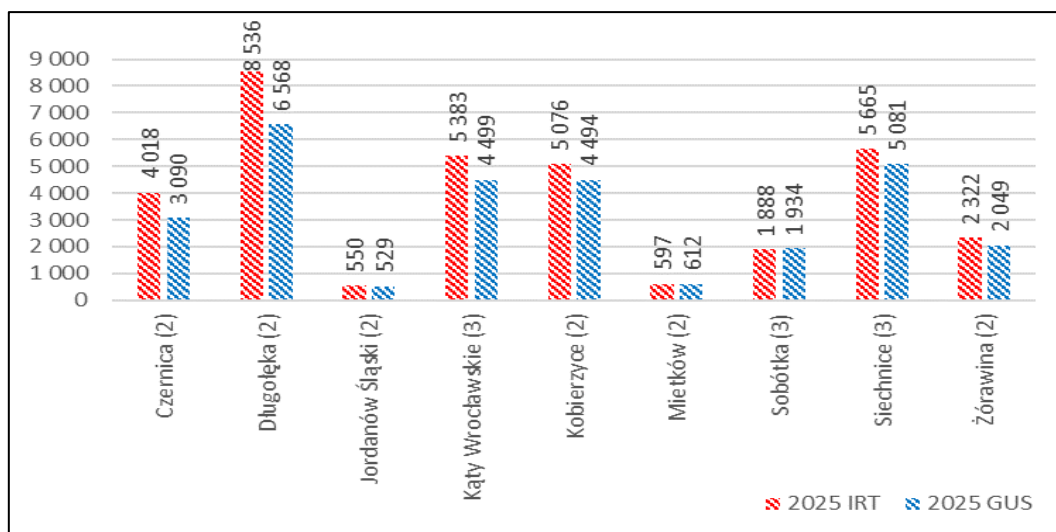
Ryc. 3. Zmiany liczby ludności w wieku 7–14 lat w latach 2019–2040 w woj. dolnośląskim

Źródło: S. Górecka i in., *Prognoza demograficzna...*, s. 22.

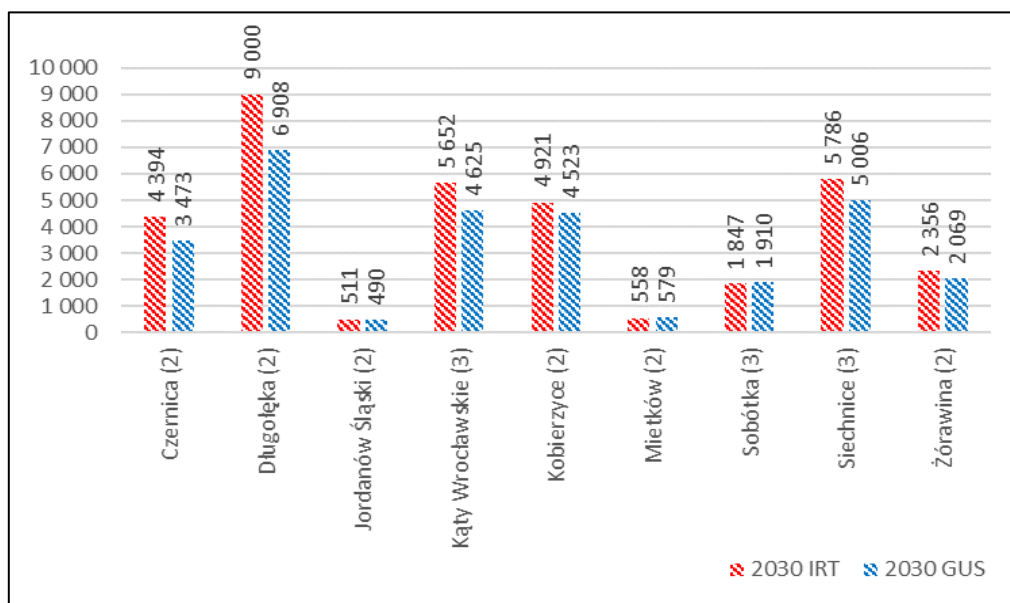
Wyniki badań zmian demograficznych dla całego województwa ukazują, w jakim otoczeniu populacyjnym będzie sytuował się powiat wrocławski do 2040 r. Szacuje się, że procesy demograficzne w dalszym ciągu będą charakteryzowały się nasilonym kierunkiem centralistycznym, w kierunku Wrocławia i jego otoczenia. Przy czym największa dynamika zmian liczby ludności w grupie wiekowej 7–14 lat (szkoła podstawowa) skupi się w pow. wrocławskim (z wyjątkiem gmin: Mietków, Sobótka i Jordanów Śląski) do 2030 r., a utrzyma dalszy rozwój do 2040 r. w części północno-wschodniej powiatu (gminy: Długołęka, Czernica i Siechnice).

Ryc. 4. Szacowana liczba populacji w wieku 0–14 lat dla gmin pow. wrocławskiego na rok 2025

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: *Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030 (opracowanie eksperymentalne)*, GUS, Warszawa 2017.

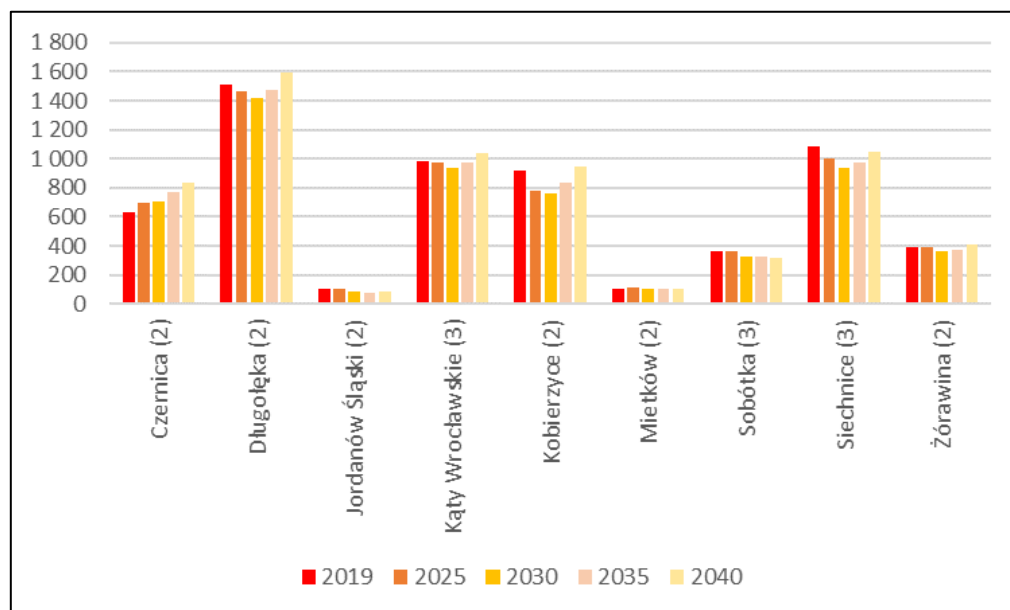
Ryc. 5. Szacowana liczba populacji w wieku 0–14 lat dla gmin pow. wrocławskiego na rok 2030

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030...

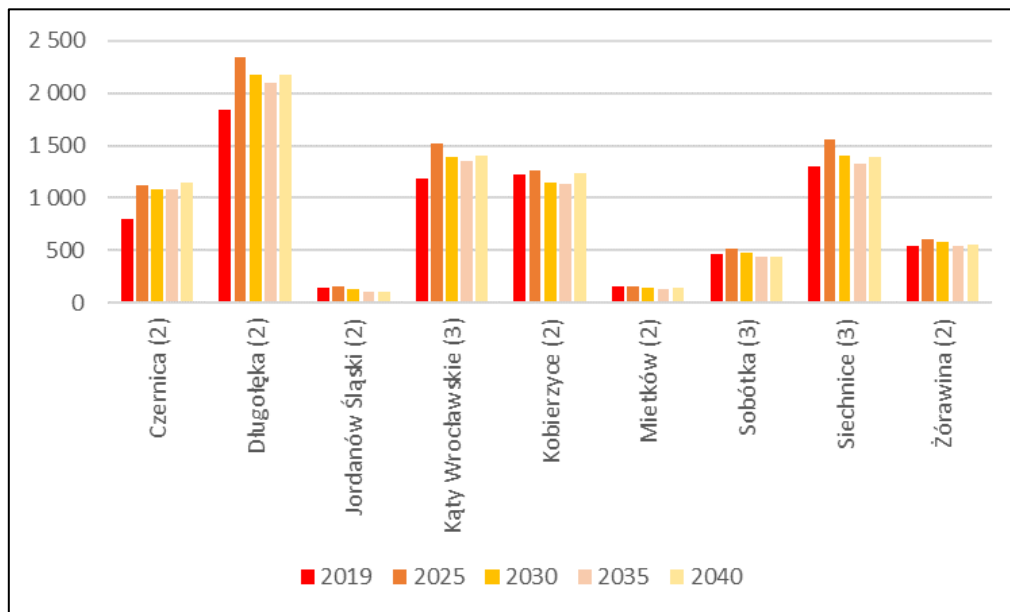
Warto zauważyć, że w ujęciu przestrzennym prognozy GUS oraz IRT różnią się tylko względem wybranych obszarów. IRT przypisuje znacznie większe wartości dla gm. Długołęka (ma być to gmina z największą populacją osób w wieku 0–14 lat do 2030 r.) i w pow. wrocławskim (do 2030 r.: od 26% wg IRT do 30% wg GUS). Mniejsza koncentracja ludności w wieku szkolnym, w granicach ok. 5 tys., ma być odnotowana na obszarach gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyce i Siechnice. W tym samym czasie dzieci z gmin Jordanów Śląski i Mietków będą coraz mniej liczne, stanowiąc łącznie niecałe 3% swojej populacji w powiecie.

Ryc. 6. Prognozowana zmiana liczby ludności w wieku 0–2 lata w gminach pow. wrocławskiego do 2040 r.

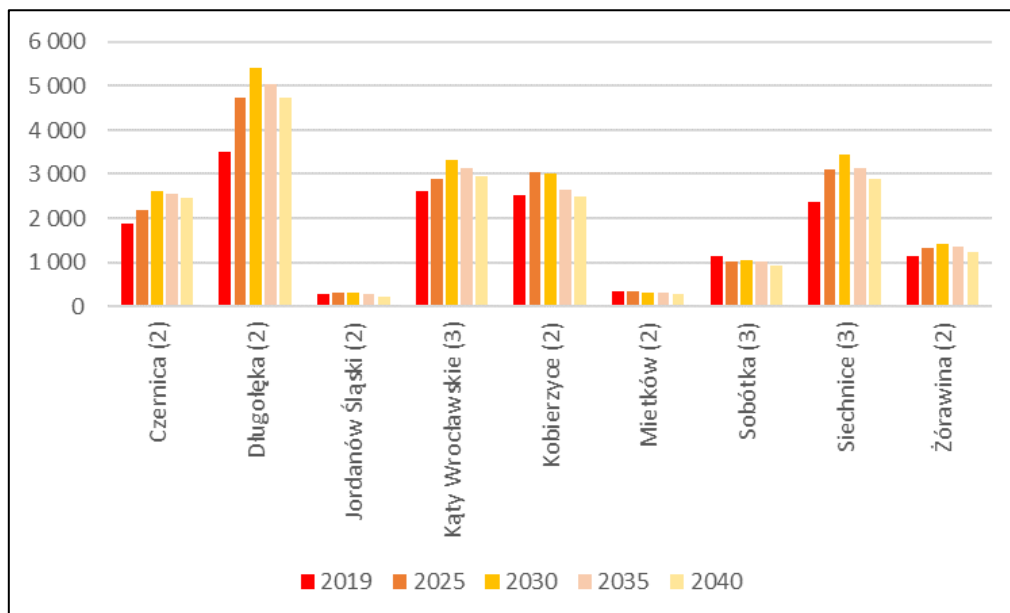
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030...

Ryc. 7. Prognozowana zmiana liczby ludności w wieku 3–6 lat w gminach pow. wrocławskiego do 2040 r.

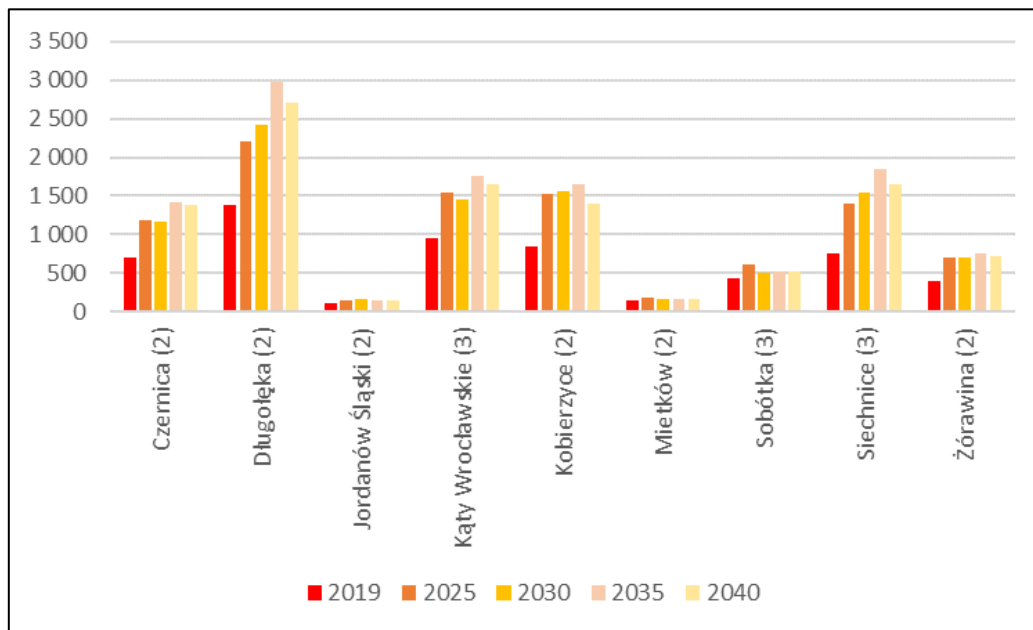
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030...

Ryc. 8. Prognozowana zmiana liczby ludności w wieku 7–14 lat w gminach pow. wrocławskiego do 2040 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030...

Ryc. 9. Prognozowana zmiana liczby ludności w wieku 15–18 lat w gminach pow. Wrocławskiego do 2040 r.

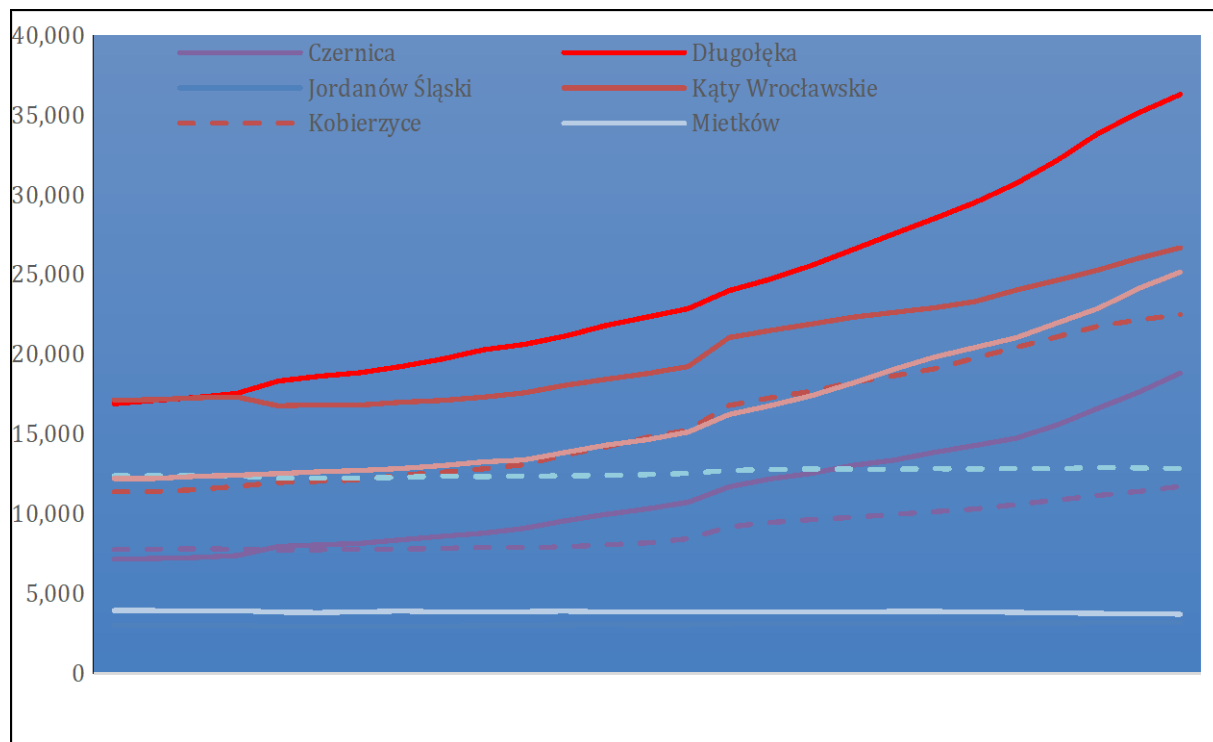

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030...

1.4. Trendy determinant poziomu demograficznego ludności w wieku przedprodukcyjnym w powiecie

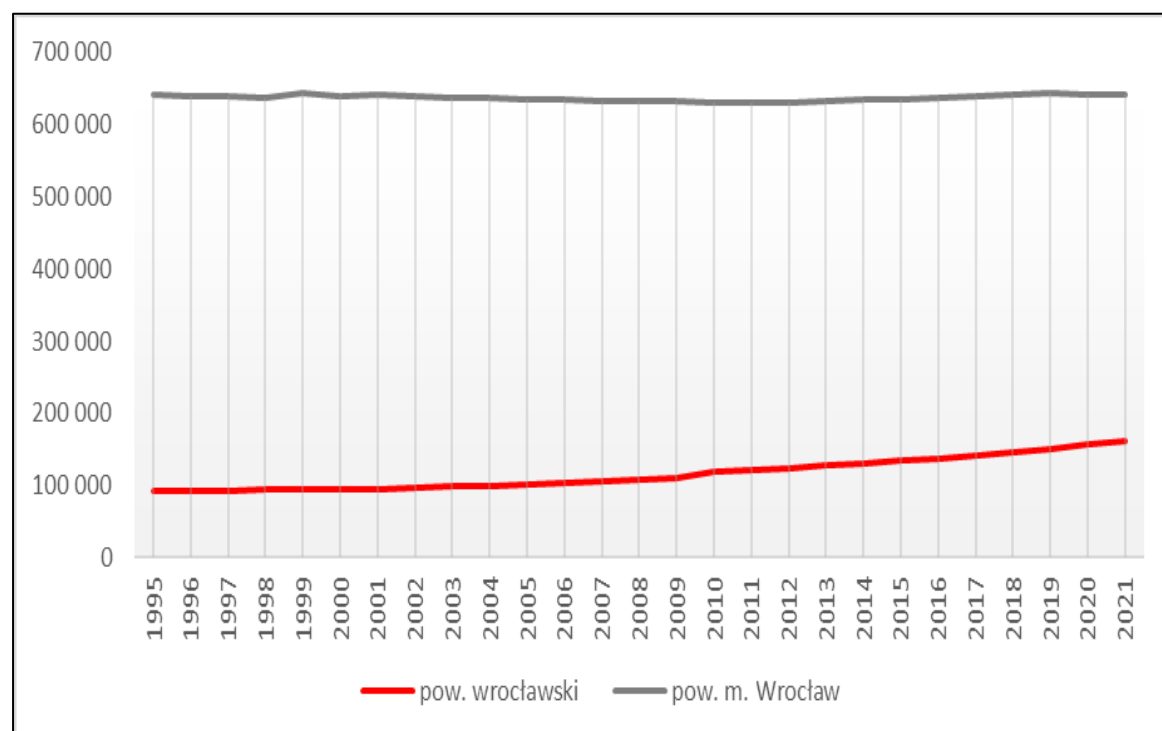
Powiat wrocławski to jeden z najlepiej rozwijających się demograficznie rejonów w całej Polsce. Potwierdzają to trendy aktualne i prognostyczne. Na tle dynamicznie starzejącego się społeczeństwa polskiego oraz masowych migracji w kierunku największych miast i ich aglomeracji powiat wrocławski ma nie tylko większy przyrost naturalny aniżeli wskaźnik umieralności, ale również dodatnie saldo migracji. Sam Wrocław utrzymuje względnie stabilny poziom liczby ludności, przy stale rosnącym udziale osób w wieku poprodukcyjnym. Powiat wrocławski od lat wykazuje trend wzrostowy liczby osób w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym, co wynika z utrzymującego się procesu suburbanizacji, czyli rozwoju strefy przedmieść.

Ryc. 10. Zmiany liczby ludności gmin powiatu wrocławskiego w latach 1995–2021

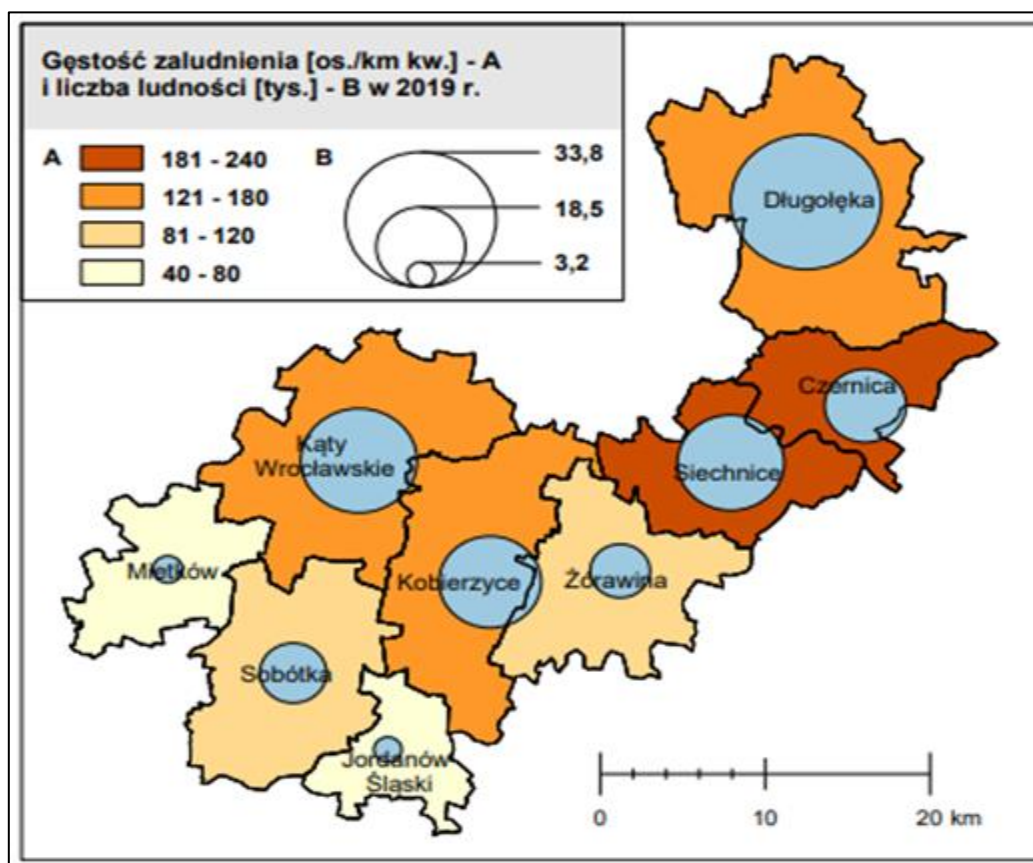
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Ryc. 11. Zmiany liczby ludności Wrocławia i pow. wrocławskiego w latach 1995–2021

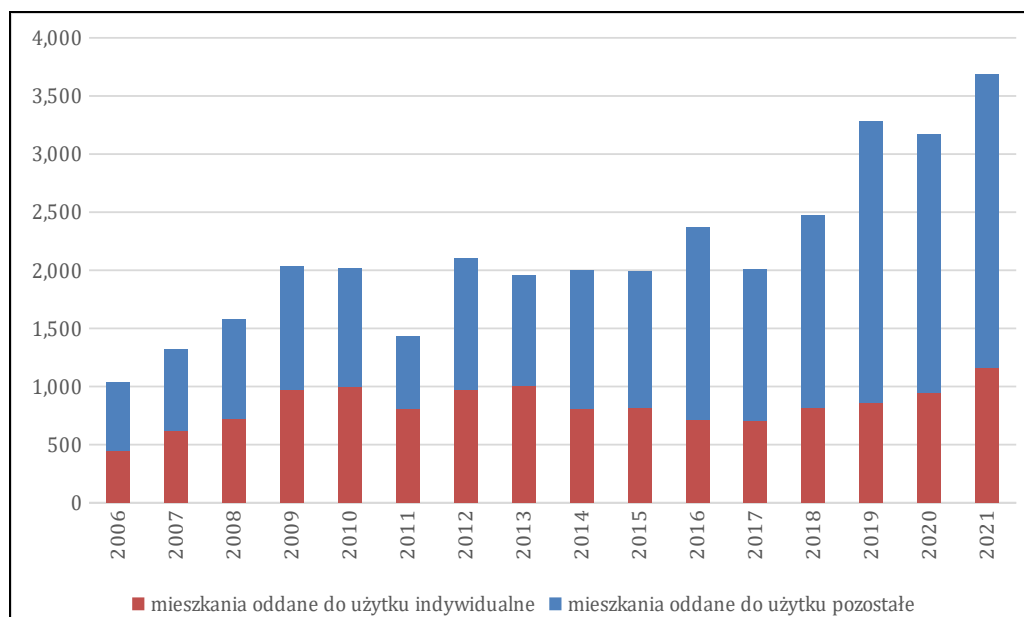
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ryc. 12. Gęstość zaludnienia i liczba ludności gmin pow. wrocławskiego (stan na rok 2019)

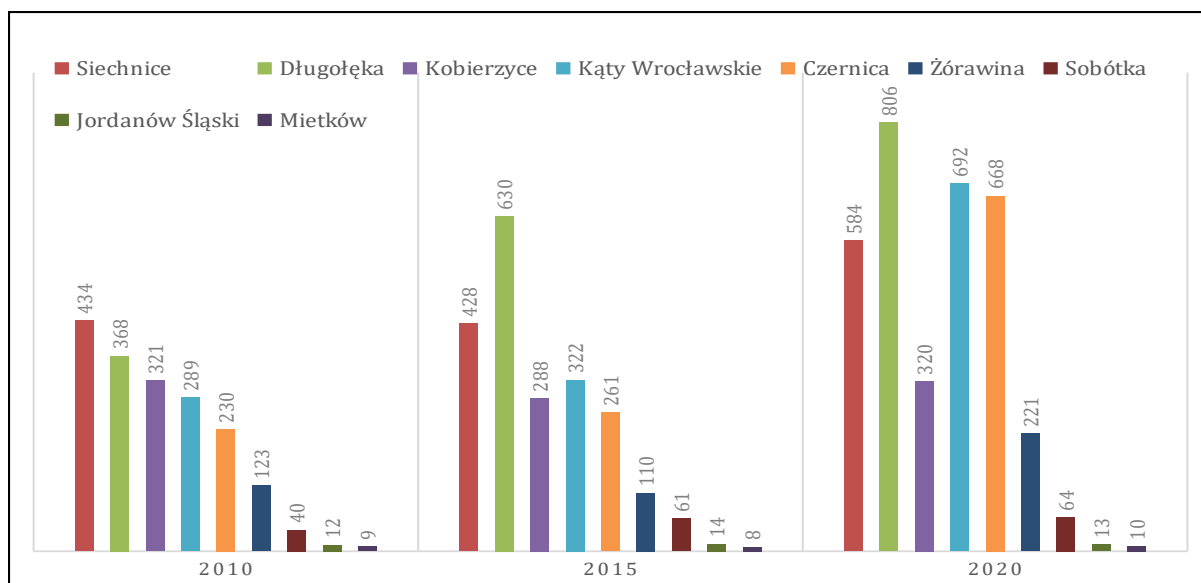
Opracowanie: R. Szmytkie, W. Maleszka, *Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu wrocławskiego*, Wrocław 2021, s. 8.

Ryc. 13. Liczba mieszkań oddanych do użytku w pow. wrocławskim w latach 2006–2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

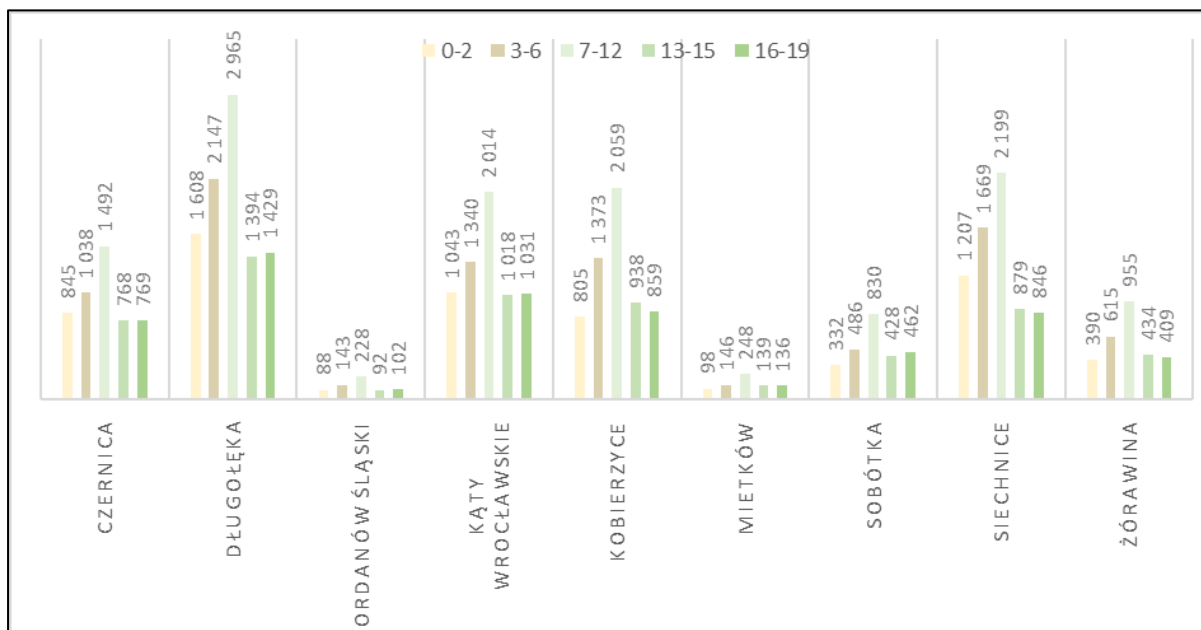
Ryc. 14. Średnia trzyletnia liczby oddanych mieszkań ogółem w gminach pow. wrocławskiego w latach 2010, 2015, 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Powyższe dane wskazują na kilka kluczowych kwestii związanych z rozwojem populacji powiatu wrocławskiego. Przede wszystkim nie dotyczy on całego powiatu, a większej jego części: największą gęstością zaludnienia charakteryzują się gminy wschodnie – Czernica i Siechnice, największa liczba ludności skupiona jest w gminach bezpośrednio graniczących z Wrocławiem. Równocześnie gminy Mietków i Jordanów Śląski charakteryzują się najniższą, względnie stabilną liczbą ludności. Najsilniejsza dynamika przyrostu liczby mieszkańców miała miejsce w: Długołęce, Kątach Wrocławskich, Siechnicach oraz Czernicy, przy czym w Kątach Wrocławskich oraz Siechnicach po roku 2010 nastąpił spadek dynamiki wzrostu. Popularność kierunków migracyjnych jest często silnie skorelowana z cenami nieruchomości gruntowych, przy czym szczególnie widoczne jest to na poziomie budownictwa indywidualnego. Jak wskazuje ryc. 13, w pow. wrocławskim coraz większy udział rynku nieruchomości zajmują mieszkania inne niż indywidualne, w tym głównie przeznaczone na sprzedaż (lub wynajem). Do 2013 r. udział oddanych do użytku mieszkań indywidualnych nie był niższy niż 50%. W późniejszych latach rynek deweloperski istotnie wzrósł, przejmując w latach 2019–2020 do 75% rynku gotowych mieszkań. Fakty te dowodzą trwałości istniejącego popytu na nowych mieszkańców w wybranych obszarach powiatu wrocławskiego. Należy podkreślić, że aktualna wartość średniej trzyletniej liczby oddanych mieszkań jest największa w Długołęce, a dalej w Kątach Wrocławskich i Czernicy. Aktualny poziom rozwoju budownictwa w 4 gminach z najniższym przyrostem wskaźnika łącznie nie przekracza wartości realizacji w żadnej z pozostałych gmin, przy czym wskazany poziom różnic narasta.

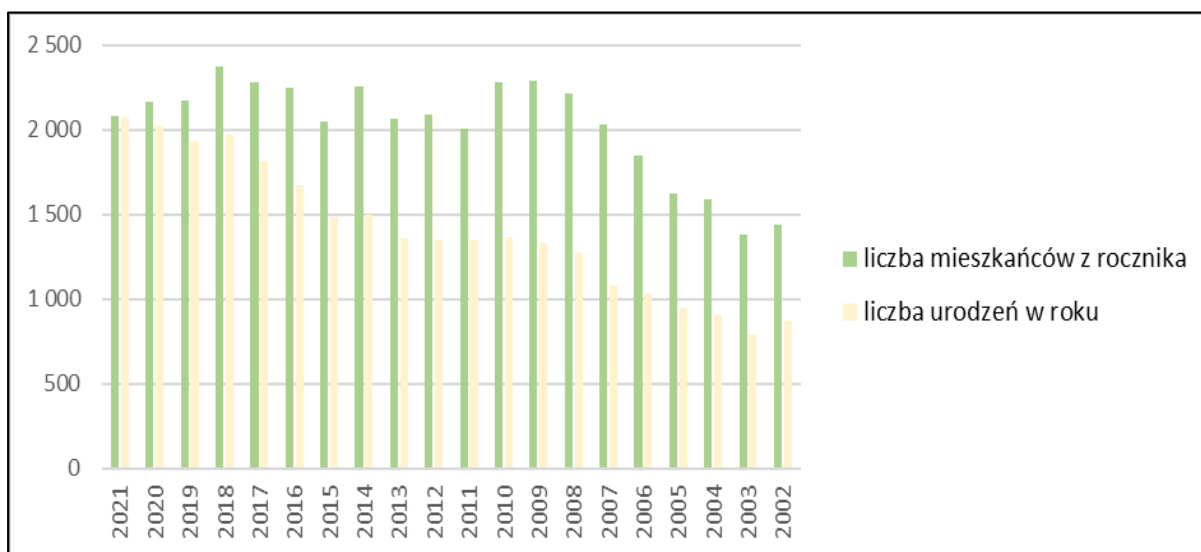
Ryc. 15. Liczba mieszkańców w wieku żłobkowo-szkolnym w gminach powiatu wrocławskiego, 2021 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najczęściej dylematy w kwestii wyboru miejsca zamieszkania pomiędzy dużym miastem a jego suburbiami (w tym mniejszymi miastami) dotyczą rodzin z dziećmi. Dotychczasowe wybory odzwierciedla procentowy udział osób poniżej 19 roku życia w liczbie ludności ogółem. W powiecie wrocławskim jest to 25,18%, a w samym Wrocławiu – 18,90%. Jak pokazuje ryc. 16, liczba dzieci urodzonych i mieszkających z danego rocznika rozwarstwia się na bardzo wczesnym etapie edukacji. Oznacza to, że procentowy udział dzieci nieurodzonych w powiecie, a migrujących tu na różnym etapie swojej edukacji, oscyluje najczęściej na poziomie 25–46% (aktualnie rocznik ostatniej klasy szkoły podstawowej). W związku z powyższym należy mieć na uwadze, że prognozy wielkości populacji uczniów tylko w połowie wynikają z liczby urodzeń w powiecie. Równorzędne w tej kwestii pozostają trendy migracyjne.

Ryc. 16. Liczba urodzonych i mieszkających z roczników 2002–2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.5. Trendy wstępne, niewidoczne w statystyce ogólnej

W statystyce ogólnej nie można zobaczyć kierunków zmian wynikających z trzech omówionych poniżej czynników.

1.5.1. Migracja międzynarodowa

Od marca 2022 r. ruch migracyjny w Polsce zmienił się diametralnie ze względu na przyczyny oraz skalę zjawiska. Dotychczasowy stopniowy wzrost imigrantów – w tym przede wszystkim z Ukrainy z powodów zarobkowych i edukacyjnych (podejmowanie studiów wyższych) – przeobraził się w masową ucieczkę przed wojną, niosąc ze sobą niepewność trwałości owego zjawiska oraz istotną zmianę charakterystyki grupy społecznej. Obecnie nie są to osoby poszukujące przede wszystkim pracy, a schronienia i „normalności” (powrót do edukacji, pracy, zamieszkania). Z Polski wyjechali ukraińscy mężczyźni, przyjechały zaś kobiety z dziećmi oraz osoby starsze. Ludność ta wciąż napływa przede wszystkim do największych ośrodków Polski. Niemniej jednak, zważywszy na drastycznie rosnące koszty życia w tych ośrodkach, w tym wzrost cen najmu, istnieje możliwość rozlania się zjawiska na strefę aglomeracji. Z drugiej strony, już obecnie istnieje ryzyko przeciążenia (ilościowego i finansowego) szkół największych miast w Polsce nieplanowym nadmiarem uczniów. Istnieje prawdopodobieństwo, że rejony sąsiednie, w tym powiat wrocławski dla Wrocławia, mogą stać się strefami wsparcia w zakresie bilansowania liczby uczniów w szkołach.

1.5.2. Zjawisko „powrotników”

Badania socjologiczne⁴ wskazują na powolny odwrót od suburbanizacji, a więc spodziewany wzrost napływu rodzin z dziećmi do ośrodka centralnego z przedmieść. Wśród najczęstszych przyczyn zmiany tendencji wymienia się zmęczenie dojazdami do szkoły, pracy i na zajęcia dodatkowe. Ma to istotne znaczenie dla kierunku zmian potencjału wielkości populacji uczniowskiej powiatu wrocławskiego – tak ze względu na aktualnie obserwowany odpływ uczniów pow. wrocławskiego do Wrocławia, jak i w związku ze spodziewanym spadkiem tempa wzrostu liczby ludności w wieku szkolnym w najbliższych latach.

1.5.3. Dynamiczny rozwój zabudowy mieszkaniowej w nowych strefach

Proces rozwoju zabudowy mieszkaniowej opiera się m.in. na cenach nieruchomości oraz dostępności komunikacyjnej ośrodka. Ceny nieruchomości maleją wraz z odległością od granic m. Wrocławia. Dostępność poszczególnych miejscowości istotnie zmienia rozwój kolei aglomeracyjnej. Tym samym włączone w potencjał rozwojowy mogą być takie gminy jak Sobótka i Żórawina. Pod uwagę należy również brać prognozowany potencjał rozwojowy gm. Czernica.

⁴ Szerzej w: K. Kajdanek, *Powrót z suburbiów do miasta. Wstępne uwagi*, [w:] Z. Rykiel, *Przestrzeń społeczna*, Rzeszów 2019, s. 53-63; K. Kajdanek, „Have we done well?” *Decision to return from suburbia to polish cities in the context of the COVID-19 pandemic*, „City and Society” 2020, nr 12.

Równocześnie, przeszacowania związane z cenami nieruchomości oraz niska atrakcyjność oferowanych działek, widoczne już w niektórych gminach na podstawie dostępnych ofert sprzedaży, wpływają na spadek dynamiki procesów inwestycyjnych. Taką sytuację obserwuje się m.in. w miejscowościach gmin Kąty Wrocławskie, Kobierzyce i Siechnice.

1.6. Podsumowanie

- Prognoza demograficzna IRT przedstawia najdłuższy zakres czasowy wyników dużego stopnia prawdopodobieństwa.
- Wyniki prognoz demograficznych odnoszą się do trendów aktualnych, a ich prawdopodobieństwo spełnienia może zostać zmniejszone ze względu na narastające wydarzenia nieprzewidywalne.
- Istotnym elementem w wykorzystywaniu danych prognozy demograficznej jest śledzenie równoległe zachodzących tendencji dla czynników wpływających bezpośrednio na zmiany trendów migracyjnych (w tym popyt i prognozy cenowe nieruchomości czy rozwój komunikacji).
- Według autorów niniejszej diagnozy w najbliższych latach mogą nastąpić zmiany trendów dominacji populacyjnej niektórych gmin wskazywanych w prognozach ze względu na aktualne wahania na rynku nieruchomości i duże ruchy migracyjne (spodziewane wyhamowanie rozwoju sprzedaży nieruchomości).
- Powiat wrocławski charakteryzuje się silnym rozwojem demograficznym.
- Rozwój demograficzny pow. wrocławskiego nie jest równomierny i przebiega przede wszystkim w gminach okalających miasto Wrocław, procesy te są już obecne i prognozowane jest ich pogłębienie.
- W powiecie znajdują się gminy najmniej zaludnione, których stan demograficzny, w tym potencjał liczby ludności w wieku szkolnym, ma ulegać stałemu pogorszeniu (wg prognoz) – są to gminy: Mietków, Jordanów Śląski, a w mniejszym stopniu Sobótka.
- Największa populacja w ujęciu bezwzględnym w wieku 0–14 w latach 2022–2030 będzie występować w gminach: Długołęka (szacunki rzędu 6,9–9 tys. osób), Siechnice (5,0–5,7 tys.), Kąty Wrocławskie i Kobierzyce (4,5–5,6 tys.); wysoki udział grupy populacji w wieku 0–14 lat zapowiada się również w gm. Czernica (3,4–4,4 tys. osób).
- Wg prognoz zapowiada się obniżenie potencjału demograficznego najmłodszej grupy wiekowej do 2030 r. oraz jej rozwój w kolejnej dekadzie (do 2040 r.).
- Grupy wiekowe 7–14 lat oraz 15–18 mają, wg prognoz, rozwijać swoją liczebność do 2030 r.

2. Sieć szkół i placówek edukacyjnych w powiecie

2.1. Szkoły i placówki oświatowe w powiecie wrocławskim

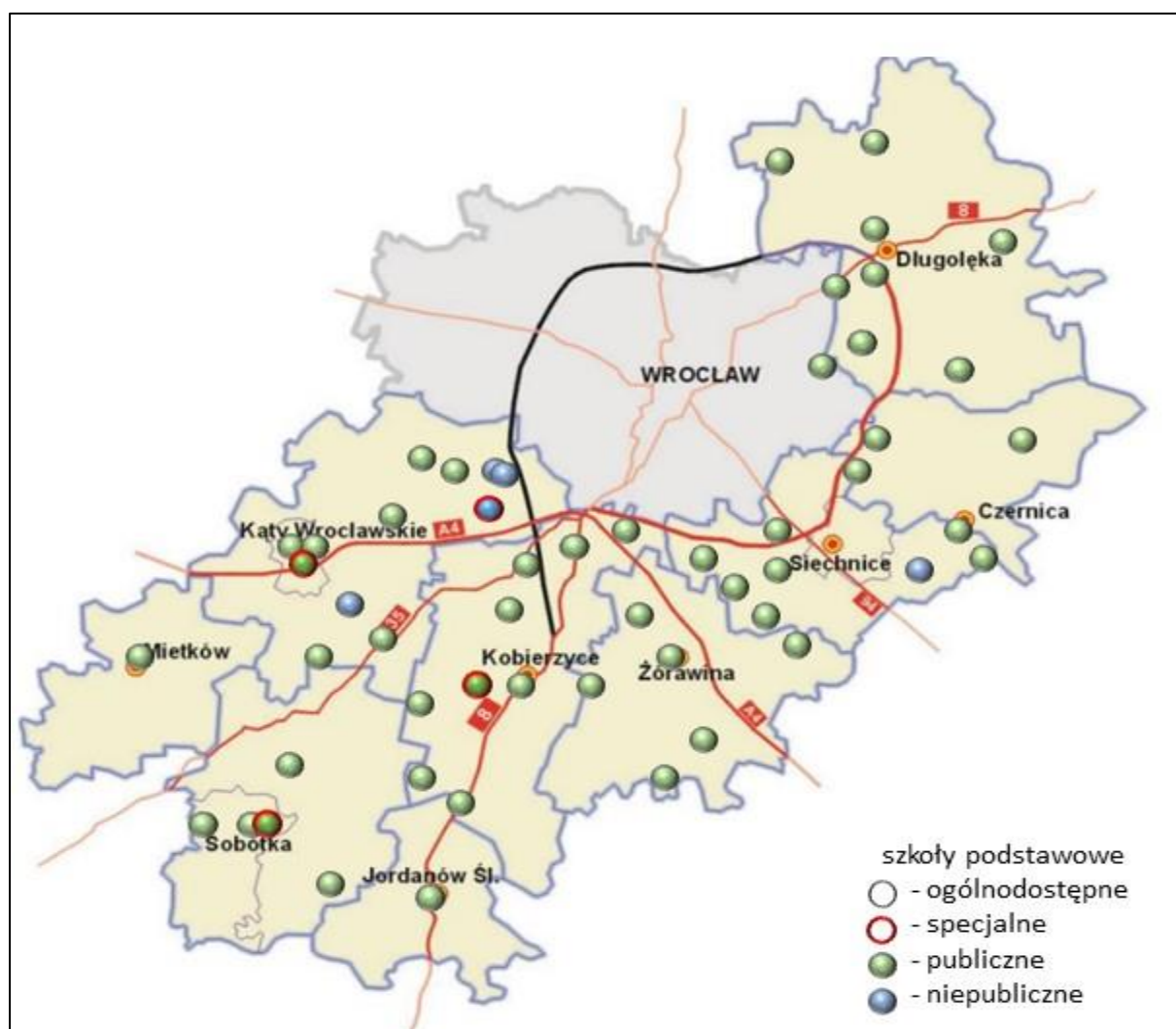
Tabela 2. Szkoły i placówki oświatowe szczebla powiatowego w powiecie wrocławskim

L.p.	Jednostka oświatowa	Rodzaj placówki	Status	Organ prowadzący
PLACÓWKI EDUKACYJNE OGÓLNODOSTĘPNE				
1.	Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Krzyżowicach	technikum (1)	publiczna	pow. wrocławski
2.		branżowa szkoła I stopnia	publiczna	
3.		szkoła policealna	publiczna	
4.		liceum ogólnokształcące (1)	publiczna	
5.	Powiatowy Zespół Szkół nr 3 w Sobótce	liceum ogólnokształcące (2)	publiczna	pow. wrocławski
6.		technikum (2)	publiczna	
7.	Liceum Ogólnokształcące im. Olimpijczyków Polskich w Długołęce	liceum ogólnokształcące (3)	publiczna	gm. Długołęka
PLACÓWKI EDUKACYJNE SPECJALNE				
1.	Zespół Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach	szkoła podstawowa specjalna (1) liceum ogólnokształcące specjalne	publiczna	pow. wrocławski
2.	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich	szkoła podstawowa specjalna (2) szkoła specjalna przysposabiająca do pracy	publiczna	pow. wrocławski
3.	Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce	szkoła podstawowa specjalna (3) branżowa szkoła I stopnia (specjalna – resocjalizacyjna)	publiczna	pow. wrocławski
4.	Niepubliczny Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Jana Pawła II przy Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym dla Dzieci w Jaskotlu	szkoła podstawowa specjalna oddział przedszkolny w szkole podstawowej	niepubliczna	
5.	Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Wierzbicach	-	niepubliczna	
PLACÓWKI WSPOMAGAJĄCE				
1.	Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu	Wrocław – nr 1 i 2 Oddziały w: Kamieniec Wrocławski Kąty Wrocławskie Kiełczów Kobierzyce Siechnice Sobótka Żórawina	publiczna	pow. wrocławski
2.	„Sensoryczny Most” Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Domasławiu		niepubliczna	

Organem odpowiedzialnym za edukację w powiecie wrocławskim jest Rada Powiatu Wrocławskiego (jako organ stanowiący), Zarząd Powiatu Wrocławskiego (jako organ wykonawczy) oraz Starosta Powiatu Wrocławskiego bezpośrednio nadzorujący oświatę. Zadania w zakresie oświaty realizuje Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego we Wrocławiu. Pełniony nadzór jest realizowany nad jednostkami edukacji ponadpodstawowej i specjalnej oraz poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, z wyłączeniem liceum ogólnokształcącego w Długołęce prowadzonego przez gm. Długołęka. Niższy szczebel zadań oświatowych spoczywa na jednostkach administracji gminnej realizujących zadania w zakresie szkół podstawowych i przedszkoli.

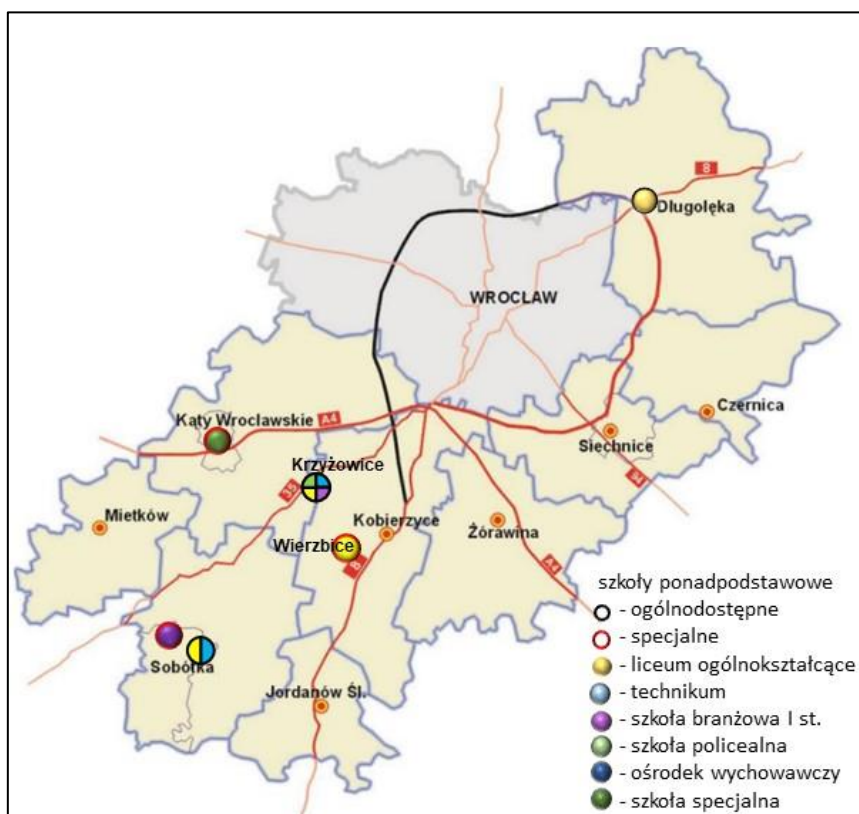
2.2. Rozmieszczenie ośrodków edukacji w powiecie

Ryc. 17. Rozmieszczenie szkół podstawowych ogólnych w pow. wrocławskim (publicznych i prywatnych)

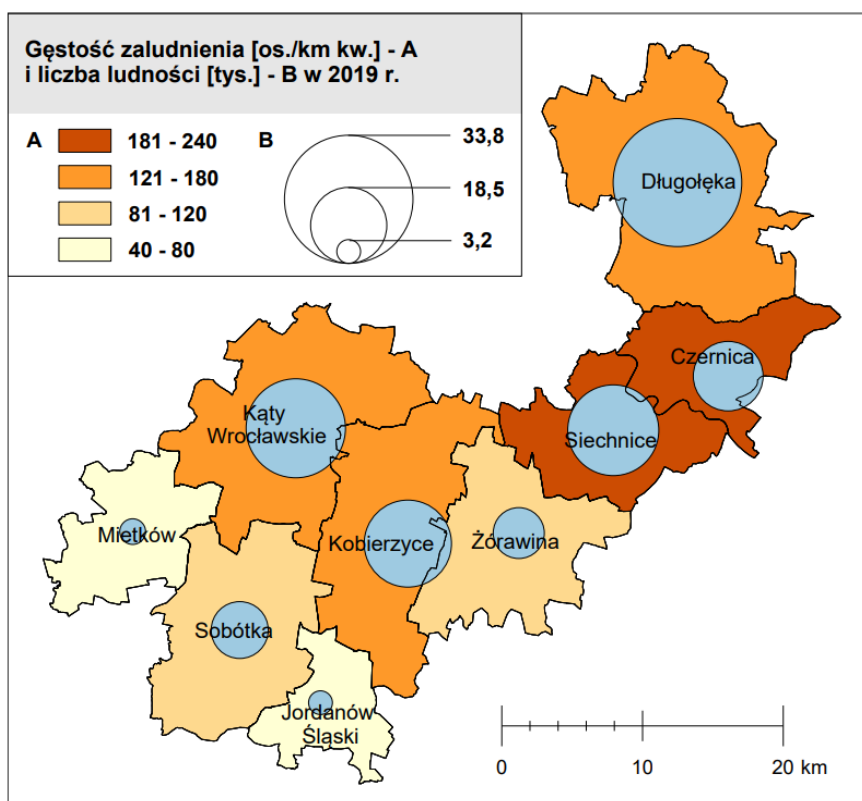
Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 18. Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych w pow. wrocławskim

Źródło: Opracowanie własne.

Ryc. 19. Gęstość zaludnienia (A) i liczba ludności (B) wg stanu na rok 2019

Źródło: R. Szmytkie, W. Maleszka, *Diagnoza społeczno-gospodarcza...*, s. 8.

Rozmieszczenie szkół w powiecie wrocławskim różni się diametralnie pomiędzy poziomami kształcenia. Jak wskazują powyższe mapy, sieć szkół podstawowych jest gęsta i rozmieszczona proporcjonalnie do gęstości zaludnienia aktualnej i prognozowanej. Większa liczba placówek znajduje się w większych miejscowościach oraz w strefach graniczących z Wrocławiem. Wynika to z ustawowego obowiązku zapewnienia uczniom dostępu do szkoły podstawowej poprzez rejonizację przy zachowaniu możliwości prognozowania zapotrzebowania na usługi edukacyjne dla uczniów w wieku 7–15 lat, np. na podstawie informacji o stanie rzeczywistym pozyskanych z Urzędu Stanu Cywilnego.

Na drugim etapie kształcenia mieszkańcy powiatu mają do wyboru już tylko 3 placówki ogólne i 3 specjalne oraz 2 placówki specjalne niepubliczne. Placówki te skupiają się w strefie południowej powiatu. W części północnej znajduje się tylko 1 liceum ogólnokształcące (prowadzone przez gm. Długołęka). Równocześnie strefa centralna powiatu jest pozbawiona bezpośredniego dostępu do jakiegokolwiek placówki ponadpodstawowej w obrębie własnych granic. Szczególnie ta strefa powiatu jest narażona na oddziaływanie konkurencji spoza jej granic – Wrocławia i Oławy, oferujących szeroki zakres edukacji ponadpodstawowej i specjalnej.

W *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021* (Wrocław 2021) wskazuje się, że trudności w kształtowaniu optymalnego rozmieszczenia placówek wynikają przede wszystkim z:

- bliskości Wrocławia, posiadającego szeroki zakres oferty edukacyjnej,
- braku naturalnego centrum powiatu,
- sposobu funkcjonowania sieci komunikacji publicznej.

Dwie z powyższych determinant są niezmiennie ze względu na układ geograficzno-administracyjny. Zasadna w tej kwestii jest zmiana podejścia do przestrzennego funkcjonowania powiatu. Sąsiedztwo dużego ośrodka należy uznać za atut z kilku powodów:

- Wrocław jest jednym z głównych czynników rozwoju demograficznego powiatu,
- oferta edukacyjna Wrocławia powinna być traktowana jako podwyższenie zakresu i standardów oferty edukacyjnej regionu (np. w obrębie Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego),
- sąsiedztwo, takie jak Wrocław, również posiada problemy na poziomie edukacji, które mogą być rozwiązywane we współpracy z powiatami (np. w związku z prognozowanym przeludnieniem szkół w związku z masowym napływem migrantów).

Brak naturalnego centrum jednostki administracyjnej wymusza modyfikację podejścia do układu komunikacyjnego, który wskazuje na ogromne znaczenie poziomu ponadpowiatowego, z centrum zlokalizowanym we Wrocławiu. Niemniej jednak funkcjonowanie jednostki odbywa się również w układzie wewnętrznym, szczególnie w zakresie oferty edukacyjnej. W tym wymiarze mamy do czynienia z faktycznym podziałem obszaru na 3 strefy:

- południową, z gminami: Kąty Wrocławskie, Mietków, Sobótka, Kobierzyce, Jordanów Śląski i Żórawina;
- wschodnią, z gminami: Siechnice, Czernica;
- północną, z gminą Długołęka.

Powyższy podział daje możliwość realnego zarządzania regionem w trzech różnych wariantach, odpowiednio do struktury wewnętrznej każdego obszaru. Taka forma działania *de facto* już istnieje w postaci funkcjonującego od 1994 r. liceum w Długołęce (pod zarządem gm. Długołęka).

2.3. Dostępność transportowa szkół

Dostępność szkół w Polsce jest częściowo regulowana na poziomie ustawowym⁵. Dotyczy to publicznych szkół podstawowych (wraz z przedszkolami) oraz edukacji specjalnej. Gmina ma obowiązek zapewnienia bezpłatnego transportu dla dzieci dojeżdżających do przedszkoli i szkół podstawowych, o ile droga do tych ośrodków przekracza 3 km oraz każdorazowo w przypadku dzieci niepełnosprawnych. Na poziomie ponadpodstawowych szkół ogólnodostępnych dotarcie do ośrodka edukacji pozostaje we własnym zakresie uczniów, przy utrzymaniu ustawowego obowiązku kształcenia się do 18 roku życia.

Na poziomie ośrodków ogólnodostępnych, kompetencje dostępności placówek (lokalizacja placówki, transport publiczny oraz ewentualny obowiązek dowożenia uczniów do ośrodka) są w pełni realizowane przez poszczególne poziomy administracji: przez gminę dla poziomu kształcenia podstawowego oraz w ujęciu transportu gminnego, przez powiat dla jednostek edukacji ponadpodstawowej i w zakresie transportu ponadgminnego. Dostęp do ośrodków edukacji specjalnej pozostaje, co do zasady, w gestii dwóch organów wykonawczych: powiatu w zakresie lokalizacji ośrodków (na poziomie podstawowym i ponadpodstawowym), a gminy w zakresie zapewnienia dostępności do przedszkoli specjalnych i dowozu osób do ośrodków edukacji.

Transport w pow. wrocławskim oparty jest w przeważającej części na komunikacji gminnej (autobusy, busy), głównie realizowanej przez przewoźników prywatnych, w tym działających w ramach zamówień publicznych wynikających z ustawowych zadań samorządowych oraz na stale rozwijającej się komunikacji kolejowej. Według stanu na rok 2022 w powiecie funkcjonuje co najmniej 6 przewoźników, realizujących prawie 50 linii, z których ponad 90% ma punkt krańcowy we Wrocławiu.

Warto wspomnieć, że powiat wrocławski podejmuje działania na rzecz poprawy komunikacji publicznej. Od roku 2022 wspiera gminy w organizacji transportu publicznego poprzez udzielanie pomocy finansowej w formie dotacji celowej. W 2022 roku – na mocy uchwały nr XXVI/304/22 Rady Powiatu Wrocławskiego w sprawie udzielenia przez Powiat Wrocławski pomocy finansowej na realizację zadań w zakresie organizowania publicznego transportu zbiorowego w gminnych przewozach pasażerskich – powiat przekazał gminom kwotę 1 500 000 zł na ten cel. Ponadto zawarł porozumienie z Powiatem Średzkim w sprawie powierzenia mu zadania organizacji publicznego transportu zbiorowego w powiatowych przewozach pasażerskich na terenie Powiatu Wrocławskiego na linii komunikacyjnej Rakoszyce–Sobkowice–Kąty Wrocławskie.

Zauważalny jest w ostatnich latach znaczący rozwój kolei w postaci modernizacji licznych, regionalnych linii kolejowych, w tym mająca duże znaczenie dla gminy Sobótka i gminy Kobierzyce uruchomiona ponownie w 2022 r. linia nr 285 na trasie Wrocław Gł.–Bielany Wrocławskie–Kobierzyce–Sobótka–Świdnica.

⁵ Na podstawie ustawy z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, Dz.U. z 2021 r., poz. 1082 z późn. zm.

Ryc. 20. Dostępność transportowa szkół ponadpodstawowych dla gmin pow. wrocławskiego (w oparciu o transport zbiorowy)

Szkoły	Zwykłe powiatowe			Spoza powiatu						Specjalne powiatowe		
Miejscowość ze szkołą ponadpodstawową	Długołęka	Krzyżowice	Sobótka	Oława	Wrocław	Strzelin	Jelcz-Laskowice	Oleśnica	Świdnica	Kąty Wrocławskie	Sobótka	Wierzbice
gmina (NUTS)	miejscowości skomunikowane											
Czernica (2)					B+P		B+P					
Długołęka (2)					B+P			B+P				
Jordanów Śląski (2)			B		B							B
Kąty Wrocławskie (4)		B	B		B+P						B	B
Kąty Wrocławskie (5)		B	B		B+P					B	B	B
Kobierzyce (2)		B	P		B+P				P **	B	P	B
Mietków (2)		B	B		P				P	P	B	B
Sobótka (4)		B			B+P				B+P			B+P
Sobótka (5)		B	B+P		B+P				B+P			B
Siechnice (4)				B+P	B+P		P	P				
Siechnice (5)				B+P	B+P							
Żórawina (2)				B	P	P						

* szkoła z internatem

** linia kolejowa uruchomiona w czerwcu 2022 r.; nie ma wpływu na funkcjonowanie

Obsługa pasażerów: B – busy, autobusy; P – pociągi

Częstotliwość połączeń: dobra – zielony, średnia – żółty, słaba – czerwony, brak – szary

Źródło: Opracowanie własne.

Macierz dostępności transportowej uwidacznia następujące aspekty:

a) w zakresie sieci szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych

- tylko 4 z 9 gmin posiada dobre połączenie komunikacyjne z miejscowościami, gdzie zlokalizowane są szkoły ponadpodstawowe,
- tylko 5 gmin posiada lepszy dojazd do szkół lokalnych niż do wrocławskich,
- gminy Czernica, Siechnice i Żórawina są pozbawione bezpośredniego dostępu do szkół ponadpodstawowych w powiecie, ale równocześnie mają dobry dostęp do szkół z co najmniej jednego ośrodka znajdującego się poza granicami powiatu (w tym Wrocławia),
- miejscowości ze szkołami ponadpodstawowymi charakteryzuje ograniczona komunikacja z innymi gminami,
- szkoła w Krzyżowicach substytuuje ograniczoną dostępność dojazdu do miejscowości ofertą noclegową w postaci internatu,
- szkoła w Długołęce funkcjonuje zasadniczo w obrębie własnej gminy (równocześnie jej wcześniejszy brak zmuszał mieszkańców gminy do korzystania z sieci szkół wrocławskich),
- gm. Mietków posiada co najwyżej przeciętnie zadowalający dostęp do ośrodków nauczania ponadpodstawowego w powiecie lub poza nim (w gminie Świdnica),
- najdogodniejszy system połączeń, szczególnie między odległymi ośrodkami, opiera się na przewozach kolejowych (z reguły czas przejazdu nie przekracza 30 minut),

- z dostępności kolejowej do jakichkolwiek szkół ponadpodstawowych wyłączona jest tylko gmina Jordanów Śląski;

b) w zakresie szkół ponadpodstawowych specjalnych uczniowie posiadają zapewniony ustawowy dowóz do ośrodków edukacji, niezależnie od ich lokalizacji, przy czym:

- miejscowości w 4 z 9 gmin w powiecie znajdują się w znacznej odległości od ośrodków powiatowych szkół specjalnych,
- równocześnie wskazane 4 ośrodki posiadają szybszy dojazd do oferty edukacyjnej specjalnej poza powiatem,
- 3 miejscowości w powiecie mają bezpośredni dostęp do szkoły specjalnej, przy czym są to szkoły o różnej specyfice funkcjonowania.

Ludność powiatu wrocławskiego ma zapewniony dobry dostęp komunikacją publiczną do jednostek kształcenia specjalnego, co wynika z obowiązku ustawowego. Niemniej jednak wskazuje się na problemy związane z czasem trwania dojazdu do ośrodków, co jest szczególnie niekorzystne dla osób wrażliwych na długie przebywanie w środkach transportu. Dowóz uczniów ze specjalnymi potrzebami jest trudny do zaplanowania ze względu na rozmieszczenie potrzebujących (często są to kursy pojedyncze osoby do punktów odległych względem siebie, a potem do ośrodka kształcenia) z jednej strony, a próbę optymalizacji kosztowności zadania ustawowego z drugiej. Sposób rozwiązania obowiązku dowozu wydaje się niekorzystny dla obu stron, co wskazuje na zasadność poszukiwania alternatywnych rozwiązań. Równocześnie wskazuje się, że wielu opiekunów dowozi swych podopiecznych samodzielnie. Taka forma jest korzystna ze względu na możliwość odzyskania poniesionych kosztów przy równoczesnym minimalizowaniu problemów wynikających z przemieszczaniem się u osób chorych. W obszarze problemowym pozostają te rodziny, które nie dysponują własnymi, odpowiednimi środkami transportu i/lub uprawnieniami do prowadzenia pojazdów.

Na poziomie dostępności szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych sieć połączeń jest wysoce zróżnicowana. Wynika to z ich rozmieszczenia, oderwanego od głównych obszarów zaludnienia i sieci dogodnych połączeń komunikacyjnych. Ponadto transport zbiorowy na większości tras preferuje Wrocław jako główny punkt docelowy. Taki kierunek funkcjonowania sieci jest podyktowany względami ekonomicznymi (opłacalność usług) i, o ile nie powinien mieć znaczenia priorytetowego, to również nie może być marginalizowany w procesie ewentualnej przebudowy układu połączeń z ośrodkami edukacji. Równocześnie warto podkreślić, że (jak wynika z badań⁶) udział liczby mieszkańców Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia (MOFW) zamieszkującej w odległości 800 m od stacji i przystanków kolejowych lub 500 m od przystanku komunikacji publicznej wynosi 90,3%. Oznacza to, że rozkład gęstości sieci jest wysoce zadowalający. Problematyczny jest natomiast przede wszystkim rozkład połączeń (na podstawie dalej przedstawionych wyników ankiet), co sprowadza się do optymalizacji finansowej funkcjonowania sieci.

Poprawa wewnątrzpowsiatowej dostępności transportowej może zwiększyć prawdopodobieństwo wyboru przez absolwentów szkół podstawowych dalszej ścieżki kształcenia w szkole ponadpodstawowej powiatu. Jak wykazano w tabeli nr 3, w części 3.3 *Diagnozy...*, dobry dojazd do szkoły jest ważnym czynnikiem decydującym o jej wyborze (znaczenie dla ankietowanych – nawet 60–70%). Istnieje jednak ryzyko, że rozbudowa sieci połączeń komunikacji zbiorowej wpłynie również na dostępność szkół ponadpodstawowych innych powiatów w tym m. Wrocław, co przy braku rejonizacji w szkołach ponadpodstawowych oraz większej samodzielności uczniów (ze względu na wiek) może nie przynieść oczekiwanego rezultatu.

⁶ Plan Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia, Wrocław 2021.

2.4. Wybory lokalizacji nauki w szkole ponadpodstawowej

Ryc. 21. Liczba uczniów przyjętych do klas pierwszych ogólnodostępnych szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez pow. wrocławski wg miejsca zamieszkania

SZKOŁY OGÓLNODOSTĘPNE										
gmina	PZS nr 1 w Krzyżowicach					PZS nr 3 w Sobótce				
	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023
Czernica			2		1					
Długoleka		1	3	2	1					
Jordanów Śl.	1	4	1		1					
Kąty Wr.	11	29	20	12	37		1		3	2
Kobierzyce	14	45	22	19	39	3		1	4	1
Mietków	2	3	4	2	3					2
Siechnice		1			1					
Sobótka	2	14	9	7	7	23	44	29	43	57
Żórawina		1			3					1
Spoza powiatu	50	80	37	51	69		1	2		
RAZEM	80	178	98	93	162	26	46	32	50	63

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego..., lata: 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 oraz danych Wydziału Edukacji Starostwa opracowanych na bazie Systemu Informacji Oświatowej (SIO), stan na 30 września danego roku, lata 2021/2022 i 2022/2023

Ryc. 22. Liczba uczniów przyjętych do klas pierwszych szkół specjalnych prowadzonych przez pow. wrocławski wg miejsca zamieszkania

SZKOŁY SPECJALNE															
gmina	ZSS w Wierzbicach					SOSW w Kątach Wrocławskich					MOW w Sobótce				
	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
Czernica										1					
Długoleka															
Jordanów Śl.		1	1												
Kąty Wr.						7	5	5	1	4					
Kobierzyce	4	2	3	3	2	1			4	3			1		
Mietków									1	2					
Siechnice					1										
Sobótka						1	1			2					
Żórawina	2				1						4				
Spoza powiatu						1	4	5		1		12	8	3	13
RAZEM	6	3	4	3	4	10	10	10	6	13	4	12	9	3	13

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego..., lata: 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 oraz danych Wydziału Edukacji Starostwa opracowanych na bazie Systemu Informacji Oświatowej (SIO), stan na 30 września danego roku, lata 2021/2022 i 2022/2023

Dwa ogólnodostępne ośrodki ponadpodstawowe, prowadzone przez pow. wrocławski, charakteryzuje odmienny kierunek napływu uczniów. PZS nr 3 w Sobótce ma wyraźnie charakter lokalny – ok. 90% uczniów pochodzi z obrębu gminy. PZS nr 1 w Krzyżowicach obsługuje przede wszystkim młodzież spoza gminy, w tym do 20% z gminy sąsiedniej oraz prawie 40% spoza powiatu. Przy założeniu, że pula „podwójnego rocznika” z roku 2019/2020 jest faktycznie podwojona, to zmiana liczby kierunków napływu uczniów do szkół nie podlega większym fluktuacjom.

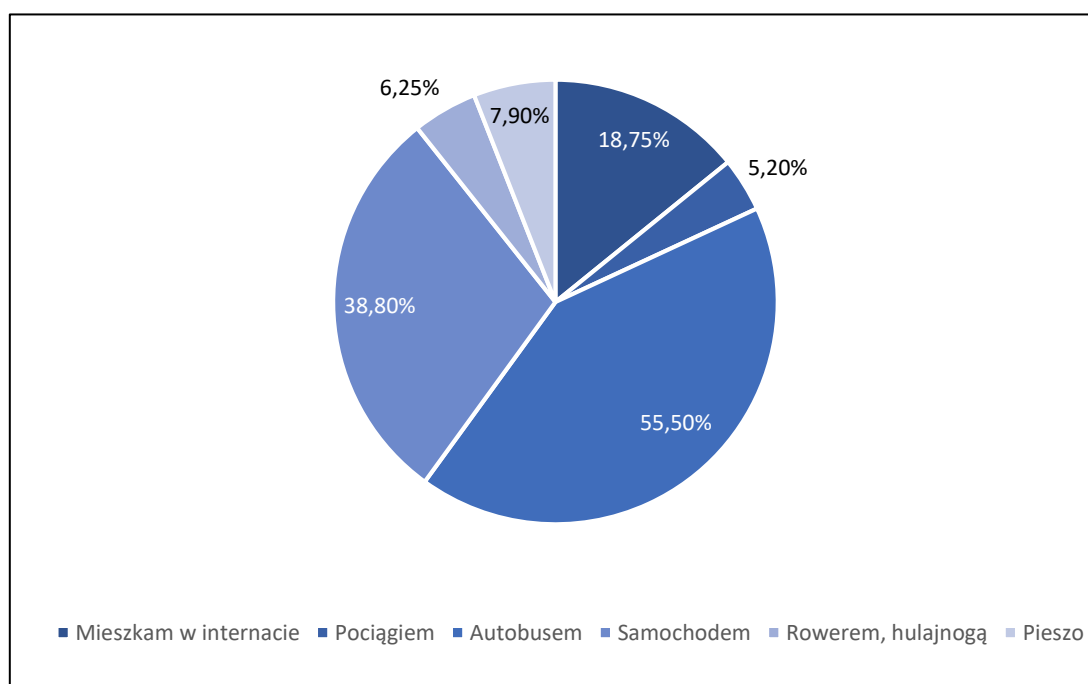
Dostępność transportowa placówek edukacyjnych była również przedmiotem badań w PZS nr 1 w Krzyżowicach i PZS nr 3 w Sobótce. Wybierając szkołę, niektóre osoby wskazały na to, że „dobry dojazd z domu” był dla nich kryterium przy podejmowaniu decyzji⁷:

- 24% rodziców uczniów kl. i wskazało ten argument przy wyborze PZS nr 1 w Krzyżowicach,
- 31% uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach wskazało ten argument,
- 80% uczniów PZS nr 3 w Sobótce uznało, że było to dla nich kryterium wyboru.

Zróżnicowanie odpowiedzi niewątpliwie związane jest z odmiennym profilem osób rekrutujących się do szkół – w przypadku PZS nr 3 w Sobótce są to w znacznej większości mieszkańcy gminy Sobótka. W przypadku PZS nr 1 w Krzyżowicach dostępność transportowa jest mniejsza, jednak fakt ten jest rekompensowany poprzez funkcjonowanie internatu.

W badaniach podjęto również temat sposobów przemieszczania się, z których korzystają uczniowie i uczennice.

Ryc. 23. Sposoby docierania do szkoły uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach (n = 288).

⁷ Cały wykres dotyczący motywacji do podjęcia nauki w danej placówce znajduje się w rozdziale 3.3.

W odpowiedziach otwartych uczniowie wskazywali na to, że placówka nie jest dobrze skomunikowana z innymi miejscowościami. Zgłaszali oni następujące kwestie:

- Niewielka liczba autobusów dojeżdżających do szkoły;
- Brak autobusu bezpośredniego z Krzyżowic do Dworca Głównego we Wrocławiu. Część uczniów dojeżdża do internatu z różnych miejscowości, więc na Dworcu mogliby skorzystać z punktu przesiadkowego. Aktualnie mają tylko możliwość dojechania na pętlę Krzyki. Uruchomienie takiego autobusu byłoby szczególnie przydatne w piątki, gdy uczniowie wracają z internatu oraz w niedzielę wieczorem, gdy się do niego ponownie kierują;
- Zwiększenie częstotliwości kursowania autobusów i dostosowanie ich do godziny otwarcia internatu;
- Opóźnienia w przyjazdach autobusów oraz przepełnienie niektórych z nich (szczególnie podczas powrotu do domów w piątek);
- Zbyt mało połączeń do szkoły z Kątów Wrocławskich i Sobótki (również z wiosek w obrębie tych gmin);
- Brak refundacji dojazdów z niektórych gmin (dla niektórych uczniów jest to zbyt wysoki koszt);
- Uruchomienie bezpłatnego autobusu szkolnego dla uczniów z różnych miejscowości.

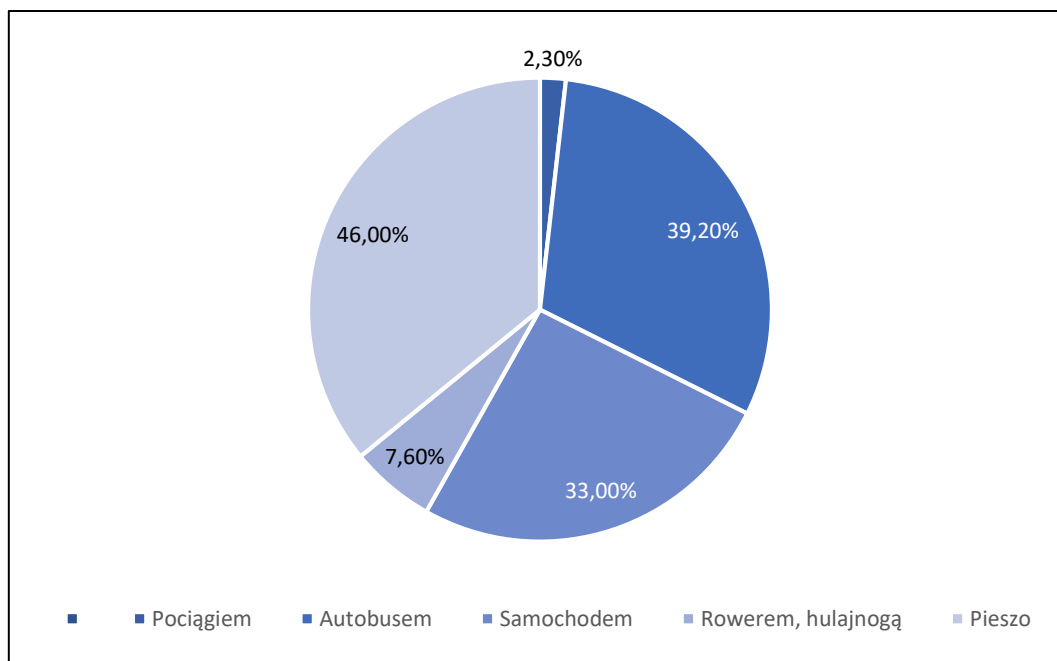
Podczas spotkania fokusowego uczniowie również zwracali uwagę na podobne problemy:

- Nierówności w zakresie dostępu do refundacji biletów na autobus w różnych gminach;
- Rozkład jazdy autobusów nie odpowiada planowi lekcji, co oznacza czasem konieczność długiego oczekiwania na autobus po lekcjach (nawet 3 godziny);
- Niejasne trasy autobusów, w których trudno się zorientować.

Nauczyciele pracujący w PZS nr 1 w Krzyżowicach również zwracali uwagę na problem przepełnionych autobusów oraz konieczności długiego oczekiwania na ich rozkładowy przyjazd po zakończeniu lekcji.

W przypadku PZS nr 3 w Sobótce największa grupa osób dociera do szkoły pieszo ze względu na niewielką odległość szkoły od domu. Formę taką wskazało 61 osób, podczas gdy dojazd autobusem dotyczył 51 wskazań.

Ryc. 24. Sposoby docierania do szkoły uczniów PZS nr 3 w Sobótce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie uczniów PZS nr 3 w Sobótce (n = 130).

Dane jakościowe wskazują, że większość uczniów nie ma problemu z dojazdem – pochodzą z Sobótki lub korzystają z autobusów. Wskazano natomiast poszczególne problemy:

- Potrzebę zwiększenia liczby autobusów;
- Wysoką cenę biletów oraz opóźnienia w przyjazdach autobusów;
- Fakt, że uczniowie korzystają z autobusu szkolnego innej szkoły;
- Złą jakość drogi rowerowej na drodze od Rogowa do Siedlakowic;
- Mniejszą dostępność autobusów po 8 lekcji;
- Niewystarczającą liczbę autobusów kursujących do wsi leżących w gminie (jako przykład wskazano Świątniki, Księginice Małe, Przedzrowice);
- Złą komunikację pomiędzy Sobótką a Jordanowem.

Podczas wywiadu fokusowego uczniowie również podejmowali temat dojazdu do szkoły. Wskazywali na problem niedostosowania rozkładu jazdy do godzin rozpoczęcia i zakończenia lekcji oraz niską częstotliwość kursowania autobusów. Pojawiła się propozycja, aby zintegrować system komunikacji z godzinami otwarcia szkoły oraz zakończenia lekcji.

Trudności w zakresie komunikacji omawiali również nauczyciele podczas spotkania fokusowego. W ich ocenie trudniej jest się dostać do Sobótki z okolicznych miejscowości aniżeli z Wrocławia. Część połączeń została zlikwidowana, a te, które funkcjonują, nie odpowiadają godzinom rozpoczęcia i zakończenia lekcji.

2.5. Podsumowanie

- W powiecie funkcjonują 4 jednostki oświatowe, prowadzone przez podmioty inne niż powiat wrocławski: 1 liceum (Liceum Ogólnokształcące im. Olimpijczyków Polskich w Długołęce – dalej: LO w Długołęce) oraz 3 jednostki oświaty niepublicznej – Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Wierzbicach (dalej: ORW w Wierzbicach), Niepubliczny Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Jana Pawła II przy Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym dla Dzieci w Jaskotlu (dalej: NSOSW w Jaskotlu) ze Szkołą Podstawową Specjalną i oddziałem przedszkolnym w Specjalnej Szkole Podstawowej oraz „Sensoryczny Most” Niepubliczna Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Domasławiu (dalej: NPPP w Domasławiu). Oznacza to, że zgodnie z wymogami przepisów oświatowych coroczne sprawozdania oświatowe nie dotyczą oświaty w całym powiecie, ale placówek prowadzonych przez powiat. Fakt ten jest bardzo istotny w interpretacji wyników badań.
- Powiat posiada gęstą sieć szkół podstawowych, rozmieszczonych podobnie do wzrostu gęstości zaludnienia.
- Rozmieszczenie szkół ponadpodstawowych jest bardzo nierównomierne, skoncentrowane w części południowej powiatu – z wyjątkiem niezarządzanego przez powiat LO w Długołęce.
- Sieć placówek szkół ponadpodstawowych nie koreluje z gęstością zaludnienia w poszczególnych gminach powiatu.
- Wskazuje się, że układ fizyczny powiatu (z wyraźnym ośrodkiem centralnym poza jego granicami) utrudnia optymalne lokalizowanie placówek edukacyjnych.
- Istnieją duże problemy w większości gmin z dostępnością komunikacyjną do ogólnodostępnych szkół ponadpodstawowych.
- Istnieje silna konkurencja dla powiatu w formie lepszej dostępności dla wielu mieszkańców do szkół ponadpodstawowych poza granicami powiatu, w tym szkół o wyższych pozycjach w rankingach.

- PZS nr 1 w Krzyżowicach przyjmuje 40% uczniów spoza powiatu oraz kolejne 20% z gmin sąsiednich, co wskazuje, że odpowiednia oferta edukacyjna ma szansę przyciągnąć dużą grupę uczniów spoza regionu.
- Trudności w dostępności komunikacyjnej szkół powiatu są naświetlone w wynikach ankiet: do kluczowych środków transportu zalicza się samochód (38% w PZS nr 1 w Krzyżowicach i 33% w PZS nr 3 w Sobótce), ale również autobus (55% w PZS nr 1 w Krzyżowicach i 39% w PZS nr 3 w Sobótce), przy czym względem drugiego środka transportu wskazano szereg niedogodności.
- Do głównych czynników obniżających jakość usług komunikacji publicznej należą: niedostosowanie godzin kursowania do rozkładu zajęć oraz funkcjonowania placówek (np. ostatni autobus przyjeżdża o godzinie 17, a internat otwierany jest o godzinie 19), przepełnienie, nierówności w refundacji biletów w poszczególnych gminach.
- Niezależnie od źródła, wyniki potwierdzają większą dostępność Wrocławia aniżeli jakiegokolwiek innej miejscowości posiadającej szkołę ponadpodstawową w powiecie.

3. Zainteresowanie ofertą edukacyjną powiatu wrocławskiego

3.1. Liczba uczniów w powiecie wrocławskim

Powiat wrocławski ma złożoną strukturę danych w zakresie liczby uczniów, które należy rozpatrywać dwutorowo. Po pierwsze są to dane z poziomu organów wykonawczych – szkół. Ten zakres poziomu agregacji, możliwy do pozyskania m.in. z bazy GUS, umożliwia weryfikację popytu na poszczególne formy nauczania oraz śledzenie trendów zmian względem populacji czy innych jednostek administracyjnych. Równolegle istnieje potrzeba monitorowania obciążenia placówek przez organ prowadzący, tu: Starostwo Powiatu Wrocławskiego. Ze względu na wysoki stopień zróżnicowania typów i form nauczania będących w każdym z badanych zbiorów, nie istnieje możliwość porównywania ich ze sobą.

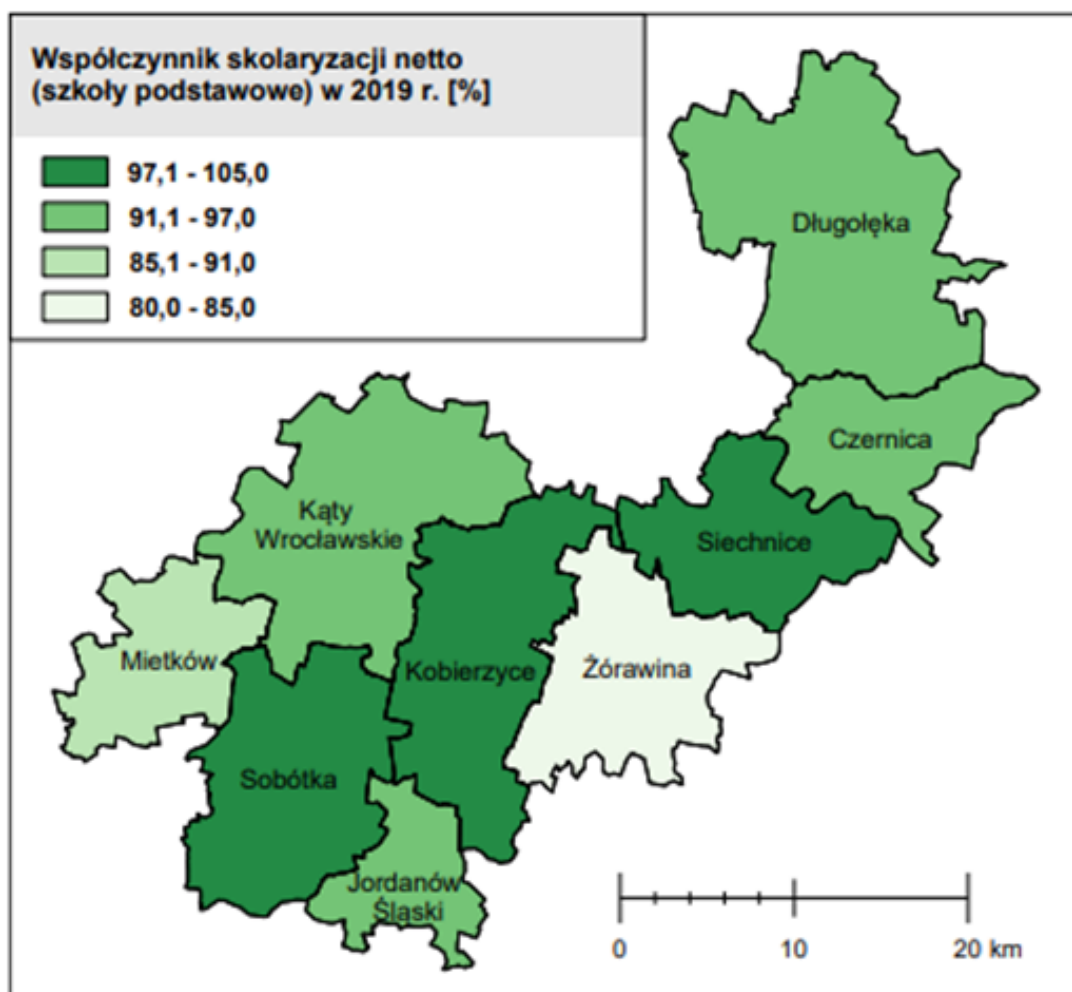
Z punktu widzenia analizy sytuacji obecnej i potencjalnej stanu oświaty w powiecie kluczowa jest weryfikacja popytu na obu poziomach nauczania – w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

W roku szkolnym 2020/2021 w pow. wrocławskim uczyło się 16 546 uczniów w szkołach podstawowych oraz 605 w szkołach ponadpodstawowych (ogólnodostępnych i specjalnych łącznie), co daje średnio 206 osób w jednym roczniku klas podstawowych oraz 134 osoby w szkołach ponadpodstawowych, a więc o 35% mniej.

3.1.1. Szkoły podstawowe ogólnodostępne

Sieć szkół podstawowych cechuje się diametralnie innym popytem na usługi wśród społeczności lokalnej aniżeli szkół ponadpodstawowych. Wynika to przede wszystkim z faktu rejonizacji, tzn. pierwszeństwa przyjmowania do klas szkół podstawowych kandydatów zamieszkałych w obwodach szkoły podstawowej (przyjmowania z urzędu na podstawie zgłoszenia). Jak wynika z art. 36 ustawy Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r., poz. 1082 z późn. zm.) rejonizacja stanowi jednak prawo a nie obowiązek, co wiąże się z możliwością starania się o przyjęcie do placówki poza rejonem obwodowym właściwym dla miejsca zamieszkania. Zjawisko poziomu rejonizacji może w pewnym stopniu odzwierciedlać współczynnik skolaryzacji. Współczesna interpretacja tego wskaźnika netto wykazuje przesłanki do określania potencjału liczby osób nieobjętych nauczaniem w obrębie badanej jednostki. Jak wynika z ryc. 25, poziom skolaryzacji w szkołach podstawowych powiatu jest bardzo wysoki, zasadniczo nie spada poniżej progu 91%. Wyjątek stanowią tu gm. Mietków oraz Żórawina, które mają najniższy poziom wskaźnika: rzędu 80% w 2019 r. W 3 gminach liczba uczniów jest równa populacji tej grupy wiekowej lub nawet ją przewyższa, co świadczy o obecności uczniów spoza rejonu. Są to gminy Siechnice, Kobierzyce oraz Sobótka.

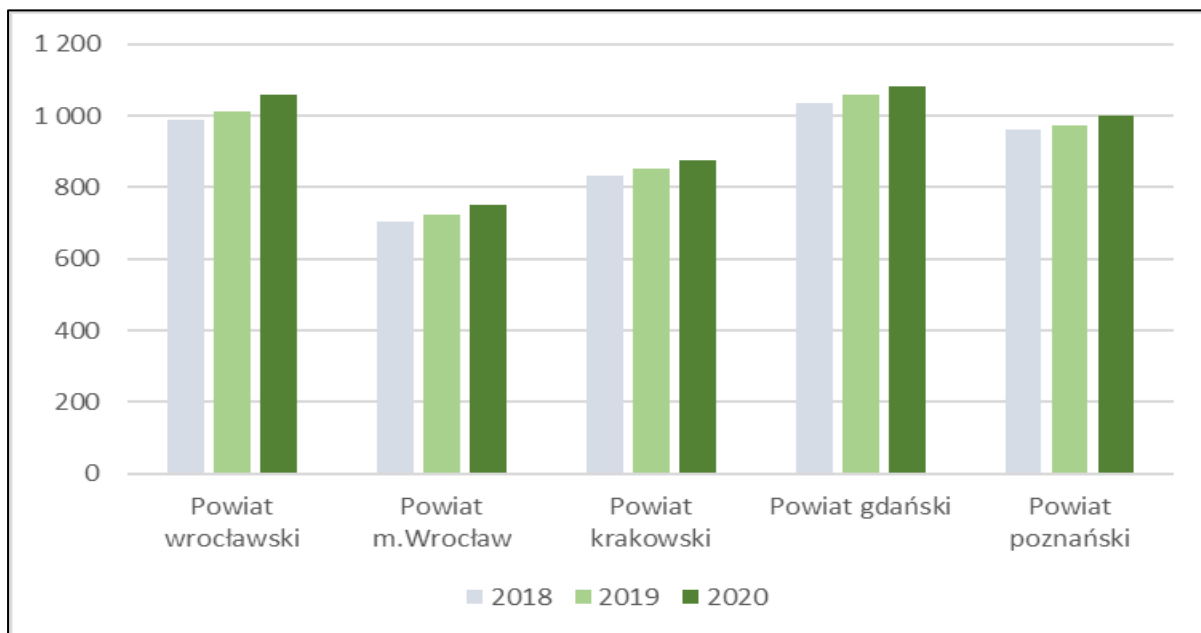
Ryc. 25. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych gmin pow. wrocławskiego, 2019 r.

Źródło: R. Szmytkie, W. Maleszka, *Diagnoza społeczno-gospodarcza...*, s. 51.

W 2020 r. liczba uczniów szkół podstawowych na 10 tys. mieszkańców powiatu wyniosła 1058. Liczba ta charakteryzuje się stałym wzrostem, analogicznie do powiatów o podobnej charakterystyce (gdański, poznański). Równocześnie poziom wskaźnika dla pow. wrocławskiego pozostaje wyższy niż dla m. Wrocławia o 41%. Jak wykazano w *Diagnozie społeczno-gospodarczej...* liczba uczniów szkół podstawowych powiatu wrocławskiego wzrosła o 119,3% w latach 2009–2019 (z 7,0 do 15,3 tys.). Zjawisko to miało miejsce we wszystkich gminach powiatu, jednak największą dynamiką zmian charakteryzowały się gminy: Siechnice, Kobierzyce, Czernica i Żórawina, dla których wzrost liczby nowych uczniów przekroczył 135%. Zdecydowanie niższą dynamiką charakteryzują się obszary gmin Mietków (+36,8%) oraz Jordanów Śląski (+37,4%).

Ryc. 26. Zmiana liczby uczniów w szkołach podstawowych ogólnodostępnych na 10 tys. mieszkańców w wybranych powiatach

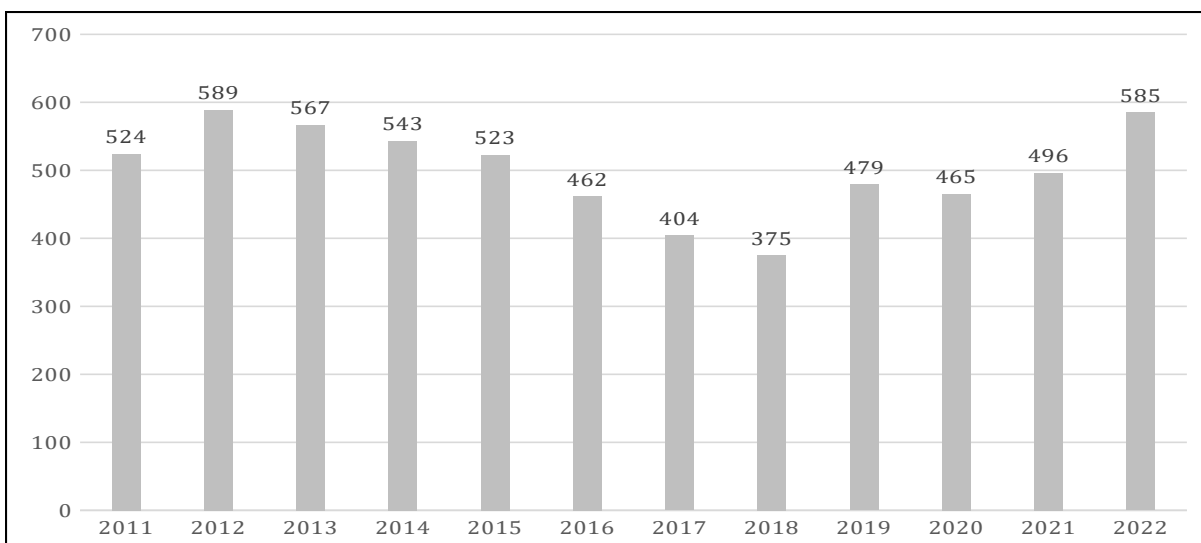

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS, BDL.

3.1.2. Szkoły ponadpodstawowe ogólnodostępne

W obliczu trwałego i wieloletniego wzrostu populacji w wieku przedprodukcyjnym w powiecie wrocławski zauważa się równoległy trend wzrostu liczby uczniów w szkołach podstawowych. Od roku 2012 trendy te niezachowane są jednak na poziomie nauczania ponadpodstawowego. Zmiany nastąpiły skokowo w roku 2019, co wynikało przede wszystkim z pojawienia się puli uczniów „podwójnego rocznika”. Wzrost liczby uczniów w szkołach ponadpodstawowych obserwowany jest również w kolejnych latach, a w roku szkolnym 2022/2023 wyniósł prawie 18%.

Ryc. 27. Ogólna liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych pow. wrocławskiego w latach 2011–2021

Rok 2019 i kolejne obciążone są wzrostem z powodu „podwójnego rocznika”.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ryc. 28. Liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych Powiatu Wrocławskiego

Szkoła	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
LO w Długołęce	106	191	206	b.d.	b.d.
LO	62	81	69	72	106
Technikum	313	380	381	410	479
Br. Szk. I St.	0	18	15	14	0
SUMA	375	479	465	496	585

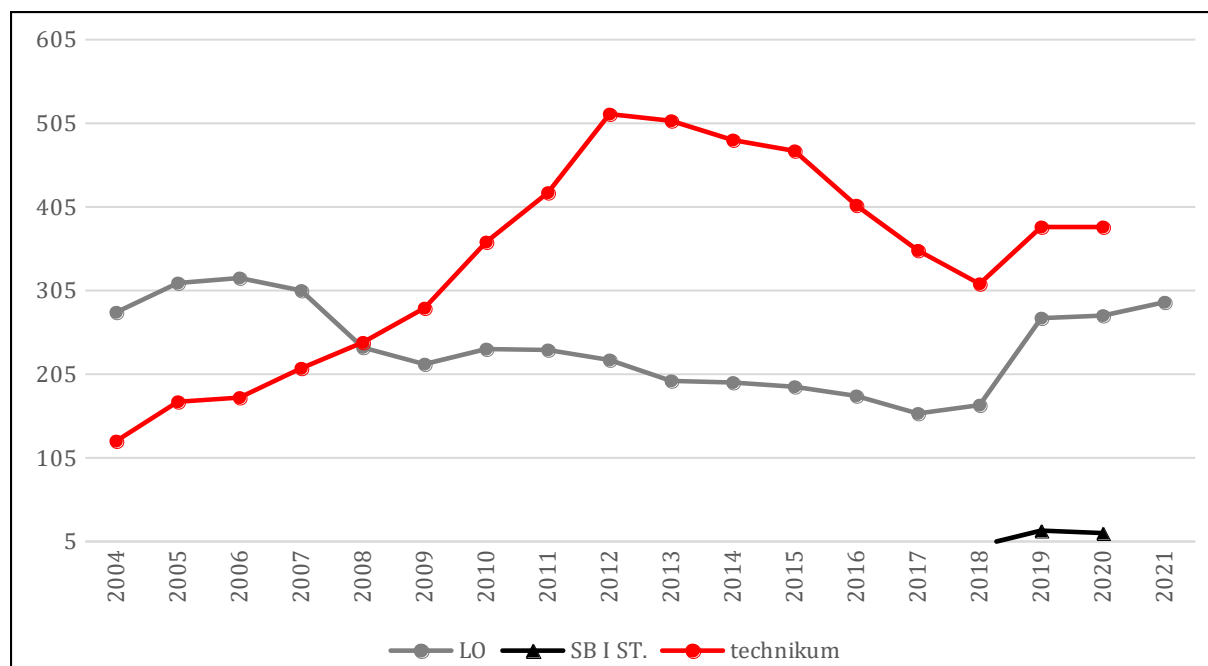
Rok 2019 i kolejne obciążone są wzrostem z powodu „podwójnego rocznika”.

LO – oddziały liceum ogólnokształcącego prowadzone przez powiat wrocławski.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS z Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego na lata: 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 oraz danych Wydziału Edukacji Starostwa opracowanych na bazie Systemu Informacji Oświatowej (SIO), stan na 30 września danego roku.

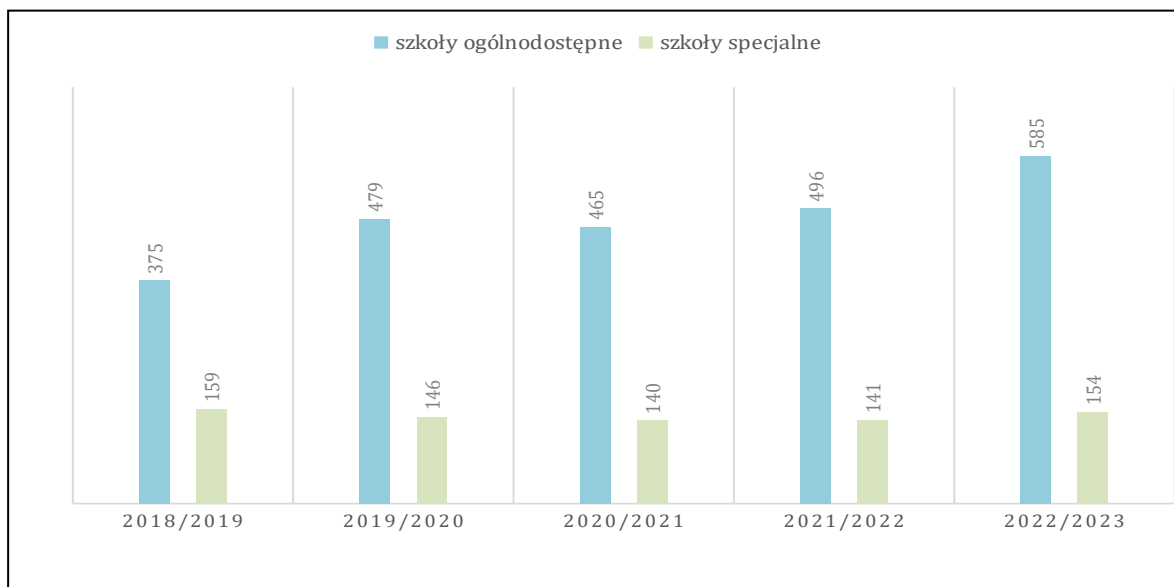
W ciągu ostatnich 5 lat liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych prowadzonych przez pow. wrocławski wzrosła o 56% (210 uczniów). Stały, największy udział w tym wzroście mają powiatowe technika, w tym w szczególności PZS nr 1 w Krzyżowicach. Tylko w 2020 r. posiadało ono 82% wszystkich uczniów powiatu.

Ryc. 29. Trendy zmian liczby uczniów wg typów szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych pow. wrocławskiego (całego)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GUS.

Ryc. 30. Liczba uczniów łącznie w szkołach prowadzonych przez powiat na przestrzeni ostatnich 5 lat szkolnych

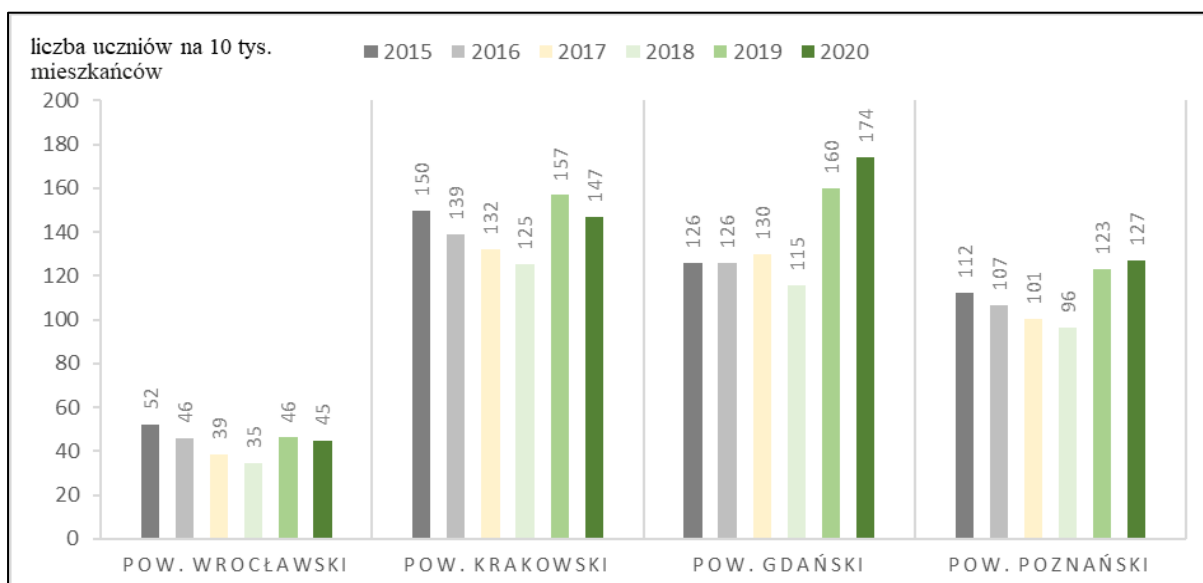

Szkoły specjalne łącznie na dwóch poziomach nauczania: podstawowym i ponadpodstawowym, szkoły ogólnodostępne – tylko ponadpodstawowe (z wyłączeniem danych z LO w Długołęce).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego..., lata: 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 oraz danych Wydziału Edukacji Starostwa opracowanych na bazie Systemu Informacji Oświatowej (SIO), stan na 30 września danego roku, lata 2021/2022 i 2022/2023.

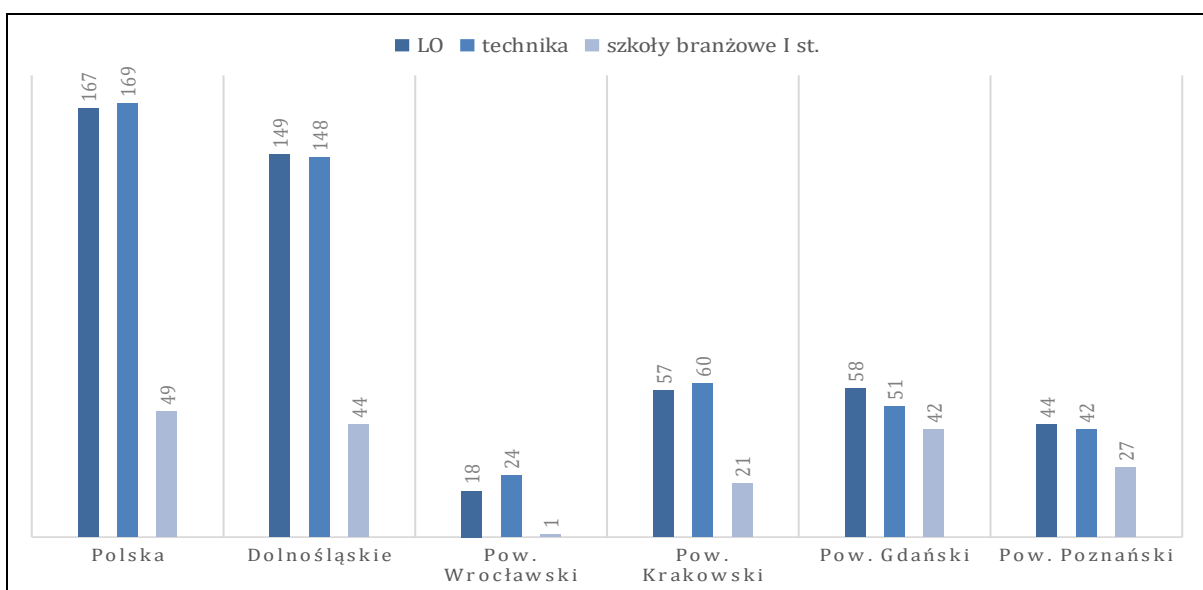
Dane zobrazowane przez bezwzględną liczbę uczniów okazują się bardzo pozytywne, choć wyłącznie dla wybranych jednostek oświatowych w rejonie. Kolejno zwraca się uwagę na wskaźnik liczebności uczniów na 10 tys. mieszkańców. O ile na poziomie szkół podstawowych należy on do najwyższych w kraju, to już na poziomie ponadpodstawowym klasyfikował powiat na jedną z najniższych pozycji: 44,8 w roku 2020 (w 2019 r. występuje wzrost spowodowany naborem „podwójnego rocznika”). Równocześnie wykazane trendy zmian wskazują na przerwanie tendencji spadkowej i możliwość zbliżenia się w ciągu najbliższych lat do poziomu podobnych powiatów, jak np. pow. poznańskiego. Obecne warunki wskazują na możliwość dokonania się tych zmian jedynie w oparciu o szkoły typu technikum (ryc. 32).

Ryc. 31. Zmiana liczby uczniów w ogólnodostępnych szkołach ponadpodstawowych na 10 tys. mieszkańców w wybranych powiatach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Ryc. 32. Liczba uczniów szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych na 10 tys. mieszkańców, z podziałem na typy szkół, stan na rok 2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

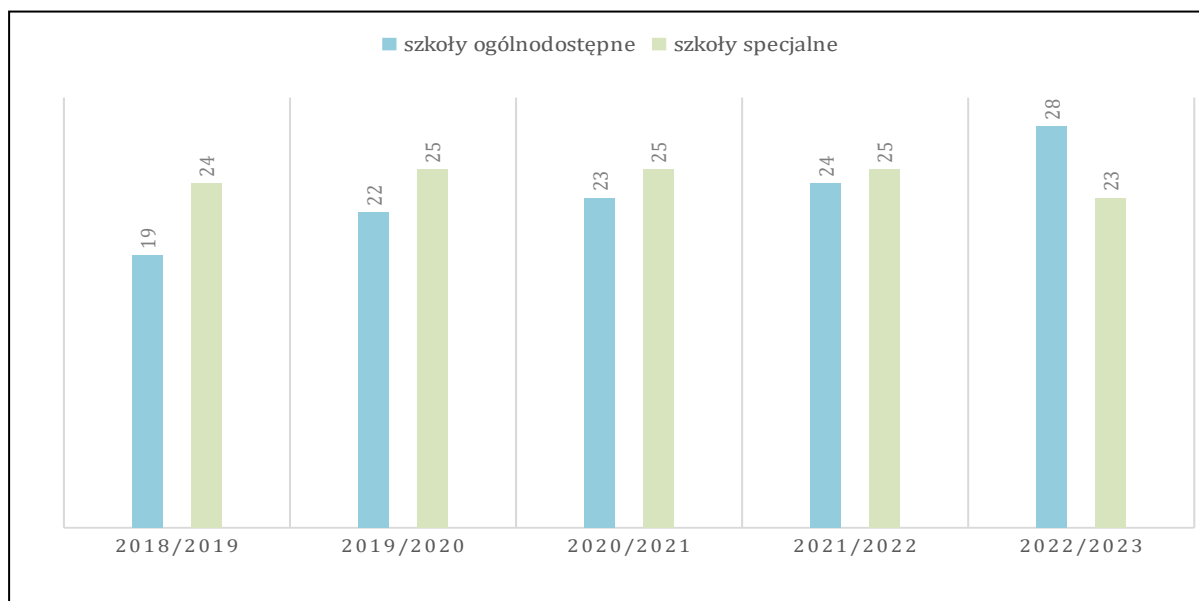
Wskaźnik liczby uczniów na 10 tys. mieszkańców pokazuje, jak niską liczebność uczniów mają jednostki oświatowe ponadpodstawowe w powiecie. Każdy typ szkoły II stopnia w porównywanych powiatach ma ponad dwukrotnie większy wskaźnik liczby uczniów. Jak wskazano w *Diagnozie społeczno-gospodarczej...* (s. 45) wyłączenie z danych szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez inne podmioty samorządowe (tu: LO w Długołęce) poprawia nieznacznie wskaźniki, jednak w dalszym ciągu widać niski poziom zainteresowania edukacją ponadpodstawową w pow. wrocławskim.

Stan ten może potwierdzać zróżnicowany stopień dostępności wśród mieszkańców poszczególnych gmin powiatu do własnych ośrodków edukacji na poziomie ponadpodstawowym, ale też dychotomię w budowaniu atrakcyjnej oferty edukacyjnej. Dane demograficzne wskazują na stały wzrost liczby osób w wieku 15–18 lat, co jednak w niewielkim stopniu przekłada się na nabór w szkołach ponadpodstawowych. Powszechnie wskazuje się na silną konkurencję miasta Wrocławia, który przyciąga swoją szeroką ofertą edukacyjną. Otwieranie lokalnie nowych kierunków spotyka się najczęściej z silnym wahaniem napływu nowych uczniów, natomiast całkowity bilans podopiecznych wskazuje na istotny udział uczniów wybierających szkoły ponadpodstawowe poza powiatem. Jednak w ostatnich latach widoczny jest niewielki, lecz stały przyrost liczby uczniów w szkołach ponadpodstawowych powiatu.

3.1.3. Zmiany liczby oddziałów

W pow. wrocławskim na 1 oddział szkół ponadpodstawowych ogólnodostępnych przypada 21 uczniów (w latach szkolnych 2020/2021, 2021/2022 i 2022/2023) i 22 uczniów (w roku szkolnym 2019/2020), co jest minimalnie poniżej średniej krajowej (23 uczniów) i wojewódzkiej (22 uczniów), jednak nie odbiega od poziomu właściwego dla powiatów stref aglomeracji największych miast (20–23 uczniów)⁸.

Ryc. 33. Zmiana liczby oddziałów łącznie w szkołach prowadzonych przez powiat na przestrzeni ostatnich 5 lat szkolnych

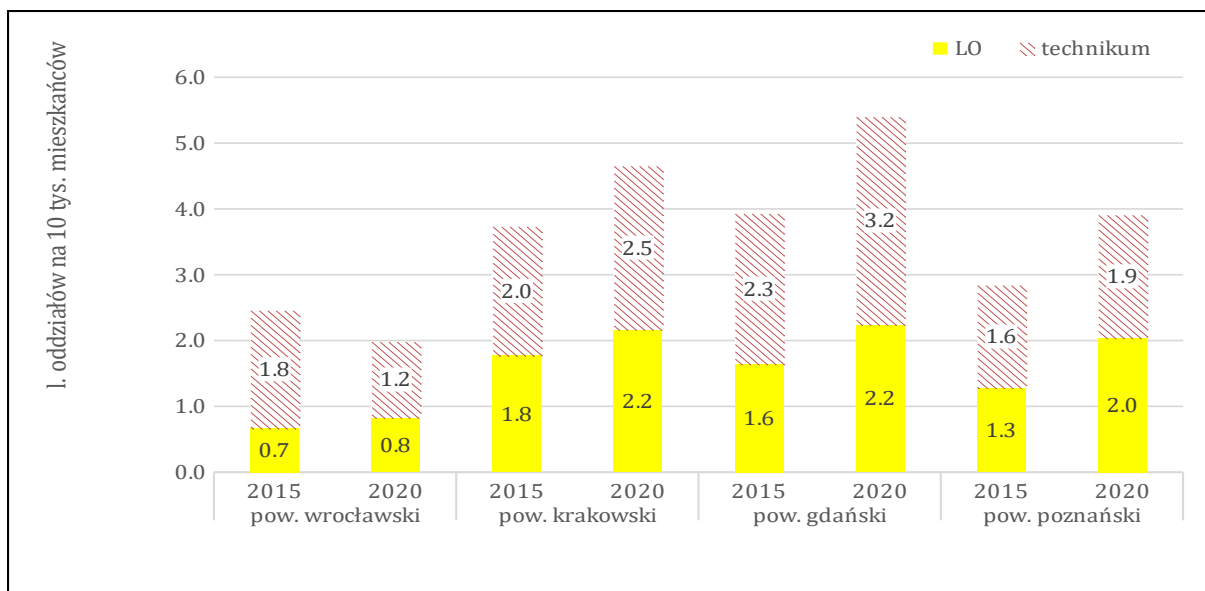
Szkoły specjalne łącznie na dwóch poziomach nauczania: podstawowym i ponadpodstawowym, szkoły ogólnodostępne – tylko ponadpodstawowe (z wyłączeniem danych LO w Długołęce).

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego..., lata: 2018/2019, 2019/2020 i 2020/2021 oraz danych Wydziału Edukacji Starostwa opracowanych na bazie Systemu Informacji Oświatowej (SIO), stan na 30 września danego roku, lata 2021/2022 i 2022/2023.

⁸ Dane z Systemu Informacji Oświatowej (SIO), wg stanu na 30 września danego roku.

Wskaźnik liczby uczniów na 10 tys. mieszkańców pokazuje, jak niską liczebność uczniów mają jednostki oświatowe ponadpodstawowe w powiecie. Każdy typ szkoły II stopnia w porównywanych powiatach wykazuje ponad dwukrotnie większy wskaźnik liczby uczniów. Jak wskazano w *Diagnozie społeczno-gospodarczej...* (s. 45), wyłączenie z danych szkół ponadpodstawowych prowadzonych przez inne podmioty samorządowe (tu: LO w Długołęce) poprawia nieznacznie wskaźniki, jednak w dalszym ciągu widać niski poziom zainteresowania edukacją ponadpodstawową w pow. wrocławskim.

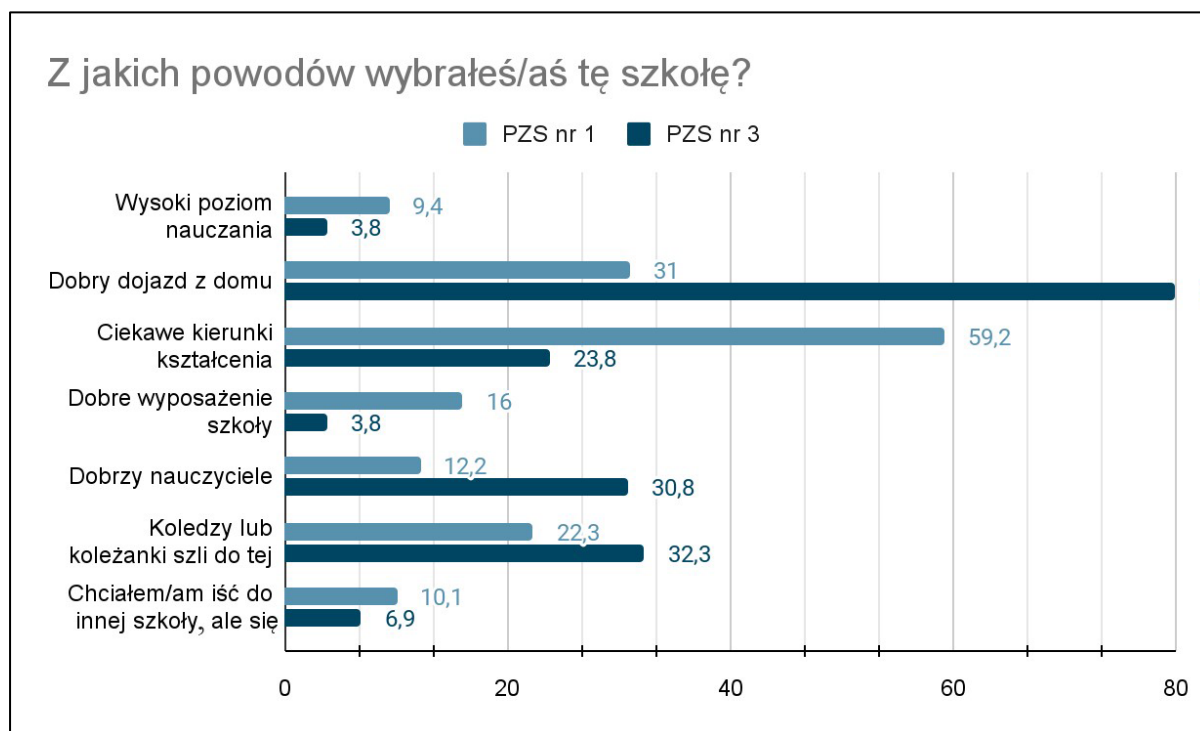
Ryc. 34. Wskaźnik liczby oddziałów w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych na 10 tys. mieszkańców w wybranych powiatach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W badaniach związanych z diagnozą zapytano uczniów szkół powiatowych o ich motywację do wyboru tych placówek. Odpowiedzi uczniów przedstawiania ryc. 35.

Ryc. 35. Powody wyboru danej szkoły wskazane przez uczniów

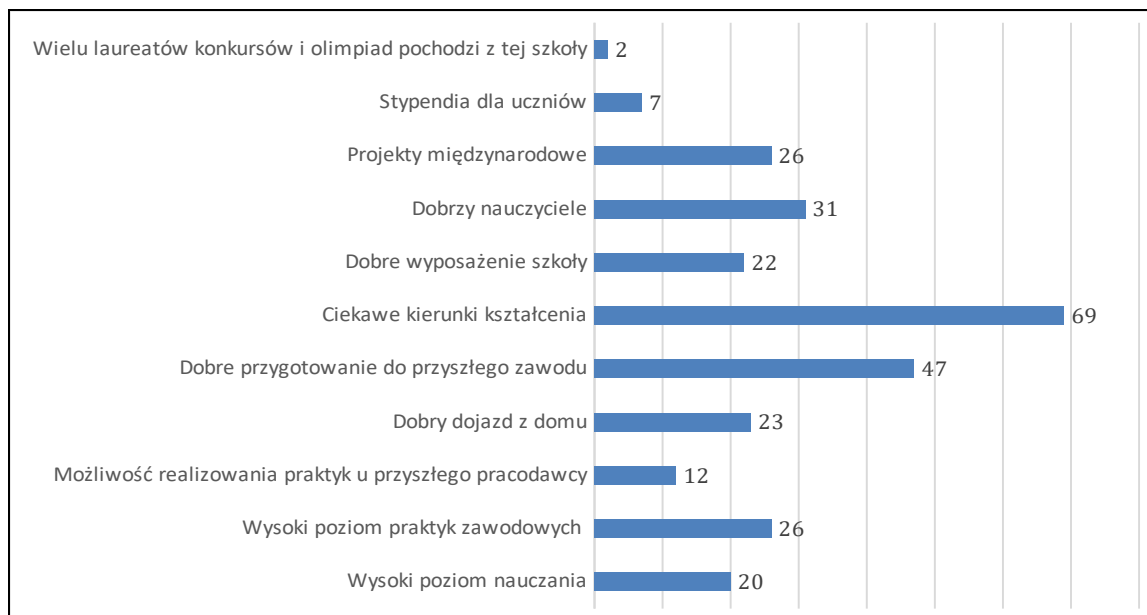
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach (n = 290) oraz PZS nr 3 w Sobótce (n = 131).

W odpowiedziach uczniów widać wyraźnie zróżnicowanie w motywacji do wyboru danej placówki oświatowej. Uczniowie PZS nr 1 w Krzyżowicach najczęściej wskazywali jako motywację ciekawe kierunki kształcenia (59,2%), widać również wpływ na decyzję środowiska rówieśniczego (22,3%) oraz dostępności dojazdu do placówki (31%). Zauważalna jest także różnica pomiędzy wpływem wyposażenia szkoły na decyzję o jej wyborze – w Krzyżowicach argument ten wskazało 16% uczniów, natomiast w Sobótce jedynie 3,8%. W przypadku PZS nr 3 w Sobótce najważniejszym argumentem za wyborem szkoły był łatwy dojazd do placówki (80% odpowiedzi), co odpowiada danym wskazującym na to, że szkołę tę wybierają głównie mieszkańcy gminy Sobótka. Silnym argumentem był dla młodych osób również fakt, że ich koledzy i koleżanki wybierali tę szkołę. Dużo większy procent uczniów wskazał również na przekonanie o tym, że w szkole uczą dobrzy nauczyciele (30,8%).

W odpowiedziach otwartych uczniowie wskazywali dodatkowe powody wybierania PZS nr 1 w Krzyżowicach. Były to: rekomendacje rodzinne (np. „Poleczone przez kuzynkę”), możliwość zdobycia dobrego zawodu („Jest szkołą, która zapewnia mi pewny zawód i kursy”), potrzebę zmiany otoczenia („Chciałam, żeby szkoła była daleka od domu”), przypadek („Nie wiedziałam, gdzie iść”) oraz konieczność („Decyzja rodziców”). Z kolei w przypadku PZS nr 3 w Sobótce uczniowie wskazywali dodatkowe powody: kameralność, możliwość rozwijania zainteresowań, brak miejsc w innych szkołach.

Na pytanie o motywację do wyboru PZS nr 1 w Krzyżowicach odpowiedzieli również rodzice uczniów klas I w Krzyżowicach (n = 96). Rozkład ich odpowiedzi pokazuje ryc. 36.

Ryc. 36. Powody wyboru danej szkoły wskazane przez rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet rodziców PZS nr 1 w Krzyżowicach.

Motywacja do wyboru szkół powiatowych omawiana była również podczas wywiadów fokusowych w PZS nr 1 w Krzyżowicach. Nauczyciele podkreślali, że w szkole panuje rodzinna atmosfera, a pewne tradycje przekazywane są z pokolenia na pokolenie. Część uczniów wybiera szkołę z tego powodu. Ponadto zainteresowanie ofertą zależy od profilu klas – największym cieszą się weterynaria oraz hodowla koni, a w przypadku innych profili praktyka wskazuje na to, że przyjmuje się wszystkich zainteresowanych. Powoduje to rozpiętość poziomu uczniów. Dużą zaletą szkoły jest możliwość korzystania z internatu, szkoła jest bezpieczna, uczniowie mają opiekę. Zdaniem nauczycieli niektóre osoby mogą obawiać się Wrocławia, jak również zdarza się, że uczniowie wybierają szkołę z internatem ze względu na potrzebę odciążenia się od trudnej sytuacji domowej.

Z wywiadu z uczniami wynikało, że motywacją dla uczniów są również praktyki zagraniczne. Młodzi ludzie mówili, że jest to wyjątkowa możliwość, której nie mają ich rówieśnicy z innych szkół. Wspominali również, że w PZS nr 1 w Krzyżowicach mogą zdobyć kwalifikacje poprzez praktykę oraz że wartościowa jest sposobność zdobywania certyfikatów potwierdzających wykształcenie po ukończeniu szkoły. W opinii młodych atutem placówki jest również internat oraz nieszablonowy, atrakcyjny wygląd budynku (porównywany jest przez uczniów do szkoły prywatnej). Szkoła nie jest zbyt duża, uczniowie nie są anonimowi. Zdaniem niektórych osób panuje w niej domowy klimat.

W PZS nr 3 w Sobótce omawiano temat motywacji do podjęcia nauki w szkole również podczas wywiadów fokusowych. W opinii uczniów placówkę tę wybiera się przede wszystkim ze względu na lokalizację w pobliżu domu, choć zdarzają się też osoby spoza gminy. Uczniowie zauważyli również, że niektórzy przychodzą do szkoły tylko dlatego, że nie dostali się do Wrocławia i w związku z tym ich zaangażowanie w proces dydaktyczny jest niewielkie. Zdaniem nauczycieli szkoła ma charakter „środowiskowy” – przy jej wyborze znaczenie ma bliskość miejsca zamieszkania, do szkoły chodzą rodzeństwa, członkowie tych samych rodzin. Znaczenie mają również warunki finansowe rodzin, które wolą szkołę blisko domu. Zdaniem nauczycieli w szkole panuje rodzinna atmosfera, powstają bliskie relacje. Zdarza się, że do szkoły dojeżdża młodzież z Wrocławia, która „ucieka” przed problemami z dostępem do używek. Rodzice są spokojni, że ich dzieciom w Sobótce nic nie zagraża, nie ma tam przemocy.

W obszarze promocji placówek dominują działania o charakterze informacyjnym, choć pojawiają się też informacje typowo medialne oraz eventy, podczas których placówki promują swoją ofertę. Poniżej przedstawiono przykłady takich działań:

- promocja w Gazecie Powiatowej oraz Gazecie Gminnej,
- organizacja pikników, dni otwartych z udziałem gminnych szkół podstawowych,
- udział w konkursach gminnych,
- udział w wydarzeniach organizowanych przez gminy,
- współpraca ze szkołami na terenie gminy,
- współpraca z regionalnym ośrodkiem kultury, kościołem, biblioteką,
- prowadzenie profilu na Facebook 'u oraz kanału na YouTube,
- interaktywna prezentacja kierunków kształcenia oraz multimedialny przewodnik dla absolwentów szkół podstawowych dający możliwość intuicyjnego zapoznania się z programem do naboru elektronicznego (na stronie powiatu, tablicy interaktywnej w siedzibie Starostwa,
- coroczne pisemne informowanie szkół podstawowych na terenie powiatu, powiatów ościennych w tym Wrocławia, o ofercie edukacyjnej oraz naborze elektronicznym prowadzonym do powiatowych szkół ponadpodstawowych.

3.3. Zainteresowanie szkołami powiatowymi wśród uczniów szkół podstawowych

W ramach badań do diagnozy przeprowadzono ankietę w pięciu szkołach podstawowych na terenie powiatu wrocławskiego, w klasach 8 oraz w jednej klasie przygotowawczej (młodzież ukraińska, łączona klasa 7–8).

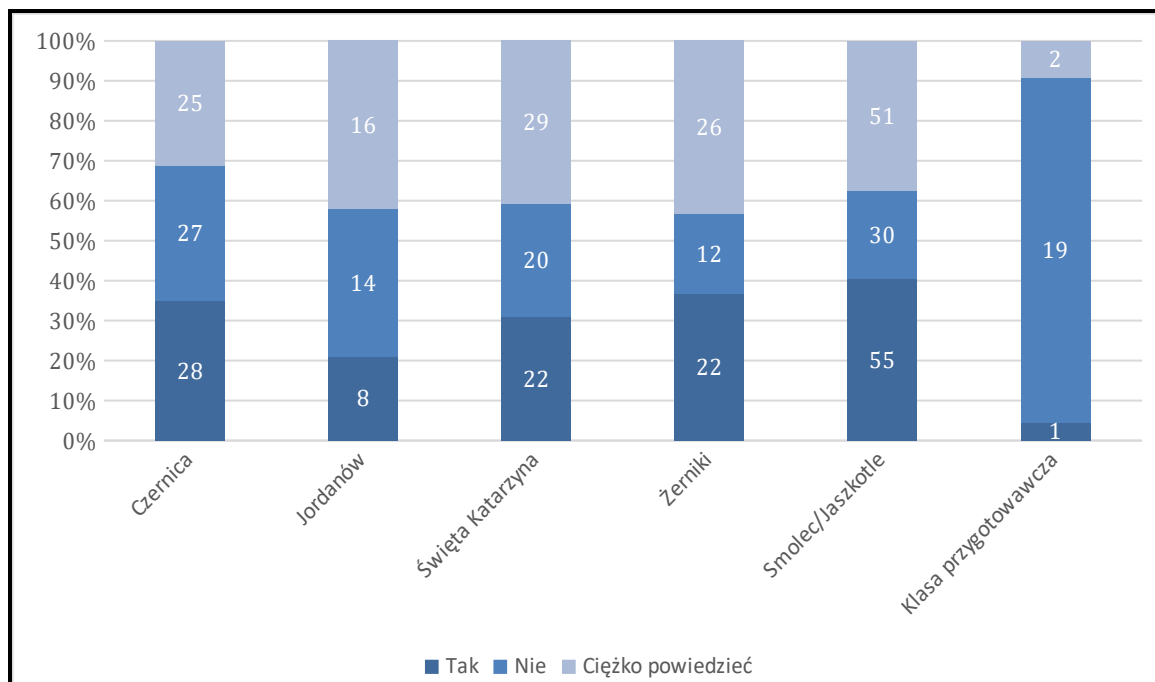
W badaniu wzięły udział następujące szkoły:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Smolcu, oddział Jasz kotle (dalej: ZSP w Jasz kotlu), 136 ankiet od uczniów kl. 8 i 22 ankiet od uczniów klasy przygotowawczej,
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Września 1939 r. w Jordanowie (dalej: SP w Jordanowie) – 40 ankiet od uczniów,
- Szkoła Podstawowa im. św. Jadwigi Śląskiej w Żernikach Wrocławskich (dalej: SP w Żernikach Wrocławskich) – 60 ankiet od uczniów,
- Publiczna Szkoła Podstawowa w Świętej Katarzynie (dalej: PSP w Świętej Katarzynie) – 72 ankiet od uczniów,
- Szkoła Podstawowa w gminie Czernica (dalej: SP w Czernicy) – 84 ankiet od uczniów.

W sumie w badaniu wzięło udział 415 uczniów ostatnich klas szkół podstawowych.

W pierwszym pytaniu uczniowie odnosili się do tego, czy wiedzą już, do jakiej szkoły będą składać podanie po ukończeniu ósmej klasy. Wyniki przedstawiono na ryc. 37.

Ryc. 37. Czy wiesz, do jakiej szkoły będziesz składać podanie po ukończeniu 8 klasy?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

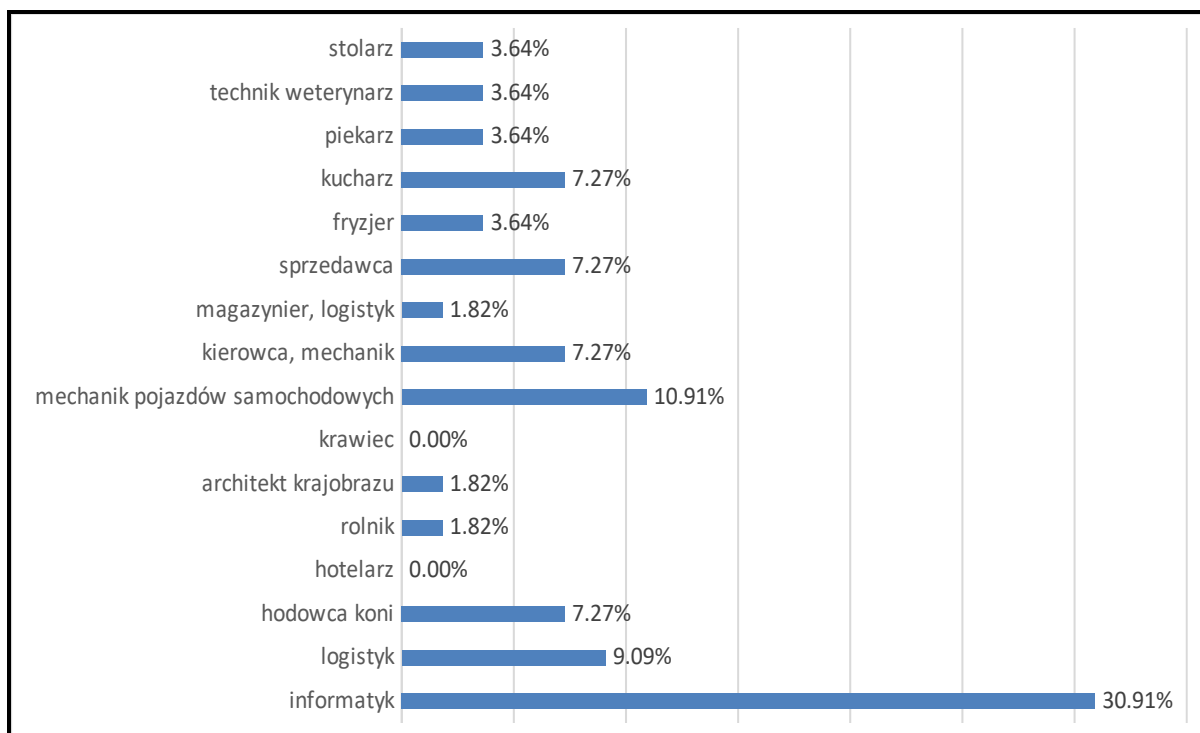
W odpowiedziach otwartych osoby zdecydowane na wybór przyszłej szkoły trzykrotnie wskazały PZS nr 1 w Krzyżowicach – 1 wskazanie z Czernicy, 1 wskazanie z Jordanowa, 1 ze szkoły w Jaskotli. PZS nr 3 w Sobótce nie pojawiła się ani razu wśród konkretnych wskazań. Pozostałe wskazania konkretnych szkół dotyczyły placówek spoza powiatu wrocławskiego.

W Jordanowie 2 osoby wskazały natomiast klasę mundurową w Zespole Szkół i Placówek Kształcenia Zawodowego w Bielawie (dalej: ZSPKZ w Bielawie) i po jednej osobie – technikum i liceum w Dzierżoniowie. Oznacza to, że uczniowie ci są zdecydowani na szkołę w regionie, jednak pomimo bliskości PZS nr 3 w Sobótce, nie wybierają tej szkoły. Osoby, które wskazały ZSPKZ w Bielawie oraz technikum w Dzierżoniowie znały szkołę w Sobótce. Wszystkie jednak stwierdziły, że nie są zainteresowane złożeniem do niej podania, ponieważ nie interesują ich oferowane kierunki kształcenia. Natomiast osoba, która chce uczyć się w liceum w Dzierżoniowie, stwierdziła, że nie planuje aplikować do PZS nr 3 w Sobótce ze względu na niedostateczną sieć komunikacji zbiorowej oraz ponieważ preferuje szkołę w dużym mieście. Jednocześnie zaznaczyła, że do złożenia podania skłoniłby ją lepszy dojazd do szkoły.

Zasadniczo jednak znakomita większość uczniów nie wie, do jakiej szkoły chce aplikować – istnieje więc szansa na przekonanie ich do złożenia podania do jednej ze szkół powiatowych. Warto również nadmienić, że wyniki badań pokazują na preferencje uczniów szkół zlokalizowanych w różnych miejscowościach. Nie reprezentują one wszystkich uczniów szkół podstawowych w powiecie wrocławskim. Jak wskazano w diagnozie, w przypadku PZS nr 3 w Sobótce, aż 90% uczniów pochodzi z gminy Sobótka. Jest to więc szkoła odpowiadająca na potrzeby społeczności lokalnej i dobrze skomunikowana dla tej grupy (co wynika też z badań jakościowych). Ze względu na to, że w ramach badań interesującym zagadnieniem była możliwość zachęcenia kolejnych grup uczniów do wybrania szkół powiatowych, ankieta nie została skierowana do uczniów szkół podstawowych w Sobótce.

W kolejnych pytaniach uczniowie zaznaczali, jakie kierunki kształcenia ich interesują. Ich odpowiedzi przedstawiono na ryc. 38–43.

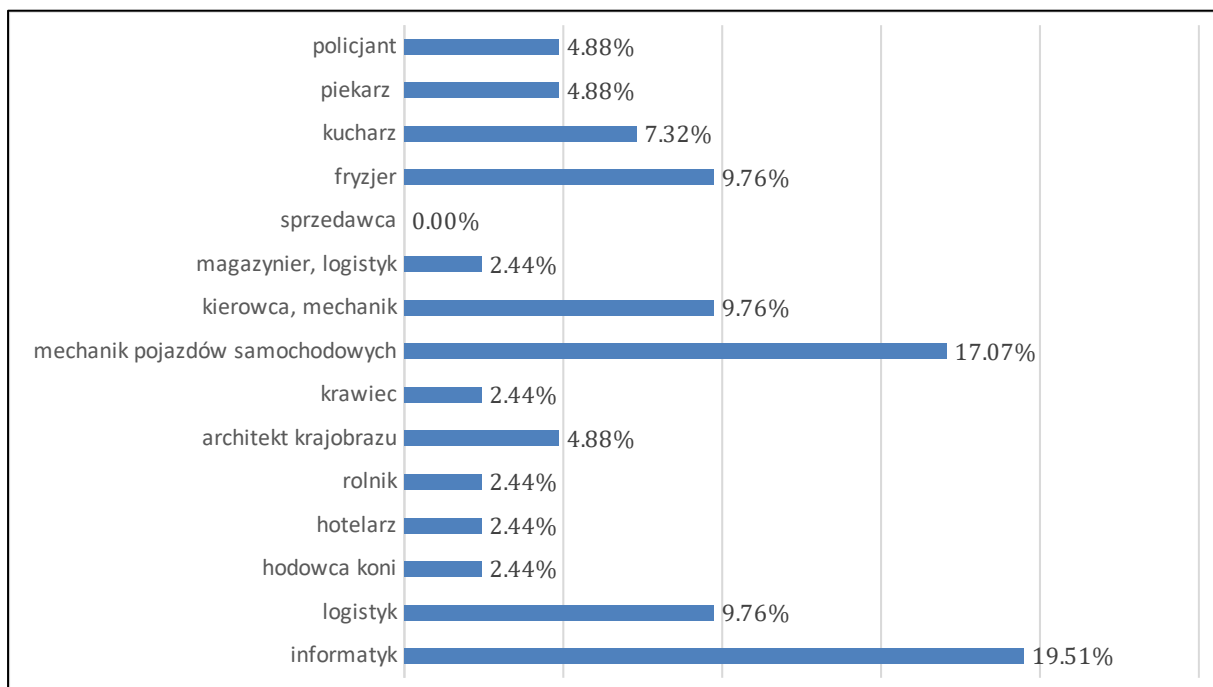
Ryc. 38. SP w Czernicy. Odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli interesujesz się technikum lub szkołą branżową, to jakie kierunki chciałbyś/chciałabyś wybrać?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

Ponadto wśród pojedynczych wskazań pojawiły się kierunki: ekonomista, sportowiec, grafik komputerowy, lakiernik, fotograf, policjant, architekt, budowlaniec.

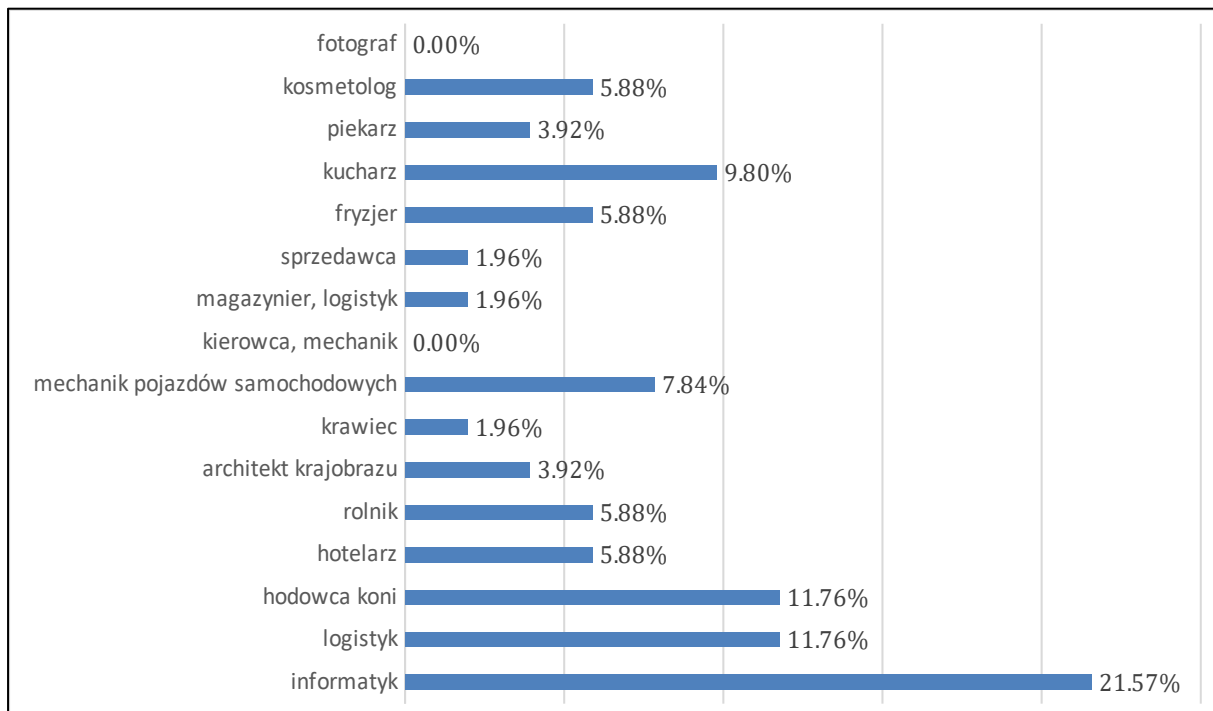
Ryc. 39. SP w Jordanowie. Odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli interesujesz się technikum lub szkołą branżową, to jakie kierunki chciałbyś/chciałabyś wybrać?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

Ponadto wśród pojedynczych wskazań pojawiły się kierunki: programista, handlowiec, plastyk.

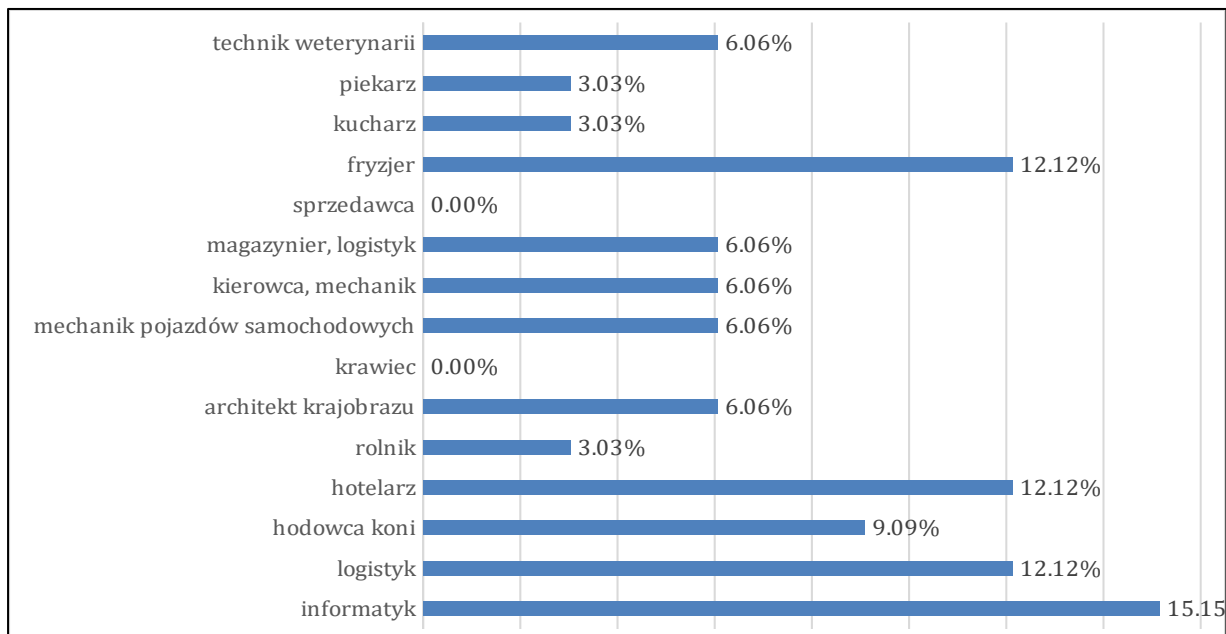
Ryc. 40. PSP w Świętej Katarzynie. Odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli interesujesz się technikum lub szkołą branżową, to jakie kierunki chciałbyś/chciałabyś wybrać?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

Ponadto wśród pojedynczych wskazań pojawiły się kierunki: policjant, wojskowy, strażak, groomer, mechatronik, stylistka paznokci, sportowiec/trener, projektant wnętrz.

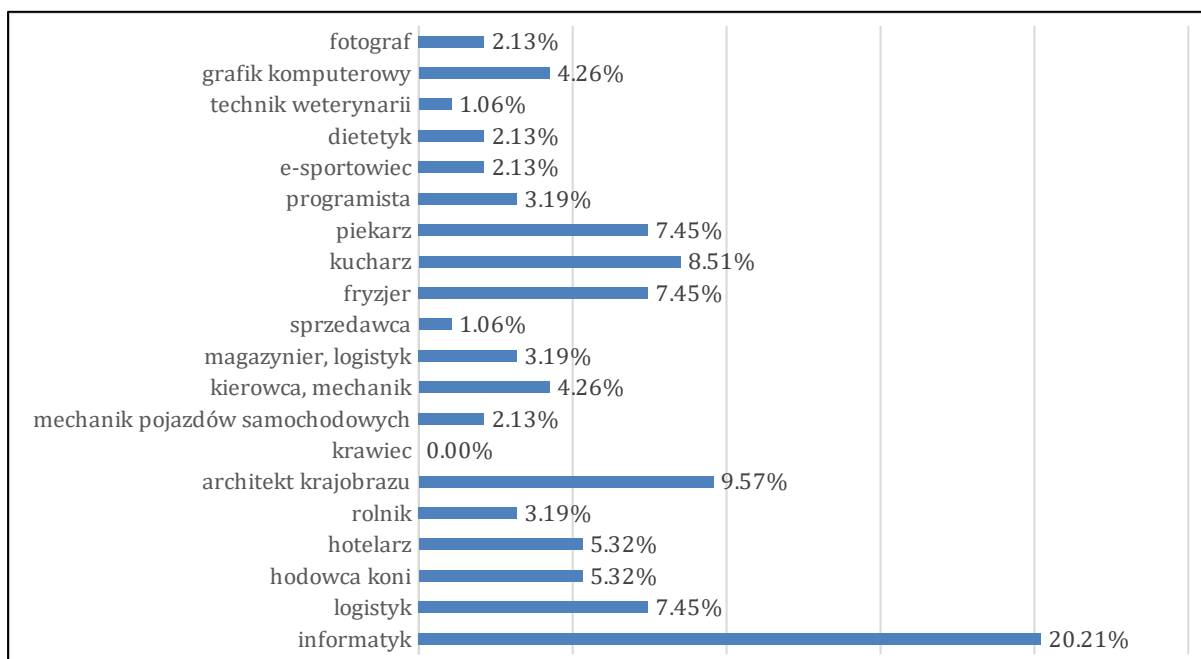
Ryc. 41. SP w Żernikach Wrocławskich. Odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli interesujesz się technikum lub szkołą branżową, to jakie kierunki chciałbyś/chciałabyś wybrać?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

Ponadto wśród pojedynczych wskazań pojawiły się kierunki: elektronik, aktor, groomer, grafik komputerowy, technik budowlany, policjant, sportowiec oraz specjalista marketingu.

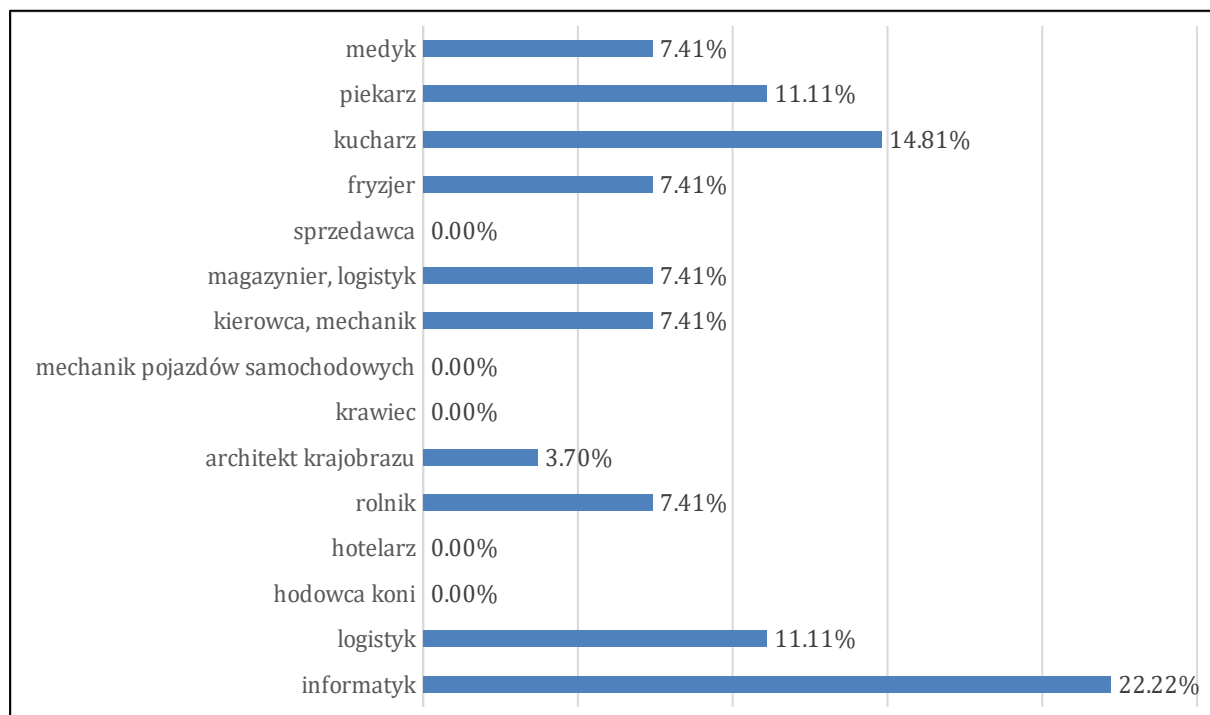
Ryc. 42. SP w Jaszczotku. Odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli interesujesz się technikum lub szkołą branżową, to jakie kierunki chciałbyś/chciałabyś wybrać?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

Ponadto wśród pojedynczych wskazań pojawiły się kierunki: animator filmów, prawnik, medyk, ekonomista, architekt wnętrz, mundurowy, plastyk, tatuażysta, mechatronik, pielęgniarz, pilot, dziennikarz, cukiernik, specjalista od turystyki.

Ryc. 43. Klasa przygotowawcza (ZSP w Jaskotlu). Odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli interesujesz się technikum lub szkołą branżową, to jakie kierunki chciałbyś/chciałabyś wybrać?”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

Ponadto wśród pojedynczych wskazań pojawiły się kierunki: malarz, wizażysta, grafik i animator komputerowy, piłkarz, psycholog.

Z zebranych danych wynika, że niewątpliwie największą popularnością cieszy się wśród uczniów zawód informatyka. Popularne są również kierunki: logistyk, mechanik pojazdów samochodowych, hodowca koni, kucharz oraz fryzjer. Interesującym zjawiskiem jest ponadto zainteresowanie klasami mundurowymi – w każdej szkole pojawiło się przynajmniej jedno wskazanie dotyczące tego kierunku.

W kolejnym pytaniu chcieliśmy określić, na jakiej podstawie uczniowie podejmują decyzję o wyborze przyszłej szkoły. Tabela 3 przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie: „Co jest dla Ciebie kryterium decydującym o wyborze przyszłej szkoły?”.

Tabela 3. Kryteria decydujące o wyborze przyszłej szkoły

	SP w Czernicy (n = 81)	SP w Jordanowie (n = 40)	SP w Świętej Katarzynie (n = 67)	SP w Żernikach Wrocławskich (n = 60)	SP w Jaskotlu (n = 137)	Klasa przygotowa- wczą (n = 21)
Wysoki poziom nauczania	35 (43,2%)	13 (32,5%)	25 (37,3%)	29 (48,3%)	81 (59,1%)	8 (38,1%)
Wysoki poziom praktyk zawodowych	19 (23,5%)	8 (20%)	10 (14,9%)	5 (8,3%)	28 (20,4%)	5 (23,8%)
Możliwość realizowania praktyk u przyszłego pracodawcy	11 (13,6%)	5 (12,5%)	9 (13,4%)	2 (3,3%)	11 (8%)	6 (28,6%)
Dobry dojazd z domu	49 (60,5%)	28 (70%)	31 (46,3%)	29 (48,3%)	87 (63,5%)	5 (23,8%)
Chcę chodzić do szkoły w dużym mieście	16 (19,85%)	7 (17,5%)	10 (14,9%)	13 (21,7%)	18 (13,1%)	2 (9,5%)
Dobre przygotowanie do przyszłego zawodu	28 (34,6%)	19 (47,5%)	34 (50,7%)	23 (38,3%)	78 (56,9%)	13 (61,9%)
Ciekawe kierunki kształcenia	43 (53,1%)	14 (35%)	25 (37,3%)	31 (51,7%)	74 (54%)	6 (28,6%)
Dobre wyposażenie szkoły	44 (54,3%)	10 (25%)	34 (50,7%)	31 (51,7%)	75 (54,7%)	7 (33,3%)
Dobrzy nauczyciele	60 (74,1%)	22 (55%)	38 (56,7%)	39 (65%)	100 (73%)	13 (61,9%)
Projekty międzynarodowe	17 (21%)	3 (7,5%)	12 (17,9%)	16 (26,7%)	19 (13,9%)	1 (4,8%)
Stypendia dla uczniów	20 (24,7%)	8 (20%)	12 (17,9%)	16 (26,7%)	40 (29,2%)	11 (52,4%)
Wielu laureatów konkursów i olimpiad pochodzi z tej szkoły	10 (12,3%)	1 (2,5%)	2 (3%)	3 (5%)	8 (5,8%)	1 (4,8%)
Koleżanki lub koledzy pójdą do tej szkoły	9 (11,1%)	7 (17,5%)	7 (10,4%)	7 (11,7%)	23 (16,8%)	3 (14,3%)
Moje rodzeństwo chodzi już do tej szkoły	2 (2,5%)	1 (2,5%)	3 (4,5%)	5 (8,3%)	5 (3,6%)	0
To, czy mam szansę się dostać do tej szkoły	39 (48,1%)	26 (65%)	28 (41,8%)	27 (45%)	63 (46%)	0

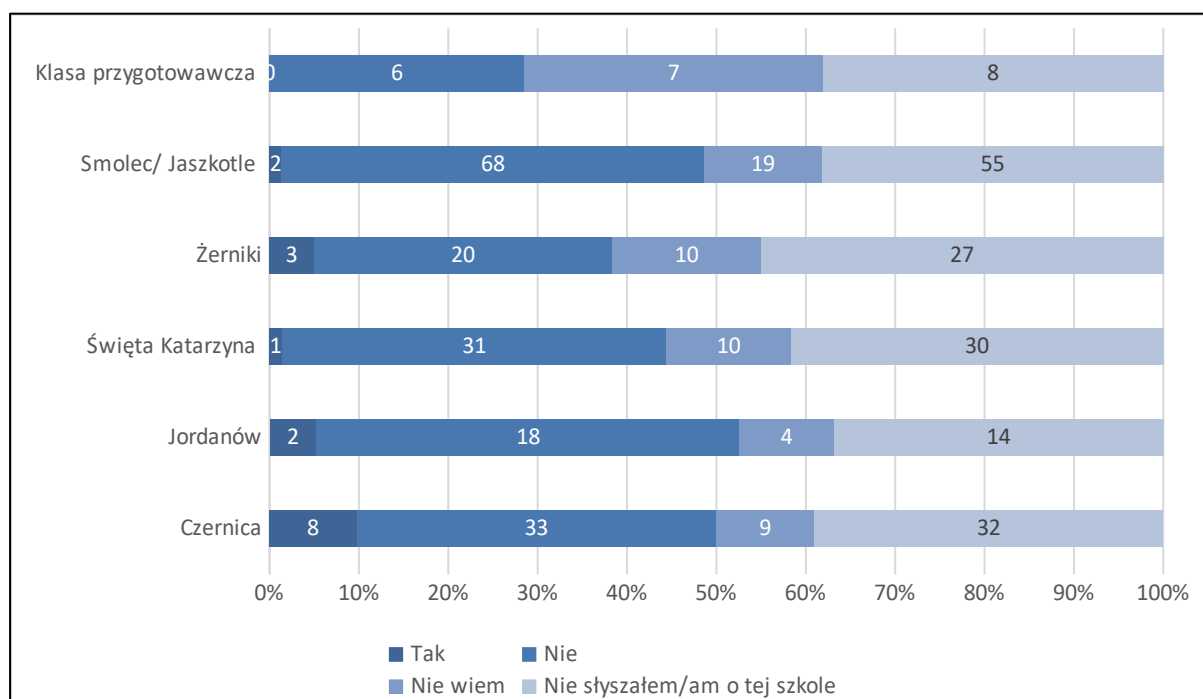
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie uczniów w szkołach podstawowych.

Z powyższych danych można wysnuć następujące wnioski:

- Dla uczniów nie jest tak ważne, aby szkoła, do której pójdą, znajdowała się w dużym mieście;
- Dużo bardziej istotna jest komunikacja pomiędzy szkołą a domem;
- Duża grupa uczniów wybierze szkołę, do której ma realne szanse się dostać (41–65%);
- Pomimo tego, że w badaniu wzięła udział tylko jedna grupa uczniów ukraińskich, widać dużo większe zainteresowanie tej grupy stypendiami.
- Dla uczniów istotnym czynnikiem wyboru przyszłej szkoły są „dobrzy nauczyciele”. Warto rozważyć skierowanie do szkół podstawowych materiałów promocyjnych prezentujących pozytywny obraz nauczycieli w placówkach powiatowych.

W kolejnych pytaniach uczniów szkół podstawowych zapytano wprost, czy rozważają złożenie podania do którejś ze szkół powiatowych.

Ryc. 44. Czy rozważasz złożenie podania do szkoły powiatowej PZS nr 1 w Krzyżowicach?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

Z zebranych odpowiedzi wynika, że w każdej ze szkół jest duże grono uczniów, które nie słyszało o szkole w Krzyżowicach (od 35,9% w Jordanowie do 45% w Żernikach). Jest to istotna informacja w kontekście możliwości zareklamowania placówki wśród uczniów. Na początku ósmej klasy tylko pojedyncze osoby rozważają złożenie podania do PZS nr 1 w Krzyżowicach. Wśród odpowiedzi otwartych uczniowie wskazywali również na to, co mogłoby przekonać ich do złożenia podania do tej szkoły. Uczniowie SP w Czernicy wymieniali następujące aspekty: łatwy i szybki dojazd, praktyki, dobry poziom nauczania, jazdę konną jako przedmiot (z możliwością uczestniczenia w zawodach), gwarancję dobrego wykształcenia, kierunek informatyczny, możliwość nauki w liceum, miłych i dobrych nauczycieli, dobre wyposażenie placówki, więcej informacji o szkole oraz dobre opinie o niej. Uczniów SP w Jordanowie mogłoby przekonać inne kierunki kształcenia. Dla uczniów SP w Żernikach Wrocławskich argumentem byłyby lepsze warunki nauki, wysoki poziom szkoły oraz to, że jest to szkoła, do której łatwo się dostać. Uczniowie ZSP w Jaskotlu uznali, że przekonać ich mogłoby:

ciekawe kierunki kształcenia, więcej informacji o szkole, klasa biznesowo-językowa, dobry plan nauczania, wysoki poziom szkoły, dobre wyposażenie placówki, nauczyciele, dobre opinie o szkole, wysoki poziom nauczania języka angielskiego, kierunek plastyczny, możliwość zatrudnienia po szkole, dobre przygotowanie do zawodu oraz dobry dojazd. Wśród uczniów klasy przygotowawczej SP w Jasz kotlu pojawiła się tylko jedna wypowiedź: „akademik, stypendia dla uczniów”. Uczniowie SP w Świętej Katarzynie nie udzielili odpowiedzi na pytanie otwarte.

Respondenci odpowiedzieli również na pytanie, dlaczego nie planują składać podania do PZS nr 1 w Krzyżowicach. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższa tabela.

Tabela 4. Powody nieskładania podania do PZS nr 1 w Krzyżowicach

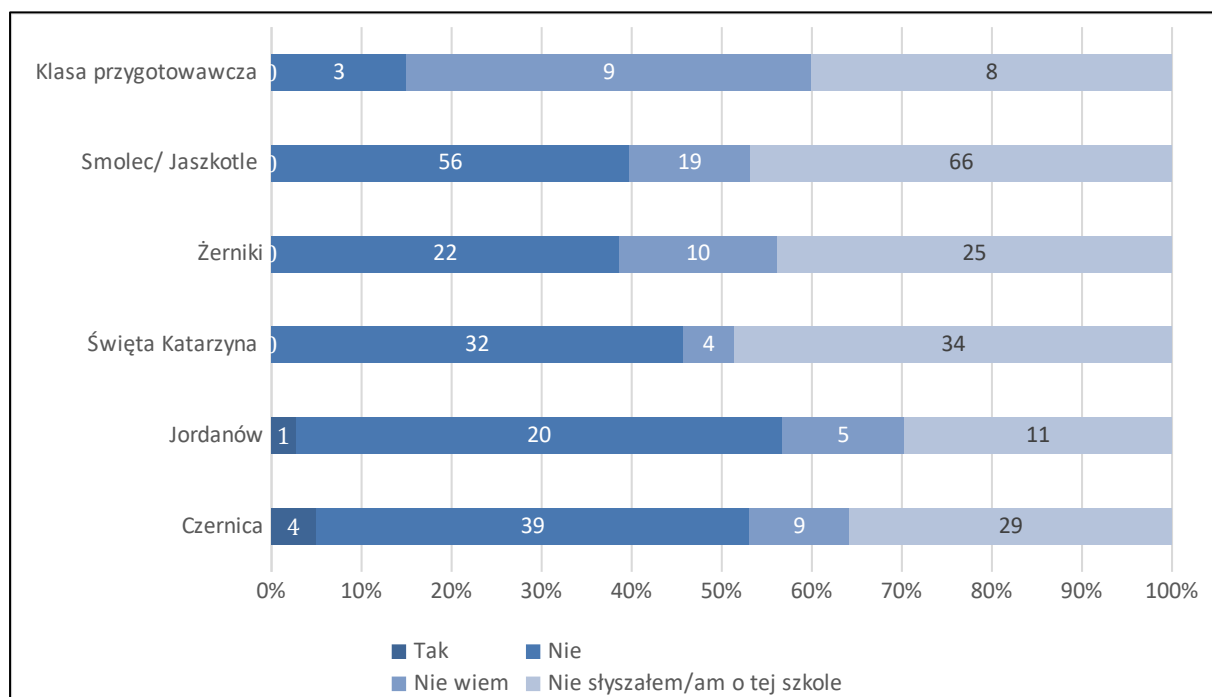
	SP w Czernicy (n = 51)	SP w Jordanowie (n = 32)	SP w Świętej Katarzynie (n = 55)	SP w Żernikach Wrocławskich (n = 46)	SP w Jasz kotlu (n = 116)	Klasa przygotowa wczą (n = 11)
Są inne szkoły w bliższej odległości od mojego domu	14 (27,5%)	2 (6,3%)	11 (20%)	8 (17,4%)	17 (14,7%)	0
Niedostateczna sieć komunikacji zbiorowej	4 (7,8%)	2 (6,3%)	4 (7,3%)	1 (2,2%)	1 (0,9%)	0
Niedostateczny poziom nauczania	7 (13,7%)	2 (6,3%)	5 (9,1%)	1 (2,2%)	12 (10,3%)	0
Nie interesują mnie kierunki kształcenia w tej szkole	17 (33,3%)	12 (37,5%)	22 (40%)	6 (13%)	38 (32,8%)	0
Preferuję szkołę w dużym mieście	10 (19,6%)	3 (9,4%)	14 (25,5%)	11 (23,9%)	31 (26,7%)	2 (18,2%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie uczniów w szkołach podstawowych.

Z zebranych danych wynika, że dla największej grupy uczniów powodem braku zainteresowania PZS nr 1 w Krzyżowicach są kierunki kształcenia, które nie odpowiadają ich preferencjom. Wbrew oczekiwaniom wynikającym z poziomu odpływu uczniów do Wrocławia – argument o chęci nauki w dużym mieście wymieniało zaledwie między 9,4% a 26% uczniów.

Ryc. 45 przedstawia zainteresowanie PZS nr 3 w Sobótce.

Ryc. 45. Czy rozważasz złożenie podania do szkoły powiatowej PZS nr 3 w Sobótce?

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z ankiet.

W poniższej tabeli przedstawiono argumenty uczniów, którzy uzasadniali, dlaczego nie są zainteresowani złożeniem swojego podania do tej szkoły.

Tabela 5. Powody nieskładania podania do PZS nr 3 w Sobótce

	SP w Czernicy (n = 48)	SP w Jordano- wie (n = 28)	SP w Świętej Katarzynie (n = 52)	SP w Żernikach Wrocław- skich (n = 43)	SP w Jaskotlu (n = 117)	Klasa przygotowa- wca (n = 7)
Są inne szkoły w bliższej odległości od mojego domu	28 (58,3%)	2 (7,1%)	24 (46,2%)	19 (44,2%)	34 (29,1%)	1 (14,3%)
Niedostateczna sieć komunikacji zbiorowej	9 (18,8%)	9 (32,1%)	4 (7,7%)	3 (7%)	5 (4,3%)	0
Niedostateczny poziom nauczania	9 (18,8%)	4 (14,3%)	2 (3,8%)	3 (7%)	6 (5,1%)	0
Nie interesują mnie kierunki kształcenia w tej szkole	18 (37,5%)	11 (39,3%)	12 (23,1%)	5 (11,6%)	22 (18,8%)	1 (14,3%)
Preferuję szkołę w dużym mieście	14 (29,2%)	7 (25%)	12 (23,1%)	8 (18,6%)	26 (22,2%)	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie uczniów w szkołach podstawowych.

Wśród powyższych można dostrzec specyfikę odpowiedzi uczniów SP w Jordanowie – raczej nie zaznaczali, że w ich okolicy znajduje się szkoła, a jednocześnie wielu z nich podkreślało trudności komunikacyjne w dotarciu do Sobótki. Dla uczniów lokalizacja w dużym mieście nie jest najważniejszym argumentem w wyborze placówki edukacyjnej lub też rezygnacji ze składania podania do PZS nr 3 w Sobótce.

Niektórzy uczniowie odpowiedzieli również na pytanie o to, co mogłoby ich przekonać do złożenia podania do szkoły PZS nr 3 w Sobótce. Uczniowie SP w Czernicy wymienili następujące argumenty: inne kierunki kształcenia, finansowanie dojazdów, fajni nauczyciele, dobry poziom nauczania, dobre przygotowanie do dalszej nauki, dobre wyposażenie szkoły, szybki dojazd, dobre laboratoria oraz kierunek matematyczno-chemiczny. W Jordanowie uczniowie wymienili lepszy dojazd oraz inne kierunki kształcenia. W Żernikach pojawiły się argumenty dotyczące większej liczby informacji o szkole. Uczniowie ZSP w Jaskotlu stwierdzili, że potrzebowaliby uzyskać więcej danych o szkole oraz rozważyliby składanie tam podania, gdyby były: ciekawsze kierunki kształcenia, łatwiejszy dojazd, wyższy poziom nauczania, mili i dobrzy nauczyciele, klasa biznesowo-językowa lub klasa zorientowana na naukę języka angielskiego, dobre wyposażenie oraz gdyby było łatwo się do niej dostać. Uczniowie szkoły SP w Świętej Katarzynie oraz w klasie przygotowawczej nie wskazali argumentów, które przekonałyby ich do złożenia podania do tej szkoły.

Na pytania o preferencje dotyczące wyboru przyszłej szkoły przez swoje dzieci odpowiedzieli rodzice uczniów SP w Jaskotlu (10 osób) i SP w Jordanowie (22 osoby). Żaden z rodziców z Jaskotla nie wskazał szkoły powiatowej jako miejsca kontynuacji edukacji dziecka. Pojawiły się natomiast pojedyncze odpowiedzi w zakresie tego, co mogłoby przekonać rodziców do placówek powiatowych. W przypadku PZS nr 1 w Krzyżowicach byłyby to dobra komunikacja i kierunki zgodne z zainteresowaniami, a dla PZS nr 3 w Sobótce: więcej informacji na temat tej szkoły. 55% rodziców z Jaskotla nie słyszało o szkole w Sobótce, natomiast w przypadku szkoły w Krzyżowicach było to 44%.

Rodzice uczniów z Jordanowa mieli większą wiedzę na temat placówek powiatowych. Tylko 16% z nich nie słyszało o PZS nr 1 w Krzyżowicach, natomiast w przypadku PZS nr 3 w Sobótce było to 17,6%. Dwie osoby zadeklarowały zainteresowanie szkołą w Sobótce, natomiast aż 11 zwróciło uwagę na to, że decyzję tę utrudnia niedostateczna sieć komunikacji zbiorowej. Odpowiadając na pytanie, co mogłoby przekonać rodziców do wybrania szkoły w Sobótce, większość wypowiadających się osób stwierdziła, że jest to lepszy dojazd. Jedną wypowiedź warto przywołać dosłownie: „Jesteśmy zainteresowani wyborem tej szkoły. Prosimy o zainteresowanie się tematem komunikacji Jordanów Śl.–Sobótka, ponieważ obecnie dzieci nie mają możliwości dojazdu do Sobótki”. Jeżeli chodzi o szkołę w Krzyżowicach, to jedna osoba zadeklarowała zainteresowanie tą placówką. Natomiast 9 stwierdziło, że nie rozpatruje tej szkoły przez niedostateczną sieć komunikacji publicznej, a 6 przez to, że nie interesują ich kierunki kształcenia w tej placówce. W pytaniu otwartym czworo rodziców uznało, że do złożenia podania do tej szkoły mogłoby przekonać ich usprawnienie komunikacji pomiędzy Krzyżowicami a Jordanowem.

Wybór szkoły ponadpodstawowej był ponadto przedmiotem dwóch wywiadów z dyrektorami szkół podstawowych.

Do SP w Mietkowie uczęszczają uczniowie z 14 miejscowości dowożeni gminnym autobusem. Sam Mietków jest położony w pobliżu powiatu Świdnickiego i Średzkiego. W opinii pani dyrektor uczniowie wybierają głównie szkoły we Wrocławiu, pomimo tego, że gmina Mietków nie jest położona w bezpośrednim sąsiedztwie miasta. Dojazd umożliwiają jednak pociąg oraz busy. Czasem zdarzają się osoby, które poszukują kierunku kształcenia dopasowanego do swoich zainteresowań. Nabór do szkół ponadpodstawowych odbywa się już jednak poza wiedzą dyrektora. Dyrektor z Mietkowa zaproponowała organizację konkursów powiatowych dla szkół na jego terenie, np. zawodów sportowych. Obecnie szkoły współpracują ze sobą w niewielkim zakresie.

Dyrektor SP w Jordanowie zwrócił uwagę na kilka istotnych problemów związanych z położeniem jego miasta. Dojazd do Wrocławia jest bardzo trudny i zajmuje dużo czasu. Szwankuje też sieć komunikacji publicznej. Dlatego mieszkańcy wolą dojeżdżać do Dzierżoniowa – na zakupy, jak również do szkoły. Pomimo stosunkowo bliskiego położenia Jordanowa i Sobótki, miasta nie są dobrze skomunikowane. Jest to niewątpliwie jeden z powodów, dla których uczniowie szkół w Jordanowie nie wybierają PZS nr 3 w Sobótce. Rozwiązaniem byłoby dostosowanie jednego z kursujących autobusów do szybkiego dotarcia z Jordanowa przed godziną rozpoczęcia lekcji w Sobótce oraz dobrze dopasowane godziny powrotów. Warto jednak pamiętać, że uczniowie z Jordanowa pochodzą nie tylko z miasta, ale również z wiosek dookoła niego i do szkoły podstawowej dojeżdżają autobusem szkolnym. Plan skomunikowania miejscowości ze sobą musiałby również uwzględniać ten aspekt. Dyrektor zaproponował interesujące rozwiązanie – wprowadzenie pilotażowego programu dowożenia uczniów z Jordanowa do Sobótki. Program taki musiałby rozpocząć się jesienią i polegałby na zachęceniu uczniów z Jordanowa do aplikowania do PZS nr 3 w Sobótce przy jednoczesnym zapewnieniu, że zostanie uruchomiony autobus, który będzie pozwalał na bezpośredni dojazd do szkoły. Problemy komunikacyjne Jordanowa nie odbijają się tylko na ilości aplikantów do PZS nr 3 w Sobótce, ale również na korzystaniu z usług PZPPP we Wrocławiu. Obecny system, który wymaga od zainteresowanych bycia zdiagnozowanym we Wrocławiu, zniechęca niektóre osoby, które np. nie posiadają samochodu. Długi czas oczekiwania na wizytę jest również utrudnieniem. Jego konsekwencją jest np. to, że nie wszyscy uczniowie, którzy mogliby uzyskać potrzebny im dłuższy czas zdawania egzaminu ośmioklasisty, starają się w poradni o takie dokumenty. Jeżeli zaś chodzi o wybór szkoły ponadpodstawowej, to w opinii dyrektora młodzi ludzie zawsze będą preferować szkoły w dużym mieście, gdy taka lokalizacja lepiej odpowiada ich zainteresowaniom.

3.4. Szkoły specjalne

Placówki kształcenia specjalnego zapewniają opiekę dzieciom i młodzieży z niepełnosprawnościami przygotowując do przyszłego funkcjonowania w życiu społecznym z uwzględnieniem możliwości motorycznych i intelektualnych. Skierowanie do takich placówek odbywa się na podstawie orzeczenia wydanego przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną. Do takich placówek zaliczają się m.in. szkoły specjalne i specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze (zapewniające kształcenie uczniom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym lub znacznym; niedowidzącym i słabowidzącym oraz niedosłyszącym i słabosłyszącym). Według *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021* wydano 31 nowych skierowań (10 do ZSS w Wierzbicach i 21 do SOSW w Kątach Wrocławskich). Ponadto przekazano do właściwych organów prowadzących 24 wnioski o wydanie skierowań do szkół specjalnych znajdujących się na terenie innych samorządów. Powiat wrocławski prowadzi dwie placówki kształcenia specjalnego.

3.4.1. Zespół Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach

W skład ZSS w Wierzbicach wchodzi: Szkoła Podstawowa Specjalna oraz Liceum Ogólnokształcące Specjalne. Placówka działa przy niepublicznym Zakładzie Opiekuńczo-Lecznym dla Dzieci prowadzonym przez Zgromadzenie Sióstr św. Józefa (dalej: ZOL w Wierzbicach).

Opieką w ZOL w Wierzbicach objęte są dzieci i młodzież z następującymi problemami zdrowotnymi: porażenie mózgowe, dystrofia mięśniowa, rozszczep kręgosłupa, wrodzona łamliwość kości, uszkodzenia po wypadkach, upośledzenie umysłowe dużego stopnia oraz spektrum autyzmu (wysoko i słabiej funkcjonujący). ZOL zapewnia uczniom możliwość mieszkania w internacie, rehabilitację i opiekę pielęgnacyjną. Placówki edukacyjne wykorzystują pomieszczenia należące do Zgromadzenia na podstawie umowy użyczenia nr ZSS/1/2015 obowiązującej aktualnie do 31 grudnia 2024 r. Budynek jest dostosowany do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami ruchowymi (znoszenie barier architektonicznych, przystosowanie sanitariatów).

Według *Statutu Szkoły Podstawowej Specjalnej w Zespole Szkół Specjalnych w Wierzbicach* oraz *Statutu Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego w Zespole Szkół Specjalnych w Wierzbicach* celem placówek jest w szczególności przygotowanie uczniów do życia w integracji ze społeczeństwem poprzez:

- umożliwienie zdobycia wiedzy i kształcenie umiejętności z zakresu podstawowych dyscyplin,
- rozwijanie samodzielności i odpowiedzialności za siebie i innych,
- stworzenie, za pomocą specjalnych metod, możliwości przeżywania sukcesu,
- stwarzanie warunków dla zdobycia wykształcenia ogólnego umożliwiającego dalszą edukację,
- przygotowanie do czynnego uczestnictwa w sferach: społecznej, ekonomicznej i kulturalnej współczesnego świata.

Według *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021* w ZSS w Wierzbicach uczęszczało 45 dzieci. Z uwagi na charakterystykę placówki (liczne grono uczniów z niepełnosprawnościami sprzężonymi) zespoły klasowe, zgodnie z wymogami przepisów oświatowych, są małe (ok. 4–8 osób), co umożliwia indywidualną pracę z uczniem w oparciu o zestandaryzowane narzędzia dostosowane do rodzaju i zakresu funkcjonowania uczniów. Szkoła wyposażona jest w pracownię internetową, pracownię gospodarstwa domowego oraz sale edukacji przedmiotowych. Placówka jest także wyposażona pod kątem prowadzenia terapii wspierających (logopedycznej, integracji sensorycznej, doświadczania świata, biofeedback, manualnej i taktylnej w pracowni ceramicznej oraz percepcji wzrokowej). Zatrudnieni nauczyciele mają kwalifikacje w zakresie pedagogiki leczniczej lub oligofrenopedagogiki. Wśród nich są: psycholog, logopedzi, neurologopedzi, terapeuci integracji sensorycznej i rehabilitanci.

W ramach realizacji projektu „Przyszłość jest nasza”, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Dolnośląskiego na lata 2014–2020*, w placówce realizowane są liczne formy wsparcia uczniów, zarówno indywidualne (oprócz wspomnianych wcześniej terapii także rehabilitacja z masażem, terapia ręki, rozwijanie myślenia matematycznego oraz zajęcia z psychologiem), jak i grupowe (m.in. dogoterapia, hipoterapia, Kółko Małych Wynalazców, taniec oraz zajęcia przedmiotowe). Projekt ten obejmuje też podniesienie kompetencji kadry pedagogicznej poprzez szkolenia indywidualne i grupowe oraz doposażenie gabinetów ZSS w Wierzbicach.

W ramach badań terenowych w placówce przeprowadzono ankiety z rodzicami, wywiad fokusowy z uczniami i nauczycielami oraz wywiad z nauczycielkami odpowiedzialnymi za pisanie projektów dla szkoły. Wszyscy rodzice, którzy wzięli udział w ankiecie (13 osób), stwierdzili, że są zadowoleni z tego, że ich dziecko uczy się w tej placówce. W odpowiedziach otwartych pisali m.in.: „Z jej zaburzeniami ma tutaj lepszy rozwój, jest akceptowana przez inne dzieci”, „Bardzo dobrze realizowany program nauczania, wspaniała atmosfera”, „Bardzo dobra opieka, dziecko dobrze się czuje, nauczyciele super, bardzo dobre warunki i szczególnie opieka, pomoc” czy też „Nauczyciele są bardzo oddani, słuchają potrzeb uczniów i rodziców. Szkoła spełnia potrzeby osób z niepełnosprawnościami”. Rodzice stwierdzili ponadto, że ich dzieci bardzo lubią szkołę (11 wskazań) lub lubią szkołę (2 wskazania). Jako uzasadnienie tej odpowiedzi pisali: „Ma przyjaciół, fajnych nauczycieli”, „Bardzo lubi nauczycieli”, „Czuje się bezpiecznie, czuje się akceptowane przez grono rówieśników” czy też „Dziecko czuje się akceptowane, lubiane, ma dobre relacje z uczniami i z

personalem, z nauczycielami”. Rodzice są ponadto zadowoleni z procesu nauczania w szkole (12 odpowiedzi „Zdecydowanie tak”, 1 odpowiedź „Raczej tak”). Widzą, że dzieci robią postępy i rozwijają się, uczęszczając do ZSS w Wierzbicach. Tak samo pozytywne opinie rodzice wyrazili o zajęciach terapeutycznych prowadzonych w placówce. Pisali m.in.: „Dziecko zaczyna się otwierać na innych, jest bardziej towarzyskie” czy też „Jestem zadowolona, widzę dużą poprawę z tych zajęć i są mu te zajęcia potrzebne”.

Opinie uczniów o szkole podczas spotkania fokusowego były również bardzo pozytywne („Szkoła jest niesamowita, że mogę tam chodzić”). Uczniowie mają swoje cele, marzenia (np. zostać programistą albo nauczyć się języka angielskiego w celach zarobkowych), dlatego lubią szkołę. Ważnym argumentem jest dla nich również możliwość przebywania w szkole z przyjaciółmi. Osoby wypowiadające się czują się bezpiecznie w szkole – mają wielu znajomych oraz wsparcie w nauczycielach.

Nauczyciele również pozytywnie wypowiadali się o atmosferze w szkole oraz jej rodzinnym klimacie („Jest dobry, rodzinny, swojski klimat”). Szkoła jest kameralna, nie ma w niej przemocy, kradzieży, wszyscy się znają – kadra ma kontakt tak z dziećmi, jak i z rodzicami, którzy mają dostęp do prywatnych numerów telefonów zespołu placówki. Rodzice to dla nauczycieli partnerzy. Placówka to bardziej dom niż szkoła. Relacje trwają po zakończeniu edukacji, a także poza godzinami lekcji.

3.4.2. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich

Do SOSW w Kątach Wrocławskich przynależą: Szkoła Podstawowa Specjalna i Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy, prowadzone jest również Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka. Ośrodek w ramach internatu zapewnia uczniom opiekę całodobową. Przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży, którym występujące niepełnosprawności (intelektualne, sprzężone, ruchowe w tym afazja oraz autyzm w tym zespół Aspergera) uniemożliwiają uczęszczanie do szkoły ogólnodostępnej. Szkoła Podstawowa kształci uczniów zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego oraz podstawą programową dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym i znacznym. W zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczniowie uczą się podstawowej komunikacji i samoobsługi. Zadaniem szkoły jest wdrożenie uczniów do pełnienia różnych ról społecznych oraz aktywnego dorosłego życia według ich indywidualnych możliwości rozwojowych. Szkoła Przystosowująca do Pracy nie oferuje kształcenia zawodowego w sensie ścisłym, jej celem jest przyswajanie podstawowej wiedzy o pracy oraz kształtowanie właściwych postaw uczniów.

Najważniejsze zadania placówki obejmują m.in.:

- realizację prawa każdego dziecka do kształcenia umożliwiającego zdobycie świadectwa ukończenia szkoły,
- umożliwienie uczniom dokonania świadomego, zgodnie z ich możliwościami psychofizycznymi, wyboru kierunku dalszego kształcenia w ramach preorientacji zawodowej,
- zapewnienie dzieciom możliwości korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej, w tym z zajęć rewalidacyjnych,
- rozbudzanie i utrwalanie poczucia obowiązku, dyscypliny oraz poszanowania własności osobistej i społecznej,
- realizację programów: wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, nauczania, wychowawczo-profilaktycznego dostosowanych do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych uczniów oraz wychowanków z wykorzystaniem odpowiednich form i metod pracy dydaktycznej i wychowawczej,
- realizację indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych zgodnie ze wskazaniami orzeczeń poradni psychologiczno-pedagogicznej,

- zapewnienie wychowankom całodobowej opieki od poniedziałku do piątku.

Według *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu Wrocławskiego* w roku szkolnym 2020/2021 w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym uczyło się 62 uczniów, z czego 12 mieszkało w internacie. Z prowadzonego w SOSW w Kątach Wrocławskich wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka korzystało 10 dzieci. Edukacja w ośrodku prowadzona jest w zależności od rodzaju niepełnosprawności w małych klasach, których wielkość regulują wymogi ustawowe (4 do 16 osób), na podstawie Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych. Budynek wyposażony jest w windę oraz łazienki przystosowane dla osób niepełnosprawnych ruchowo, a także gabinety terapeutyczne wyposażone w nowoczesne sprzęty. Stołówka szkolna ma możliwość dostosowania indywidualnej diety, w internacie jest zapewnione całodzienne wyżywienie. Placówka gwarantuje: pomoc psychologa, pedagoga, doradcy zawodowego oraz pielęgniarki szkolnej. W SOSW w Kątach Wrocławskich odbywają się zajęcia wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci: terapia logopedyczna, pedagogiczna, integracji sensorycznej, rehabilitacji oraz zajęcia w ramach rządowego programu „Za życiem”: terapia logopedyczna, pedagogiczna, czaszkowo-krzyżowa, behawioralna, integracji sensorycznej, psychologiczna, EEG biofeedback oraz rehabilitacja. We współpracy z gminami organizowany jest codzienny bezpłatny dowóz uczniów busami z innych miejscowości. W ramach realizacji projektu „Przyszłość jest nasza” w placówce realizowane są dodatkowe zajęcia indywidualne, terapeutyczne zajęcia grupowe, zajęcia rozwijające zainteresowania, podniesienie kwalifikacji i kompetencji kadry pedagogicznej oraz doposażenie gabinetów w pomoce terapeutyczne.

Rodzice uczniów szkoły zostali zapytani w ankiecie czy są zadowoleni z tego, że dziecko uczęszcza do tej placówki. Odpowiedzi „Zdecydowanie tak” udzieliło 27 osób, „Raczej tak” – 4 osoby, a „Ciężko określić” – 1 osoba. Nie pojawiła się żadna negatywna opinia. W pytaniu otwartym rodzice wpisali wiele pozytywnych opinii o placówce, np. „Dziecko chętnie chodzi do szkoły. Nauczyciele dbają o rozwój i postępy dziecka”, „Szkoła fantastycznie współpracuje z rodzicem, a dziecko otrzymuje wsparcie, którego potrzebuje” czy też „Dziecko zostaje pod profesjonalną opieką, wśród nauczycieli widać bardzo duże zaangażowanie”. Rodzice wskazali również, że ich dzieci lubią szkołę (29 wskazań), pojawiły się tylko 3 opinie o ambiwalentnym stosunku do szkoły i 0 negatywnych. Rodzice są również zadowoleni z tego, jak wygląda proces nauczania w szkole (31 opinii pozytywnych, 1 „Ciężko powiedzieć”). W pytaniu otwartym pojawiły się pozytywne wypowiedzi, np. „Ponieważ dziecko radzi sobie dobrze, nauczyciele mają więcej czasu na przekazanie wiadomości uczniowi, gdyż klasy są małe”, „Nauczyciele solidnie podchodzą do swojej pracy i angażują się w nią” czy też „Syn uczęszcza na szereg terapii i czyni postępy w komunikacji, chętnie uczęszcza do szkoły”. Osoby odpowiadające w ankiecie wyraziły również zadowolenie z zajęć terapeutycznych prowadzonych w placówce (30 odpowiedzi pozytywnych, 2 „Ciężko określić”). W pytaniu otwartym rodzice pisali m.in. „Syn czyni postępy w nauce, zaczyna się komunikować za pomocą tabletu” czy też „Córka ma świetny kontakt z terapeutami i widać ogromny postęp w jej funkcjonowaniu”.

Uczniowie również pozytywnie wypowiadali się o szkole podczas wywiadów fokusowych. Mówili, że szkoła jest bezpieczna, różni się od innych placówek tym, że nie ma tam dokuczania. Nauczyciele są mili, młodzież ma kolegów i koleżanki. Uczniowie wspominali panią pedagog, która podczas spotkań częstuje ich ciasteczkami, robi im herbatę albo kawę lną. Młodzież czuje się bardzo dobrze, mówi, że opiekunowie są pomocni. Nauczyciele otaczają opieką, starają się stworzyć przyjazną atmosferę, podkreślają znaczenie prawa do wypowiedzi, mówienia o potrzebach. Ważne dla uczniów są też przyjaźnie z rówieśnikami, które zawiązała w szkole.

W wywiadzie fokusowym również nauczyciele ciepło wypowiadali się o szkole, (np. „Mnie się w tej konkretnej szkole pracuje bardzo dobrze”). Z wywiadu wynika, że pracownicy tworzą rodzinną atmosferę, chętnie przychodzą do pracy. Wielu nauczycieli ma długi staż pracy. Duży nacisk położony jest na komunikację z rodzicami, aby praca interwencyjna, ogólna, miała sens. Podczas wywiadu wspomniano też o korzyściach płynących z programu „Za życiem” i programów wczesnego wspomaganie. Rodzicom zależy na rehabilitacji i rozwoju dzieci. Wczesne wspomaganie, od

najmłodszych lat, gwarantuje ciągłość opieki, ciąg terapeutyczny. Cenne są: dogłębna znajomość potrzeb, poczucie bezpieczeństwa i stabilności. Wartością szkoły jest też internat. Dzieci pochodzą z różnych środowisk, nie wszyscy rodzice mogliby je dowozić. Szkoła dysponuje dwoma busami, które dowożą dzieci do szkoły z różnych gmin.

3.5. Podsumowanie

Głównym aspektem pozytywnie wpływającym na jakość kształcenia oraz dobre opinie kadry, rodziców i uczniów o placówce specjalnej jest zintegrowane podejście, sytuujące szkołę jako element środowiska społecznego. Szkoła jest równorzędnie instytucją edukacyjną i wychowawczą, sieciującą i wzmacniającą relacje między uczniem a domem rodzinnym, przyjaciółmi i nauczycielami. Wśród kadry szkół specjalnych wartością, która przekłada się na satysfakcję z wykonywanej pracy, jest stabilność i bezpieczeństwo zatrudnienia, które jest warunkowane przez długi staż pracy, ugruntowane relacje ze współpracownikami, znajomość reguł i zasad panujących w miejscu pracy, szacunek wśród uczniów. Kadra zatrudniona w szkołach specjalnych jest świadoma swoich kompetencji i specjalistycznego wykształcenia dostosowanego do uczniów ze szczególnymi potrzebami i trudnościami. Możliwość edukacji i podnoszenia kwalifikacji jest ceniona przez pracowników, co przekłada się nie tylko na wzmocnienie możliwości edukacyjnych, wychowawczych i oferty rehabilitacyjnej placówki, ale też pozwala poszerzyć możliwości zarobkowe i uzupełnia lukę na lokalnym rynku związaną z dostępem do specjalistycznych terapii.

Szkoły specjalne stanowią istotny element oferty edukacyjnej regionu, zaspokajają potrzeby dzieci z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin. Są gwarantem dostępności do nauki, pomagają w holistycznym rozwoju, dają szansę na lepszą przyszłość. W związku z tym szkoła specjalna ma o wiele więcej zadań do spełnienia niż zwykła placówka edukacyjna. Indywidualne podejście, wyspecjalizowana kadra i domowa atmosfera to najistotniejsze atuty placówek specjalnych. Warto podkreślić, że kadra placówek kilkakrotnie zwracała uwagę na wzrastającą w ostatnich latach liczbę dzieci ze specyficznymi trudnościami i potrzebami, która może wynikać z charakteru zmian cywilizacyjnych i sytuacji pandemicznej. Nie do przecenienia jest rola placówek edukacyjnych w przystosowaniu młodego człowieka do zmieniającego się świata, jednak uwzględniając opinie kadry szkół specjalnych, kwestia ta wymaga pogłębionego spojrzenia i dostosowania zasobów instytucji do narastających potrzeb.

Kluczowe wnioski z analizy oferty edukacyjnej powiatu:

- Statystycznie liczba uczniów w szkołach ponadpodstawowych pow. wrocławskiego jest dwukrotnie niższa niż w szkołach podstawowych.
- Obserwuje się stały trend wzrostowy liczby uczniów szkół podstawowych, analogicznie do sytuacji powiatów „obwarzankowych” innych największych miast w Polsce, co należy wiązać ze stałym wzrostem liczby uczniów w powiecie.
- Powiat wrocławski jako jedyny spośród porównywanych aglomeracyjnych, przez wiele lat był na niskim poziomie pod względem liczby uczniów, jednak w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych powiatu widoczny jest niewielki, lecz stały trend wzrostowy w tym zakresie.
- Uczniowie PZS nr 1 w Krzyżowicach i PZS nr 3 w Sobótce mają odmienne motywacje wyboru placówki edukacyjnej: PZS nr 1 w Krzyżowicach przyciąga najczęściej ciekawymi kierunkami kształcenia (59,2%) oraz dobrą opinią w środowisku (22,3%), PZS nr 3 w Sobótce wybierany

jest najczęściej ze względu na bliską odległość względem miejsca zamieszkania oraz rodzinną atmosferę.

- Większość uczniów 8 klas szkół podstawowych nie ma sprecyzowanych pomysłów na wybór placówki ponadpodstawowej.
- Wśród uczniów mających już plany wobec wyboru szkół II stopnia dominowało technikum w Krzyżowicach lub jednostki spoza powiatu; żadna z osób badanych nie była zainteresowana ofertą PZS nr 3 w Sobótce, w tym ze względu na trudności z dojazdem (należy jednak podkreślić, że badania nie były prowadzone w szkołach podstawowych w Gminie Sobótka, skąd pochodzi większość uczniów placówki).
- Do preferowanych kierunków kształcenia w szkole ponadpodstawowej zaliczono przede wszystkim informatykę, logistykę, fryzjerstwo, kucharstwo, hodowlę koni oraz mechanikę pojazdów samochodowych.
- W wielu wypowiedziach o wyborze placówki edukacyjnej wskazuje się dojazd jako jeden z kluczowych wyznaczników podejmowania wyboru.
- Ważnymi czynnikami wpływu na wybór placówki dalszej edukacji są: opinie innych, jakość kadry nauczycielskiej oraz sama świadomość istnienia placówki (lub jej oferty).
- Tylko 10–26% uczniów szkół podstawowych deklaruje preferencje wyboru szkoły ponadpodstawowej z Wrocławia.
- Wysoki stopień zadowolenia z funkcjonowania uczniów w placówkach specjalnych, ze wskazaniem na postępy w nauce, socjalizację oraz przyjemną atmosferę.

4. Efektywność edukacyjna

4.1. Liczebność kadry pedagogicznej

W roku 2020/2021 w placówkach edukacyjnych (ogólnodostępnych i specjalnych) prowadzonych przez Powiat Wrocławski (z wyłączeniem LO w Długołęce) pracowało 181 nauczycieli w łącznym wymiarze 153,58 etatu. 26,5% stanowiła kadra nauczycielska PZS nr 1 w Krzyżowicach. W kolejnym roku szkolnym 2021/2022 w placówkach edukacyjnych powiatu (ogólnodostępnych i specjalnych) pracowało nadal 181 nauczycieli w łącznym wymiarze 173,61 etatu. 27,3% stanowiła kadra nauczycielska PZS nr 1 w Krzyżowicach. Dane te wskazują na stabilność kadry pedagogicznej w okresie ostatnich dwóch lat.

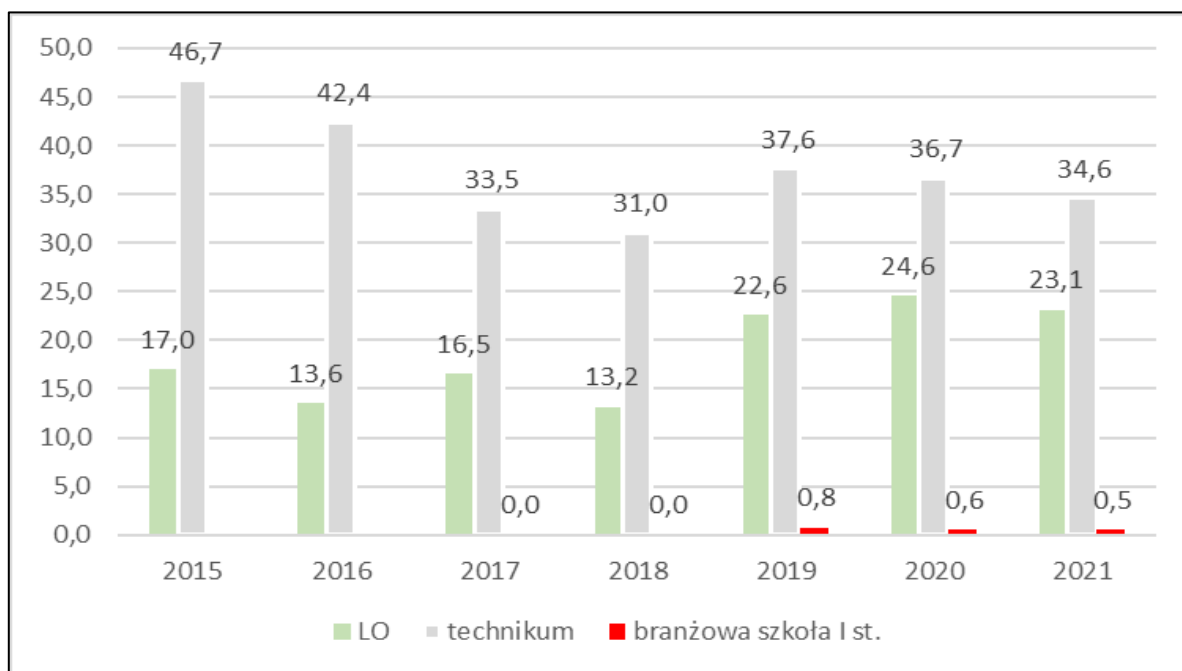
Tabela 6. Wskaźnik liczby uczniów na 1 nauczyciela (1 etat) w latach 2020/2021 i 2021/2022 dla szkół prowadzonych przez powiat wrocławski

Jednostka		liczba uczniów łącznie		liczba etatów pedagogicznych		WSK	
		2020/2021	2021/2022	2020/2021	2021/2022	2020/2021	2021/2022
PZS nr 1 w Krzyżowicach	liczba etatów pedagogicznych uwzględnia również kadre internatu, gdzie opieką są objęci ci sami uczniowie co w szkole	373 + 140 = 513 (140 internat)	379 + 152 = 531 (152 internat)	45,04	43,64	11,4	12,2
PZS nr 3 w Sobótce		92	117	13,34	13	6,9	9
SOSW w Kątach Wr.	liczba etatów pedagogicznych uwzględnia również kadre internatu, gdzie opieką są objęci ci sami uczniowie co w szkole	63 + 12 = 75 (12 internat)	69 + 12 = 81 (12 internat)	28,81	29,97	2,6	2,7
MOW w Sobótce	liczba etatów pedagogicznych uwzględnia również kadre internatu, gdzie opieką są objęte te same wychowanki co w szkole	32 + 32 = 64 (32 internat)	28 + 36 = 64 (32 internat)	22,72	24,81	2,82	2,6
ZSS w Wierzbicach		45	44	18,17	20,93	2,5	2,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021..., s. 20, 29 oraz danych Wydziału Edukacji Starostwa opracowanych na bazie Systemu Informacji Oświatowej (SIO), stan na 30 września danego roku, rok szkolny 2021/2022.

Dane GUS-owskie potwierdzają ustabilizowanie się kadry nauczycielskiej po roku 2019. Równocześnie obserwujemy wysoki poziom zmian w strukturach kadry nauczycielskiej na poziomie wszystkich liceów i techników po 2015 r.

Ryc. 46. Zmiany liczby etatów w szkołach pow. wrocławskiego w latach 2015–2021

Dane dla LO – łącznie z LO w Długołęce.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W ciągu ostatnich 5 lat liczba kadry w liceach ogólnokształcących na terenie powiatu (łącznie z LO w Długołęce) zwiększyła się o 75,5% (z 13,59 etatów w roku 2016 do 23,13 etatów w roku 2021, z czego o ok. 22% w liceum prowadzonym przez powiat tj. z 5,17 etatów w roku 2016 do 6,28 etatów w roku 2021), co wynikało wprost z tzw. podwójnego rocznika i w przypadku liceum powiatowego z otwarcia dwóch oddziałów klas pierwszych. W ciągu ostatnich 5 lat liczba etatów w szkołach technicznych zmalała o 17%. W szkołach branżowych, po 2 latach funkcjonowania, nastąpił spadek etatów o 37,5%. Wahania te mogą wynikać ze zmian, jakie następowały w obrębie systemu szkolnictwa i nie mają kluczowego odniesienia wobec aktualnego sposobu funkcjonowania jednostek. Biorąc pod uwagę fakt, że liczba etatów w szkołach ogólnokształcących zwiększyła się tuż przed „nadejściem podwójnego rocznika”, należy pozytywnie ocenić poziom zarządzania jednostkami w tym zakresie.

Tylko w 2016 i w 2018 roku wskaźnik liczby uczniów na 1 nauczyciela LO w powiecie wyniósł 13 i był najwyższy w ostatnich latach. Wartość ta plasuje się obecnie na poziomie 11 uczniów na 1 nauczyciela i jest wartością niższą od średniej wojewódzkiej (13,3) i krajowej (13,2 uczniów w 2020 r.). W przypadku techników wskaźnik liczby uczniów przypadających na nauczyciela oscyluje w pow. wrocławskim na poziomie 10 uczniów, na poziomie województwa i kraju – 12 w roku 2020. Poziomy te należy traktować jako zadowalające.

Na wysokość wskaźnika bezpośredni wpływ ma realizacja przez szkoły indywidualnego nauczania, w ramach którego nauczyciel realizuje zajęcia wyłącznie z jednym uczniem. W powiatowych szkołach ponadpodstawowych w roku 2020 i 2021 były realizowane 2 nauczania indywidualne oba w PZS nr 3 w Sobótce, a w roku 2016 i 2018 po 3 nauczania indywidualne w PZS nr 3 w Sobótce. Ta forma edukacji jest realizowana dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie indywidualnego nauczania.

4.2. Rozwój kadry pedagogicznej

Tabela 7. Udział nauczycieli wg stopnia awansu zawodowego w roku 2020/2021

Placówka	Stażyści	Kontraktowi	Mianowani	Dyplomowani
	%	%	%	%
PZS nr 1 w Krzyżowicach	3,40	18,76	23,31	54,53
PZS nr 3 w Sobótce	0,00	16,64	29,09	54,27
SOSW w Kątach Wrocławskich	0,21	13,88	20,44	65,46
MOW w Sobótce	8,80	24,21	17,61	49,38
ZSS w Wierzbicach	3,69	15,30	25,98	55,04
PZPPP we Wrocławiu	0,00	11,76	25,49	62,75

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021..., s. 30.

Czynnikiem mającym istotny wpływ na rozwój edukacji i podwyższenie jej jakości jest wysoko wykwalifikowana kadra pedagogiczna. Co roku Zarząd Powiatu ustala plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli oraz maksymalną kwotę dofinansowania opłat za kursy kwalifikacyjne i doskonalące, jak i pozostałe formy doskonalenia zawodowego nauczycieli powiatowych szkół i placówek oświatowych. Wysokość środków reguluje ustawa Karta Nauczyciela i określa go na poziomie 0,8% planowanych rocznych środków przeznaczanych na wynagrodzenia osobowe nauczycieli – w powiecie środki w całości przeznaczone są adekwatnie do wysokości wynagrodzeń osobowych nauczycieli w danej jednostce oświatowej.

W zakresie szkoleń kadry pedagogicznej monitorowano ilość odbytych różnych form podnoszenia kwalifikacji zawodowych. W sprawozdaniach wskazuje się, że kształcenie kadry realizuje m.in. założenia o zwiększaniu kompetencji nauczycieli do prowadzenia co najmniej dwóch przedmiotów. Kierunek ten ma na celu wspomaganie deficytu specjalistów. W roku 2021 na działania doksztalające przeznaczono kwotę 91 809 zł, co przekłada się na średnią wartość 150 zł na jedno szkolenie. O ile istnieją różne formy alternatywnego dofinansowywania pracowników, to jednak nigdy nie będą one stanowiły kosztów całkowitych, kwota uzyskiwana z budżetu szkoły wydaje się stanowczo niewystarczająca do szkoleń wysokich jakościowo (koszt udziału w konferencji, bez kosztów pośrednich, wynosi co najmniej 500 zł, studia podyplomowe to koszt powyżej 1 500 zł). Jednak warto zauważyć, że ww. środki na doskonalenie zawodowe nauczycieli zostały wykorzystane w wysokości 87,53%, z czego najmniej wykorzystało PZS nr 1 w Krzyżowicach – na poziomie 60,43% otrzymanych środków.

Powyższe dane prezentują jedynie średnią arytmetyczną. W 2021 r. z indywidualnych form doksztalania, doskonalenia i doradztwa zawodowego skorzystało 133 nauczycieli. Najchętniej wybieraną formą były szkolenia – 59 nauczycieli, w innych formach doskonalenia uczestniczyło 30 osób, w warsztatach – 12 osób, w kursach doskonalących – 11 osób, w kursach kwalifikacyjnych – 4 osoby, w konferencjach – 8 osób, w seminariach warsztatowych – 2 osoby, a 7 nauczycieli doksztalało się na studiach podyplomowych. Dodatkowo w ramach 31 szkoleń rad pedagogicznych skorzystało 479 nauczycieli. Tym samym jeden nauczyciel statystycznie skorzystał z kilku form doskonalenia.

Ważne z punktu widzenia oceny dostępności do szkoleń jest, że uzupełnieniem doskonalenia zawodowego są specjalistyczne kursy, szkolenia i inne formy doskazywania nauczycieli realizowane i finansowane w ramach projektów zewnętrznych oraz z innych środków (krajowych) lub w ramach szkoleń bezpłatnych. Interesującym nowym rodzajem doskonalenia zawodowego realizowanego w powiecie jest forma tygodniowych staży typu *jobshadowing* dla nauczycieli przedmiotów zawodowych. W 2022 r. ponad 10 nauczycieli PZS nr 1 w Krzyżowicach uczestniczyło w zagranicznych stażach. W 2023 r. planowane są kolejne w ramach projektów mobilnościowych realizowanych z programu Erasmus+.

Kwestia szkoleń dla kadry podejmowana była podczas badań jakościowych. Z wywiadu fokusowego z nauczycielami z PZS nr 1 w Krzyżowicach wynikało, że dostęp do szkoleń jest duży – zarówno na poziomie finansowym, jak i wsparcia ze strony dyrekcji. Jednocześnie, ze względu na duże obciążenie dydaktyczne nauczycieli, wykraczające poza pensum, osoby biorące udział w wywiadzie stwierdziły, że szkolenia popołudniowe są bardzo męczące. Zdecydowanie preferowałyby szkolenia wyjazdowe, podczas których można skupić się dużo bardziej na przekazywanych treściach, a jednocześnie zintegrować się z innymi nauczycielami. Szczególnie cenne są w ich ocenie szkolenia pozwalające poznać dobre praktyki z innych części kraju.

Nauczyciele z PZS nr 3 w Sobótce wyrazili podobne opinie o zakresie szkoleń. W ich ocenie propozycji szkoleniowych jest dużo. Jednocześnie również zwracali uwagę na fakt, że szkolenia popołudniowe są męczące i w związku z tym mogą być mało efektywne.

Pracownicy MOW w Sobótce pozytywnie wypowiadali się o zapleczu związanym z rozwojem kompetencji. Organizowane są rady szkoleniowe, można uzyskać dopłatę do studiów. Podnoszenie kwalifikacji jest możliwe, a dyrekcja wspiera takie działania (np. dopasowuje grafik do harmonogramu szkoleń). Szkolenia wybierane są na podstawie ankiet prowadzonych wśród pracowników i organizowane w ciągu roku. Jednocześnie nauczyciele podkreślali, że kompetencje nabywane są w trakcie pracy: praca w ośrodku wychowawczym niesie ze sobą wiele wyzwań, dlatego wymaga ciągłego podnoszenia poprzeczki.

W przypadku pracowników PZPPP we Wrocławiu opinie na temat dostępności szkoleń są bardzo dobre. Siedem z ośmiu ankietowanych nauczycieli stwierdziło, że nauczyciele mają szeroki dostęp do szkoleń. W odpowiedziach na pytanie otwarte osoby ankietowane pisały m.in. „Każdy pracownik sam planuje swój rozwój zawodowy i wybiera interesujące go szkolenia. Jeśli dyrektor uzna jakieś szkolenie za ważne dla całej kadry, organizuje szkolenie dla wszystkich pracowników”, czy też „[Realizujemy] szkolenia dotyczące aktualizacji przepisów prawa oświatowego i interpretacji rozporządzeń w sprawach związanych z orzecznictwem oraz szkolenia z aktualnie ukazujących się nowych metod diagnostycznych, aby doskonalić warsztat pracy i kompetencje zawodowe”.

Pracownicy SOSW w Kątach Wrocławskich stwierdzili, że szkolenia są dostępne, a oni sami są usatysfakcjonowani możliwością korzystania z dofinansowania rozwoju zawodowego. Uważają, że oferta szkoleń jest bogata, choć związana z koniecznością przechodzenia przez procedury biurowe. Szkolenia wyposażyły nauczyciela w liczne kompetencje, potwierdzone certyfikatami, np. w możliwość prowadzenia zajęć integracji sensorycznej na całym świecie. Niektórzy nauczyciele ukończyli studia podyplomowe, wiele warsztatów oraz szkoleń (w tym online).

Nauczyciele z ZSS w Wierzbicach również byli zadowoleni z dostępności oraz organizacji szkoleń. W ich ocenie możliwości rozwoju zawodowego są duże, są dofinansowania z organu prowadzącego na doskazywanie się z mocy ustawy. Niektóre szkolenia odbywają się na radach pedagogicznych, do tego istnieje możliwość podejmowania dofinansowanych indywidualnych szkoleń, studiów podyplomowych. Nauczycielki doceniają możliwość zdobywania kompetencji, korzystają z tego, zwiększają liczbę uprawnień, np. o biofeedback albo integrację sensoryczną.

4.3. Poziom kształcenia

Za jeden z kluczowych wskaźników poziomów kształcenia uznaje się wyniki egzaminów zewnętrznych. To one często mają bezpośredni wpływ na wybór dalszego kierunku kształcenia dziecka, jak również prestiż samej placówki szkolnej.

Wyniki egzaminów ósmoklasisty są o tyle istotne, że wskazują placówki, z których uczniowie najczęściej mają szansę wyboru dostania się do najlepszych szkół ponadpodstawowych w regionie.

Tabela 8. Wyniki z głównych przedmiotów egzaminu ósmoklasisty w roku 2021 w gminach pow. wrocławskiego oraz we Wrocławiu

Gmina	Typ gminy	2021					
		j. polski		matematyka		j. angielski	
		1	2	1	2	1	2
Siechnice	obszar wiejski	66	16	64	26	80	26
Kobierzyce	gmina wiejska	65	18	59	28	78	27
Wrocław	gmina miejska	65	18	58	27	77	26
Długołęka	gmina wiejska	66	16	57	25	75	25
Siechnice	miasto	66	16	56	25	77	24
Czernica	gmina wiejska	65	18	55	26	76	27
Jordanów Śląski	gmina wiejska	54	21	49	25	63	30
Żórawina	gmina wiejska	59	18	48	26	65	30
Kąty Wrocławskie	miasto	62	18	46	25	67	31
Kąty Wrocławskie	obszar wiejski	61	18	46	26	70	28
Sobótka	miasto	58	19	44	26	62	29
Sobótka	obszar wiejski	57	19	41	23	63	30
Mietków	gmina wiejska	56	17	30	19	48	28

Legenda: 1 – wynik średni (%); 2 – odchylenie standardowe (%); kolor zielony – wartość dla m. Wrocławia; kolor czerwony – trzy najgorsze wyniki w powiecie.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań z egzaminów ósmoklasisty OKE Wrocław.

Wyniki wskazują, że wysoki poziom zdawanych egzaminów osiąga średnia szkół podstawowych w mieście Wrocławiu oraz w kilku gminach sąsiednich: Siechnicach (w mieście i obszarze wiejskim) oraz Kobierzycach. Równocześnie najniższe wyniki w powiecie odnotowano dla wszystkich badanych przedmiotów łącznie w dwóch gminach: Jordanowie Śląskim oraz Mietkowie. Sobótka osiąga wartości zbliżone do najniższych, przy czym obserwuje się tu wysoki poziom zróżnicowania wyników dla poszczególnych uczniów (mierzony poziomem odchylenia standardowego).

Zestawienie to wskazuje na zasadność odniesienia wyników placówek do ich lokalizacji przestrzennej. Zauważa się korelację pomiędzy wysokim poziomem nauczania szkół podstawowych a sąsiedztwem m. Wrocławia. Im dalej od granic stolicy województwa, tym gorsze wyniki egzaminów. Równocześnie jednak pojawiają się lokalne strefy „lepsze” i „gorsze”: Siechnice i Kobierzyce przodują w rankingu, Czernica i Długołęka znajdują się na poziomie średniej lub zbliżonej do średniej szkół wrocławskich.

Najczęstszym powodem do wyboru konkretnej szkoły II stopnia są jej wyniki w rankingach. Wysoka punktacja osiągnięta na egzaminach daje możliwość dostania się do takich szkół. W aktualnej sytuacji rozmieszczenia placówek ponadpodstawowych w regionie oraz ich pozycji w rankingach zauważa się, że powiat nie udostępnia w swym obrębie oferty na odpowiednim poziomie edukacji dla uczniów gmin z najlepszymi wynikami w szkołach podstawowych. Uczniowie Siechnic i Kobierzyc, chcąc utrzymać statut uczących się w szkołach o renomie zbliżonej do lub powyżej średniej dla m. Wrocławia, nie znajdują w obrębie powiatu odpowiedniej oferty edukacyjnej. Fakt ten może przyczyniać się do pogłębiania dewaluacji poziomu nauczania w regionie, który pozostaje „drugim wyborem”. Tym samym zauważa się obecność wewnętrznej dyfrakcji powiatu na dwa obszary jakości kształcenia: „strefę silniejszą” (w bliskim sąsiedztwie Wrocławia, którego dostępność fizyczna wydaje się ważnym czynnikiem motywującym) oraz „strefę słabszą” (w południowej części powiatu, od „pasa” występowania szkół ponadpodstawowych).

4.4. Wyniki egzaminów maturalnych

W powiecie wrocławskim funkcjonuje 5 szkół, w których można przystąpić do egzaminu maturalnego, z czego 4 są prowadzone przez powiat (w tym 1 specjalna: LO w ramach ZSS w Wierzbicach – bez naboru), a od roku szkolnego 2022/2023 – 6 szkół (nowoutworzone LO w PZS nr 1 w Krzyżowicach – bez naboru w roku 2022).

Statystyka wyników egzaminów maturalnych wskazuje, że szkoły powiatu nie osiągają wyników na poziomie co najmniej przeciętnej krajowej. Wskaźnik zdawalności matur należy do niższych w województwie. Zdawalność matury z j. polskiego i j. angielskiego w roku 2021/2022 kształtowała się na poziomie 91% dla powiatu (o 4 pp. mniej od średniej krajowej z j. polskiego i o 3 pp. mniej dla j. angielskiego). Co ciekawe, w poprzednim roku szkolnym (2020/2021 – „pandemicznym”) zdawalność z j. polskiego spadła do poziomu 85% w powiecie. Miał na to wpływ znacząco niższy poziom zdawalności w szkole PZS nr 1 w Krzyżowicach. Równocześnie zdawalność matury z j. angielskiego w obu rocznikach wypadła na takim samym poziomie zarówno w powiecie, jak i całym kraju. Pozytywnie należy ocenić coroczny 100-procentowy poziom zdawalności matury z j. niemieckiego, co jest szczególnie charakterystyczne na tle regionu (84%) i kraju (87%).

Powszechnie najniższym poziomem zdawalności charakteryzuje się egzamin z matematyki. Tu wyniki powiatu nie odbiegają od średniej dla regionu, a są o 13 pp. mniejsze od średniej krajowej. Wyniki te kształtowały się na podobnym poziomie w roku przedpandemicznym (2019/2020). Oznacza to, że z powodu matematyki niespełna 1/4 uczniów w powiecie nie zdaje matury (w skali kraju jest to 16% osób).

Ponadto należy zauważyć, że wyniki maturalne z zakresu przedmiotów obowiązkowych dla szkół powiatowych zazwyczaj mają niższe wskaźniki niż dla powiatu, co wskazuje, że liceum w Długołęce przyczynia się do podnoszenia średniej dla powiatu. Nie dotyczy to jednak wybranych przedmiotów zakresu rozszerzonego, w tym biologii, z której wyniki w roku 2020/2021 w powiecie przewyższały średnią krajową o 11 pp., w tym ze względu na wyniki matur ze szkoły PZS nr 1 w Krzyżowicach.

Jednocześnie należy uwzględnić, że przedmioty rozszerzone nie są obowiązkowe, tzn. uczniowie sami je wybierają, a w okresie pandemii COVID-19 mogli z nich zrezygnować. Przystępowali do egzaminu z przedmiotów rozszerzonych na własne życzenie.

W szerszej skali analizy wyników matur jako efektywnego miernika kształcenia w liceach ogólnokształcących w powiecie, warto przytoczyć *Ranking Szkół Wyższych. Perspektywy 2022*, który ma na celu porównanie wyników matur łącznie w skali ogólnokrajowej. Jak pokazuje tabela 9, pow. wrocławski nie posiada żadnej placówki w grupie liceów ogólnokształcących ze wskaźnikiem co najmniej na poziomie 60 punktów. Równocześnie takie licea posiadają już jednostki sąsiednie, w tym: Wrocław, Świdnica i Oleśnica.

Tabela 9. Ranking maturalny liceów ogólnokształcących

Typ szkoły: ponadpodstawowe	WSK	Liczba szkół w rankingu						
		pow. wrocławski	Oława	Strzelin	Świdnica	Trzebnica	Oleśnica	Wrocław
LO	> 75							5
	60–75				1		1	7

Źródło: *Ranking Szkół Wyższych. Perspektywy 2022*

4.5. Wyniki egzaminów zawodowych

Tabela 10. Poziom zdawalności egzaminów zawodowych we wszystkich szkołach pow. wrocławskiego łącznie w 3 ostatnich latach nauki.

NAZWA KWALIFIKACJI	ZDAWALNOŚĆ (%)					
	2021		2020		2019	
	Powiat	Region	Powiat	Region	Powiat	Region
Organizacja i monitorowanie przepływu zasobów i informacji w jednostkach organizacyjnych			83	81		
Zarządzanie środkami technicznymi podczas realizacji procesów transportowych					71	74
Wykonywanie prac geodezyjnych związanych z katastrzem i gospodarką nieruchomościami			86	71	100	49
Wykonywanie pomiarów sytuacyjnych i wysokościowych oraz opracowywanie wyników pomiarów					100	100
Obsługa geodezyjna inwestycji budowlanych					75	67
Wykonywanie czynności pomocniczych w zakresie usług weterynaryjnych oraz kontroli i nadzoru	94	96	79	78		
Wykonywanie czynności pomocniczych z zakresu usług weterynaryjnych					86	86
Organizacja i nadzorowanie produkcji rolniczej	22	22	40	40	50	45
Prowadzenie produkcji rolniczej			54	85	83	77
Organizacja chowu i hodowli koni	66	66	56	47	86	86
Szkolenie i użytkowanie koni	100	100	100	100	86	86
Organizacja prac związanych z budową i konserwacją obiektów małej architektury krajobrazu					100	51
Planowanie i realizacja usług w recepcji	66	72	29	79	58	84
Obsługa gości w obiekcie świadczącym usługi hotelarskie	16	62	91	88	75	80
Obsługa magazynów	80	84	60	72		
Obsługa transportu	40	77				
Prowadzenie chowu i inseminacji zwierząt	30	56	42	58		
Tworzenie aplikacji internetowych i baz danych oraz administrowanie bazami danych					44	38
Planowanie i realizacja imprez i usług turystycznych					100	78
Prowadzenie informacji turystycznej oraz sprzedaż usług turystycznych					100	87
ŚREDNIA ZDAWALNOŚĆ (stosunek liczby osób, które zdały do liczby zdających)	64	74	64	76	71	66

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego..., lata: 2018/2019, 2019/2020 i 2021/2022 (porównanie różnych formuł: 2012, 2017, 2019 łącznie).

Dane o zdawalności egzaminów zawodowych pozwalają na wyciągnięcie kilku wniosków. Po pierwsze, sumaryczna zdawalność egzaminów dla powiatu utrzymuje się na niższym poziomie od roku 2020. Jednak szczegółowa weryfikacja wyników nie wskazuje na niski poziom całościowy, ale dużą dywergencję wyników dla poszczególnych kwalifikacji, a nawet ich grup. Szczególnie korzystne wyniki, w tym również przewyższające poziom regionalny, notują kwalifikacje zdawane jednorazowo w ciągu ostatnich 3 lat (z pewnymi wyjątkami, jak np. obsługa transportu, tworzenie aplikacji internetowych). Regularnie wysoki poziom zdawalności notowany jest na kwalifikacjach związanych z zawodem technik weterynarii oraz obsługą magazynów. Dla porównania obsługa transportu uzyskuje poziom zdawalności o połowę niższy (40%), w tym niższy od poziomu regionalnego. Zauważalny jest niski poziom zdawalności na kierunkach, takich jak obsługa gości w obiekcie hotelowym (16% w 2021 r.) czy planowanie usług w recepcji (29% w 2020 r.).

Istotnym z punktu widzenia działań na rzecz poprawy wyników, ale również zainteresowania szkołami ponadpodstawowymi powiatu jest uruchomiony przez powiat w 2021 roku kolejny, obok stypendiów Rady Powiatu Wrocławskiego, program stypendialny dedykowany uczniom powiatowych szkół ponadpodstawowych „Program Wspierania Uczniów Osiągających Wysokie Wyniki w Nauce”, którego celem nadrzędnym jest poprawa wyników edukacyjnych, a także m.in. wspieranie i promowanie uczniów uzdolnionych osiągających wysokie wyniki w nauce, doprowadzenie do wzrostu aspiracji edukacyjnych i aktywności uczniów, jak również do kontynuowania nauki w szkołach ponadpodstawowych powiatu. Pierwsze stypendia zostały przyznane w 2021 r.

4.6. Wyniki egzaminów w szkołach specjalnych

Tabela 11. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w szkołach specjalnych pow. wrocławskiego w roku 2020/2021

Egzamin / szkoła	MOW w Sobótce		SOSW w Kątach Wrocławskich		Powiat Wrocławski	
	Liczba zdających	Średni wynik %	Liczba zdających	Średni wynik %	Liczba zdających	Średni wynik %
Język polski	11	41%	4	34%	1 612	63,3%
Matematyka	11	24%	4	32%	1 613	53,3%
Język angielski	7	30%	–	–	1 599	72,7%
Język niemiecki	4	38%	4	43%	34	68,8%

Źródło: Na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021..., s. 44.

Jak wskazano w sprawozdaniu oświatowym, wyniki egzaminu ósmoklasisty nie mogą być porównywane w skali regionalnej z uwagi na formę agregacji danych, tj. uwzględnianie wyników szkół ogólnodostępnych łącznie z wynikami szkół specjalnych, co nie bierze pod uwagę specyfiki i możliwości uczniów szkół specjalnych.

Warta uwagi jest informacja o zdających z ośrodka SOSW w Kątach Wrocławskich. Liczba zdających w roku 2020/2021 wyniosła 4, z czego tylko jedna osoba ukończyła szkołę z bardzo dobrymi wynikami. Pozostałym przedłużono pobyt w placówkach. W roku poprzedzającym wykazano istotne pogorszenie poziomu nauczania w związku z ograniczeniami związanymi z pandemią COVID-19.

Dostrzegając tę sytuację, w 2022 r. podjęto działania na rzecz wsparcia uczniów ze specjalnymi potrzebami w powiatowych placówkach specjalnych – SOSW w Kątach Wrocławskich i ZSS w Wierzbicach – w celu wyrównania szans w edukacji po okresie pandemii poprzez realizację przez cały rok szkolny 2022/23 dodatkowych zajęć, wycieczek edukacyjnych oraz wsparcia psychologicznego w ramach projektu „Przyszłość zaczyna się dzisiaj”.

4.7. Ranking szkół

O wyborze szkoły ponadpodstawowej decydują często zasłyszane opinie oraz pozycja placówki w rankingach. W Polsce jest 2209 liceów ogólnokształcących, z czego ponad 70% to jednostki publiczne. Do *Rankingu Szkół Wyższych. Perspektywy 2022* w zakresie szkół ogólnolicealnych włączono 1000 jednostek. Szkoły powiatu wrocławskiego nie znalazły się wśród 1000 „najlepszych” w Polsce. Równocześnie w grupie najlepszych znalazło się wiele szkół z miejscowości sąsiednich, w tym Wrocław (23), Oława (1), Strzelin (1) i Trzebnica (1). Szkoła w Krzyżowicach znajduje się na 45. miejscu spośród szkół technicznych w województwie dolnośląskim (poniżej 500 najlepszych techników w Polsce). Na wyższych miejscach uplasowało się 11 techników z Wrocławia i 2 z Oławy.

Tabela 12. Miejsca w Rankingu Szkół Wyższych. Perspektywy 2022 szkół licealnych i technicznych ogólnodostępnych pow. wrocławskiego i jego sąsiedztwa (miasta konkurencyjne)

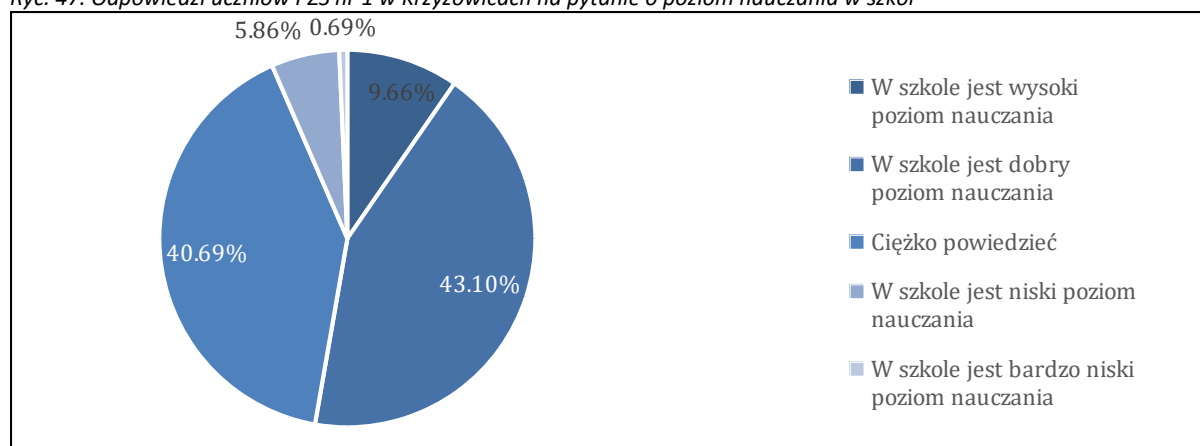
Typ szkoły: ponadpodstawowe	Poziom w rankingu	liczba szkół w rankingu						
		pow. wrocławski	Oława	Strzelin	Świdnica	Trzebnica	Oleśnica	Wrocław
LO	100							6
	500		1		2		1	8
	1000			1		1	1	8
Technikum	50	1	2	1	3		1	11
	100				1	1		4
	500							

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Rankingu Szkół Wyższych. Perspektywy 2022

4.8. Opinie rodziców i uczniów na temat poziomu nauczania w szkołach

Podczas badań prowadzonych w szkole zapytano uczniów i rodziców o ich subiektywną ocenę poziomu nauczania w szkole. Opinie wyrażone przez uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach przedstawia ryc. 47.

Ryc. 47. Odpowiedzi uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o poziom nauczania w szkole

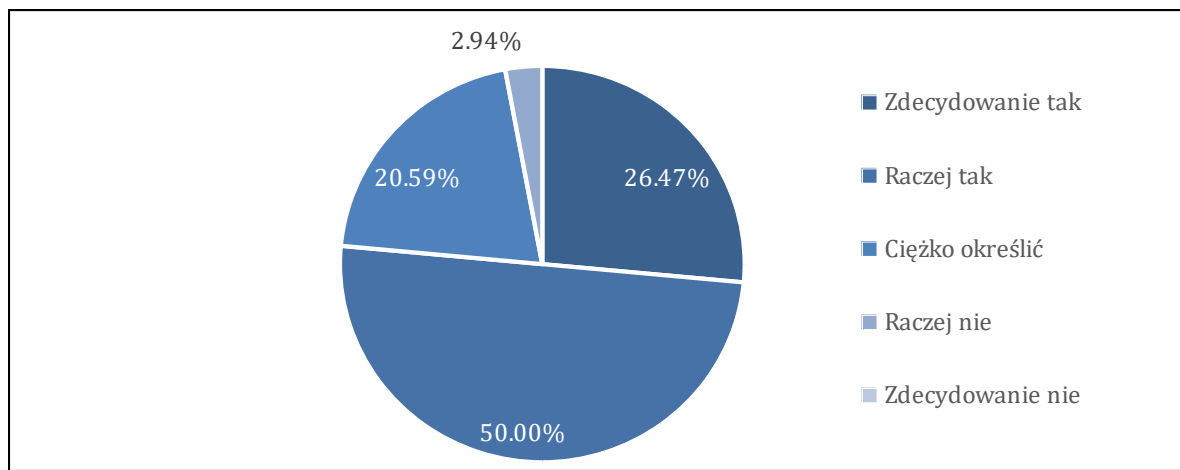
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

Większość uczniów uznała, że w szkole jest wysoki lub dobry poziom nauczania (52,8%). Uczniowie pisali np. „Uważam, że poziom nauczania jest dobry, ponieważ nauczyciele dostosowują poziom do ucznia/ów”, „Uważam tak ze względu na kadrę nauczycieli, którzy starają się jak najlepiej prowadzić lekcje, mają dużą wiedzę w swojej dziedzinie oraz są chętni do pomocy uczniom”, czy też „Dobrze realizowany program, wysoka zdawalność egzaminów zawodowych”.

Część uczniów nie była w stanie określić, jak ocenia poziom nauczania – w niektórych przypadkach osoby te zaznaczały, że dopiero rozpoczęły naukę lub że wszystko zależy od nauczyciela, a poziom jest zróżnicowany na różnych lekcjach.

Rodzice zostali natomiast zapytani o to, czy są zadowoleni z poziomu nauczania w szkole. Opinie były raczej pozytywne – aż 76,5% z nich uznało, że są z niego zadowoleni.

Ryc. 48. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o zadowolenie z poziomu nauczania w szkole

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

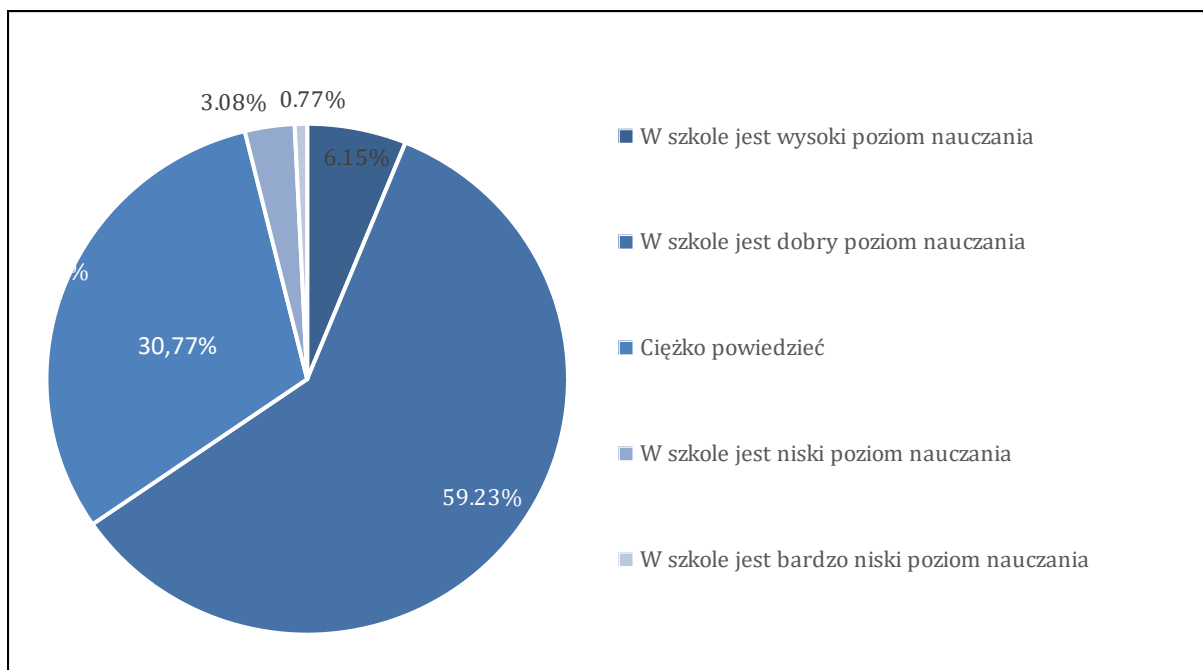
W odpowiedziach otwartych niektórzy rodzice stwierdzali, że poziom nauczania zależy od przedmiotu, pisząc np. „Część przedmiotów realizowana jest na wysokim poziomie, a część na niskim”. Pojedyncze osoby zwracały uwagę na braki kadrowe (szczególnie nauczyciela od chemii). Wśród pozytywnych opinii pojawiły się różne uzasadnienia, np. „Mam poczucie, że szkoła dba o rozwój zawodowy uczniów, np. organizując wiele dodatkowych programów”, czy też „Szkoła dobrze przygotowuje do egzaminów zawodowych i zawodu”. Jeden z rodziców wyraził zadowolenie z tego, że poziom w szkole nie jest wysoki, pisząc „Poziom nauczania nie jest za wysoki, dzięki czemu każde dziecko może sobie poradzić”.

Kwestię poziomu nauczania poruszono również podczas spotkania z nauczycielami. W ich opinii dla uczniów szkoły najważniejszy jest egzamin zawodowy. To on daje im uprawnienia zawodowe, a ich celem jest zawód, a nie matura. Dla niektórych matura ma charakter „totolotka” – może się udać, może nie. Absolwenci często kończą szkołę z uprawnieniami zawodowymi i idą do pracy. Większość nie korzysta z możliwości pójścia na studia. Nauczyciele zwrócili też uwagę na to, że do niektórych klas trafiają osoby o sporych deficytach (np. brak umiejętności czytania na głos czy znajomości obliczeń na procentach). Jest więc naturalne, że poziom wyników egzaminów w przypadku tych osób nie będzie wysoki. Jednocześnie egzaminy nie mierzą postępów w trakcie nauki, a jedynie efekt końcowy (uwarunkowany przecież wiedzą wejściową). W opinii niektórych nauczycieli uczniowie czynią duże postępy w nauce. Jest dla nich trudne, gdy ocenia się ich pracę tylko poprzez pryzmat wyników matur.

Również uczniowie podejmowali temat poziomu nauczania podczas spotkania fokusowego. W trakcie rozmowy uczniowie przywołali krążącą w powiecie opinię, że szkoła ma niski poziom, ale w ich ocenie to nieprawda, a poziom jest naprawdę wysoki. Uczniowie zauważyli, że wiele osób nie otrzymuje promocji do kolejnych klas – zdarza się, że liczba uczniów spada o połowę przez kilka lat, co w opinii uczniów pokazuje, że poziom szkoły jest wysoki. Istotnym elementem motywującym do nauki jest też możliwość otrzymania w szkole stypendium. Podczas rozmowy ponownie pojawił się też problem braków kadrowych wśród nauczycieli. Uczniowie zaproponowali też, aby zmienić zasady oceniania w szkole i wprowadzić możliwość poprawiania kartkówek.

Subiektywna ocena poziomu nauczania była również przedmiotem badań w PZS nr 3 w Sobótce. Odpowiedzi wskazane przez uczniów pokazuje ryc. 49.

Ryc. 49. Odpowiedzi uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o poziom nauczania w szkole

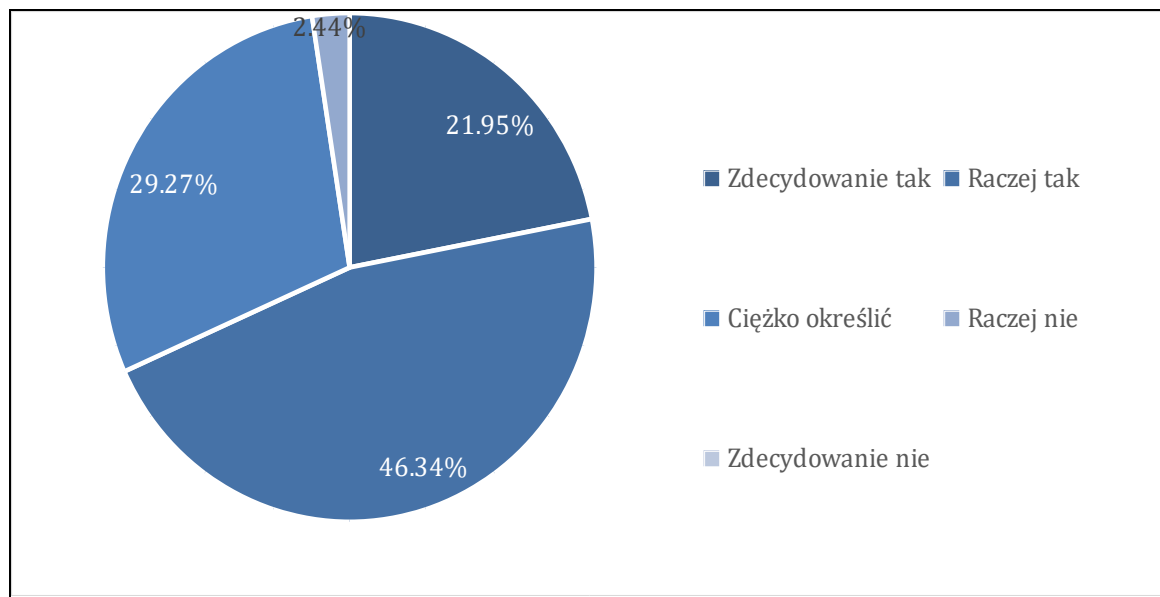

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

Większość uczniów uznała, że poziom nauczania w szkole jest wysoki lub dobry (65,4% wszystkich odpowiadających). W odpowiedziach otwartych najczęściej opinii wyrażało pozytywny stosunek do poziomu nauczania oraz nauczycieli, np. „Cierpliwość i zaangażowanie nauczycieli”, „Nauczyciele mają świetne podejście do uczniów i prowadzą lekcje zrozumiale i ciekawie”, „Nauczyciele dobrze tłumaczą”. Zdarzały się pojedyncze opinie, że trzeba dużo pracować samodzielnie w domu zamiast na lekcjach, np. „Bez samodzielnej pracy nie da się nic nauczyć, a niektórzy nauczyciele mają słabe podejście do ucznia oraz słabe metody nauczania”. Kilka osób stwierdziło, że poziom nauczania jest zróżnicowany pomiędzy nauczycielami, np. „Poziom znacznie różni się między nauczycielami”.

Na pytanie o poziom nauczania odpowiadali również rodzice. Większość z nich była zadowolona z poziomu nauczania w szkole.

Ryc. 50. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o zadowolenie z poziomu nauczania w szkole

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W odpowiedziach otwartych wskazywali oni, że poziom spełnia ich oczekiwania, np. „Wszystkie przedmioty są na odpowiednim poziomie, zarówno zawodowe, jak i ogólne”, czy też „Bardzo miła i przyjazna atmosfera, bardzo dobry kontakt z nauczycielami; na bieżąco jestem informowana o wynikach syna; brak przemocy w szkole”. Podobnie jak uczniowie, niektórzy z rodziców wyrażali opinie o zróżnicowanym poziomie na różnych przedmiotach, np. „Część przedmiotów jest prowadzona sposobem dobrym dla dzieci, a reszta raczej utrudnia im pojęcie przedmiotu ze względu na nauczyciela”. Dwie osoby zwróciły uwagę na problem zepsutych lub starych komputerów w szkole.

Kwestia poziomu nauczania była również poruszana podczas wywiadu fokusowego z nauczycielami. Stwierdzili oni, że przedmioty maturalne są dobrze prowadzone, co skutkuje dobrą zdawalnością matury. Biorąc pod uwagę możliwości szkoły i uczniów, w ocenie nauczycieli szkoła osiąga sukces pedagogiczny. Co więcej, nauczyciele zauważyli, że w przeciwieństwie do Wrocławia, w Sobótce uczniowie nie mają tak szerokiego dostępu do korepetycji.

Podczas wywiadu fokusowego uczniowie również wyrazili opinie o poziomie nauczania. W ich ocenie zależy on od motywacji danego ucznia – osoby, które chcą się uczyć, z pewnością mają do tego warunki. Uczniowie zauważyli ponadto negatywny wpływ pandemii na ich poziom wiedzy. Zaproponowali wprowadzenie dodatkowych zajęć wyrównawczych przygotowujących do matury. W ich ocenie warto wprowadzić również kółka zainteresowań z różnych dziedzin informatyki.

4.9 Pozostałe placówki

4.9.1. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu

Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych z siedzibą we Wrocławiu obejmuje dwie poradnie psychologiczno-pedagogiczne wraz z siecią 7 zamiejscowych gabinetów w Kamieńcu Wrocławskim, Kątach Wrocławskich, Kiełczowie, Kobierzycach, Siechnicach, Sobótce i Żórawinie. Jest to placówka oświatowa, z której korzystanie jest bezpłatne i dobrowolne. Celem poradni jest udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom (od momentu urodzenia) i młodzieży oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna związana z wychowywaniem oraz kształceniem dzieci i młodzieży udzielana jest także rodzicom czy nauczycielom. Zadaniem poradni jest też wspieranie przedszkoli, szkół i innych placówek w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Wśród szczegółowych zadań PZPPP we Wrocławiu znajdują się:

- diagnoza,
- profilaktyka,
- poradnictwo,
- terapia,
- mediacja, interwencje w środowisku ucznia,
- konsultacje i działania informacyjne.

PZPPP we Wrocławiu ma pod opieką ponad 30 000 dzieci i uczniów z terenu powiatu wrocławskiego. Rocznie ponad 10 000 godzin przeznaczane jest na wsparcie terapeutyczne dzieci, młodzieży i ich rodzin. Według *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021* wykonano łącznie 3 509 badań diagnostycznych, wydano 531 orzeczeń oraz 2 543 opinie. Ich liczba zwiększa się z roku na rok. W głównej siedzibie funkcjonuje 7 gabinetów diagnostycznych. W gabinetach tych prowadzona jest diagnoza, natomiast całość działań terapeutycznych odbywa się w gabinetach zamiejscowych. Do dyspozycji podopiecznych poradni są również specjalistyczne gabinety terapii integracji sensorycznej i biofeedback. Wśród szczególnych zadań poradni w ostatnim czasie znajdują się diagnoza i terapia dzieci autystycznych oraz wsparcie dzieci pochodzenia ukraińskiego. Placówka ma status poradni koordynującej działania w zakresie poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego na terenie całego województwa dolnośląskiego jako jedna z dwóch wyznaczonych (obok Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Trzebnicy).

W ostatnim czasie obserwowane jest wzmożone zapotrzebowanie na pomoc psychoterapeutyczną (związane z przeżywaniem pandemii) wśród dzieci, młodzieży i ich rodziców. Odpowiedzią ze strony placówki są m.in. akcja „Wakacyjna Pomoc Terapeutyczna” oraz wsparcie terapeutyczne uczniów w powrocie do szkół. Poradnie prowadzą systemowe programy wsparcia (Powiatowy Program Profilaktyki Zdrowia Psychicznego Dzieci i Młodzieży oraz Powiatowy Program Wsparcia Wychowawczego Rodziców i Wychowawców). W ich ramach organizowane są m.in. terapie indywidualne i rodzinne, warsztaty dla dzieci, rodziców i wychowawców, szkolenia rad pedagogicznych, grupa edukacyjno-terapeutyczna oraz grupy wsparcia. Oferta PZPPP we Wrocławiu jest zbudowana na podstawie potrzeb środowiska lokalnego i obowiązujących przepisów prawa. Corocznie prowadzona jest analiza potrzeb klientów, zarówno indywidualnych, jak i instytucjonalnych.

Podczas badań zapytano nauczycieli PZPPP we Wrocławiu o ich opinię na temat tego, w jakim stopniu placówka odpowiada na potrzeby dzieci i rodziców, którzy się do niej zgłaszają. Cztery osoby uznały, że odpowiada ona bardzo dobrze, trzy, że dobrze, a jedna, że ciężko powiedzieć. W odpowiedzi na pytanie otwarte osoby ankietowane podkreślały, że usługi oferowane przez placówkę są bardzo wszechstronne, a gabinety miejscowe bardzo dobrze wyposażone. Nauczyciele pisali np. „Odpowiadamy na potrzeby zgłaszane przez rodziców, zapewniamy różnorodne terapie i diagnozy, na które jest duże zapotrzebowanie. Realizujemy zajęcia profilaktyczne dla dzieci. Prowadzimy konsultacje”, czy też „Oferta poradni jest szeroka. Obok diagnozy poradnia prowadzi różnorodne terapie w formie indywidualnych lub grupowych zajęć i terapii rodzin. Udziela wsparcia dzieciom i młodzieży, w tym pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu dalszej edukacji i kariery zawodowej. W poradni skorzystać można na przykład z terapii psychologicznej, logopedycznej, pedagogicznej. Oferujemy także różnorodne zajęcia terapeutyczne o charakterze specjalistycznym – na przykład terapię integracji sensorycznej, terapię EEG biofeedback. Przeprowadzamy diagnozę centralnego przetwarzania słuchowego. Bezpośrednia pomoc dla rodziców to porady, konsultacje, trening umiejętności wychowawczych”. Jedna z osób wypełniających ankietę zauważyła natomiast, że pomimo bogatej i wszechstronnej gamy usług, potrzeby środowiska są większe niż możliwości kadry PZPPP we Wrocławiu. Zwiększenie liczby etatów pozwoliłoby na lepsze zaspokojenie potrzeb wszystkich zgłaszających się do niej osób.

4.9.2. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce

Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce jest placówką resocjalizacyjno-wychowawczą przeznaczoną dla dziewcząt. Jest to placówka nieferyjna, zapewniająca opiekę całodobową. Podstawą pobytu jest skierowanie przez sąd w sytuacji niedostosowania społecznego. Zasadniczymi zadaniami MOW w Sobótce są eliminowanie przyczyn i przejawów niedostosowania społecznego, przygotowanie wychowanek do życia zgodnego z obowiązującymi normami społecznymi i prawnymi oraz do powrotu do ich środowiska rodzinnego (lub pomoc w zmianie miejsca zamieszkania). W ramach MOW w Sobótce funkcjonują Szkoła Podstawowa Specjalna oraz Branżowa Szkoła I Stopnia Specjalna (szkolenie w zawodzie krawiec, praktyczna nauka zawodu odbywa się w pracowni krawieckiej na terenie placówki). W ośrodku oferowane są, oprócz kształcenia, całodobowa opieka oraz możliwości rozwoju osobistego, terapii, pomocy i wsparcia psychologicznego, a także pomocy specjalistów. Dodatkowo wychowankom zapewniona jest opieka pedagogiczna i lekarsko-pielęgniarska oraz zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze. Podopieczne angażują się w wolontariat w wielu instytucjach.

Według statutu placówki zadania ośrodka realizowane są głównie poprzez:

- organizowanie zajęć resocjalizacyjnych, wychowawczych, socjoterapeutycznych, opiekuńczych, edukacyjnych, profilaktyczno-terapeutycznych, zajęć kształtujących kompetencje emocjonalno-społeczne,
- wspomaganie w zakresie nabywania umiejętności życiowych ułatwiających funkcjonowanie społeczne oraz umożliwiających powrót do środowiska rodzinnego i społecznego (w tym m.in. w miarę możliwości do szkoły w miejscu zamieszkania),
- wspieranie rodziców (prawnych opiekunów) w pełnieniu funkcji wychowawczych, w tym w rozpoznawaniu, wspomaganiu i rozwijaniu możliwości wychowanek,
- udzielanie pomocy wychowawcom i nauczycielom w zakresie doskonalenia umiejętności niezbędnych we wspieraniu rozwoju młodzieży, w szczególności w zakresie unikania zachowań ryzykownych,

- pomoc w planowaniu ścieżki edukacyjnej i zawodowej, z uwzględnieniem możliwości i zainteresowań młodzieży oraz współpracą w tym zakresie z sądem, który wydał orzeczenie o umieszczeniu wychowanki w ośrodku, a także z ośrodkami pomocy społecznej i innymi instytucjami właściwymi ze względu na miejsce zamieszkania wychowanki,
- podejmowanie działań interwencyjnych w przypadku zachowań wychowanek szczególnie zagrażających ich zdrowiu lub życiu,
- współpracę ze środowiskiem lokalnym w różnych dziedzinach życia społecznego,
- organizacja doradztwa zawodowego w placówce.

Według *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021* do placówki skierowano łącznie 38 wychowanek. 33 z nich przebywały w MOW w Sobótce, natomiast 5 nie zostało doprowadzonych do ośrodka.

Powiat wrocławski prowadzi młodzieżowy ośrodek wychowawczy, jednakże nie ma młodzieżowego ośrodka socjoterapii. Uczniowie wymagający kształcenia w MOSie kierowani są do ośrodków prowadzonych przez inne jednostki samorządu terytorialnego. Według *Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021* było to tylko 6 uczniów.

4.10. Podsumowanie

- Kadra pedagogiczna charakteryzuje się wysokim poziomem niestabilności.
- Wskaźnik liczby uczniów na 1 nauczyciela jest bardzo wysoki, ale nie przekłada się to na jakość kształcenia.
- Kształcenie dodatkowe kadry pedagogicznej wydaje się problemem ogólnokrajowym, jednak nie ze względu na jego brak, ale nadmiar przy równoczesnym braku efektywności (uwidocznionym w niskim poziomie nauczania). Nauczyciele narzekają na brak czasu na kształcenie dodatkowe (a może mieliby na to czas w wakacje?) oraz wskazują na konieczność tworzenia innych działań, w tym zwiększenia działań integracyjnych. Zauważa się rozmiękanie się pierwotnych działań podnoszenia jakości z aktualnymi potrzebami kadry.
- Pow. wrocławski prowadzi 2 technika, z których 1 znajduje się w grupie 50 najlepszych w Polsce (wg *Rankingu Szkół Wyższych. Perspektywy 2022*).
- Jakość nauczania szkół ponadpodstawowych powiatu mierzona wynikami i poziomem zdawalności matur znajduje się na niskim poziomie w skali województwa, warto jednak zauważyć, że rankingi nie oceniają wiedzy nabytej podczas kształcenia w placówce. W opiniach rodziców i uczniów poziom kształcenia w placówkach powiatowych jest wysoki.
- Dobry poziom kształcenia odzwierciedlają wyniki matur z j. niemieckiego i biologii.
- Wysoki poziom kształcenia zawodowego wybranych kwalifikacji, związanych z kształceniem w zawodach weterynaryjnych i logistycznych
- Słabnący poziom zdawalności egzaminów zawodowych ogółem, w tym niższy wskaźnik zdawalności niż średnia w regionie w ciągu ostatnich dwóch lat.

5. Konkurencyjność oferty edukacyjnej szkół lokalnych

5.1. Oferta edukacyjna powiatu

Kreowanie oferty edukacyjnej powiatu wrocławskiego opiera się na założeniu, że stanowi ona uzupełnienie oferty miasta Wrocławia. Konsekwentnie zaplanowano rozwój w dwóch kierunkach:

- rozwijania zainteresowań w zakresie niszowych specjalizacji,
- rozszerzenia liczby kierunków dedykowanych lokalnemu rynkowi pracy.

Diagnoza stanu oświaty Powiatu Wrocławskiego

Tabela 13. Liczba uczniów na różnych profilach kształcenia w wybranych szkołach powiatu

l.p.	TYP SZKOŁY / PROFIL KSZTAŁCENIA	PLACÓWKA EDUKACYJNA	LICZBA UCZNIÓW					
			2018/ 2019	2019/ 2020	2020/ 2021	2021/ 2022	2022/ 2023	
LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCE								
1.	dietetyczno-turystyczny	PZS nr 3 w Sobótce	47	81	69	72	37	
2.	krajoznawczo-lingwistyczny*		0	0	0	0	69	
1.	biologiczno-chemiczny z j. angielskim	LO w Długołęce	brak danych					
2.	humanistyczny							
SUMA			47	81	69	72	106	
TECHNIKUM								
1.	technik informatyk	PZS nr 3 w Sobótce	9	10	23	45	56	
2.	technik organizacji turystyki		6	0	0	0	0	
1.	technik weterynarii	PZS nr 1 w Krzyżowicach	98	109	100	106	124	
2.	technik hodowca koni		54	69	67	83	87	
3.	technik logistyk		26*	62	85	88	97	
4.	technik geodeta		13	9	0	0	0	
5.	technik hotelarstwa		63	62	55	44	36	
6.	technik rolnik		38	52	45	39	58	
7.	technik architektury krajobrazu		6	7	6	5	21	
SUMA			313	380	381	410	479	
BRANŻOWA SZKOŁA I STOPNIA								
1.	klasa wielozadaniowa: • automatyk, • elektromechanik, • mechanik – monter maszyn i urządzeń, • operator maszyn i urz. p. spożywczego, • operator maszyn i urz. do przetwórstwa tworzyw sztucznych, • mechanik pojazdów samochodowych, • mechanik – operator pojazdów i maszyn rolniczych, • kierowca mechanik, • sprzedawca, • piekarz	PZS nr 1 w Krzyżowicach	0	13 - 0	12 0 0	11 – –	0	
				0	0	–		
					0	0	–	
						0	–	
				0	2			
2.	kucharz		0	2	2	2		
3.	fryzjer		0	1	1	1		
4.	magazynier-logistyk							
	SUMA		0	18	15	14	0	
SZKOŁA POLICEALNA								
1.	technik weterynarii	PZS nr 1 w Krzyżowicach			0	0	0	
2.	technik administracji				0	0	0	
3.	technik rachunkowości				0	0	0	
4.	technik geodeta				0	0	0	
5.	technik bezpieczeństwa i higieny pracy				0	0	0	
	SUMA		0	0	0	0	0	

* pierwszy rok funkcjonowania profilu, profile zlikwidowane lub zawieszone

Źródło: Opracowanie własne.

5.2. Współpraca z pracodawcami i uczelniami wyższymi

Szkoły powiatu współpracują z lokalnymi pracodawcami w zakresie kształcenia zawodowego i praktyk zawodowych. W roku 2020/2021 było to ponad 120 pracodawców.

Dzięki powiązaniu celów edukacyjno-zawodowych utworzono sieć współpracy szkoleniowo-zawodowej, m.in. z takimi firmami jak LG Chem czy Leroy Merlin. Współpraca z firmą LG Chem wzbudzała początkowo duże zainteresowanie, niestety z powodu braku opiekunów kształcenia praktycznego po stronie pracodawcy, Branżowa Szkoła I Stopnia PZS nr 1 w Krzyżowicach wykształciła tylko jeden pełny rocznik uczniów. Z kolei kierunek technik logistik, realizowany we współpracy z firmą Leroy Merlin, cieszy się nieustannie rosnącym zainteresowaniem od początku jego utworzenia.

Tabela 14.

	PZS nr 1 w Krzyżowicach	PZS nr 3 w Sobótce	MOW w Sobótce
Dolnośląska Szkoła Wyższa			badania ankietowe
Uniwersytet Zielonogórski			badania ankietowe
Uniwersytet Wrocławski		rozwijanie zainteresowań dot. kultury narodów słowiańskich	
Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości w Wałbrzychu			praktyki studenckie
Wyższa Szkoła Kształcenia Zawodowego w Lublinie			praktyki studenckie
Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu	kurs dla uczniów	spotkania dot. turystyki górskiej	
Międzynarodowa Wyższa Szkoła Logistyki i Transportu	olimpiada logistyczna		
Uniwersytet Ekonomiczny, filia w Jeleniej Górze	konkurs		
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu		rozwijanie zainteresowań z zakresu przedsiębiorczości	
Akademia Sztuk Pięknych we Wrocławiu		warsztaty z grafiki komputerowej	
Politechnika Łódzka		rozwijanie zainteresowań z zakresu algorytmiki i programowania	

Źródło: Opracowanie własne.

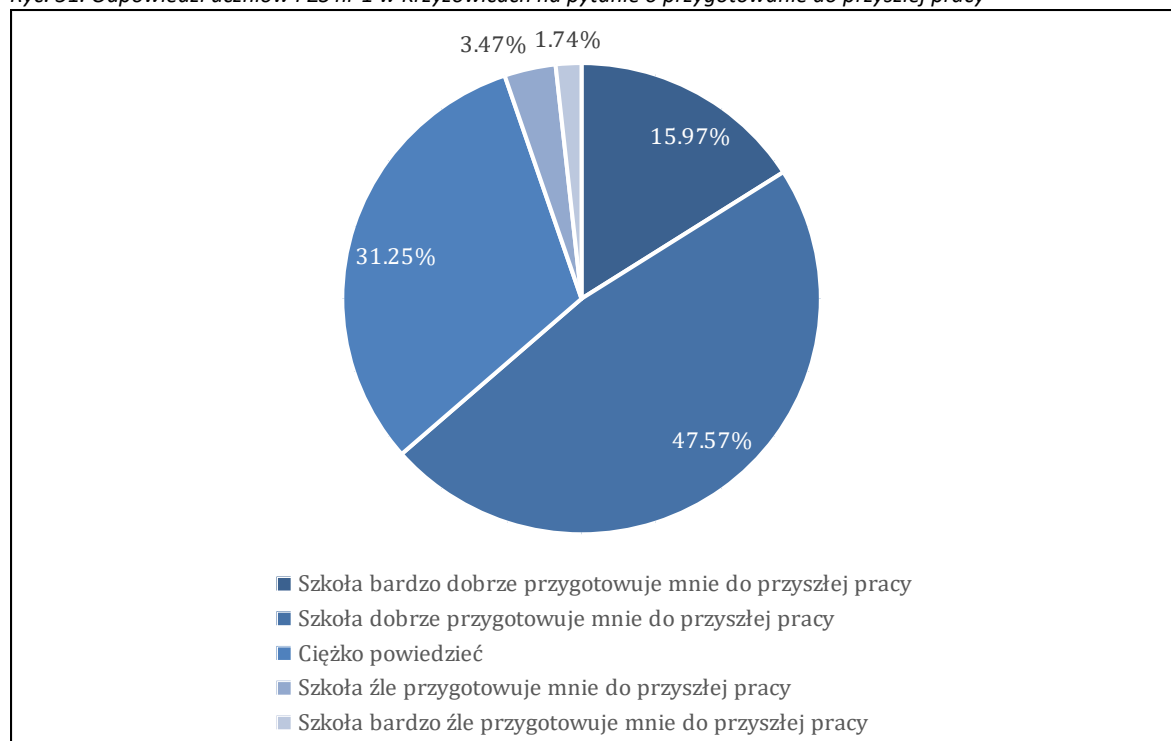
5.3. Opinie uczniów i rodziców na temat oferty szkół ogólnodostępnych w kontekście pracy zawodowej

Podczas badań towarzyszących diagnozie zapytano uczniów i rodziców w placówkach ogólnodostępnych o to, na ile ich zdaniem szkoła przygotowuje ich do przyszłej pracy.

5.3.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach

Odpowiedzi uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o to, czy szkoła przygotowuje ich do przyszłej pracy prezentuje ryc. 51.

Ryc. 51. Odpowiedzi uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o przygotowanie do przyszłej pracy

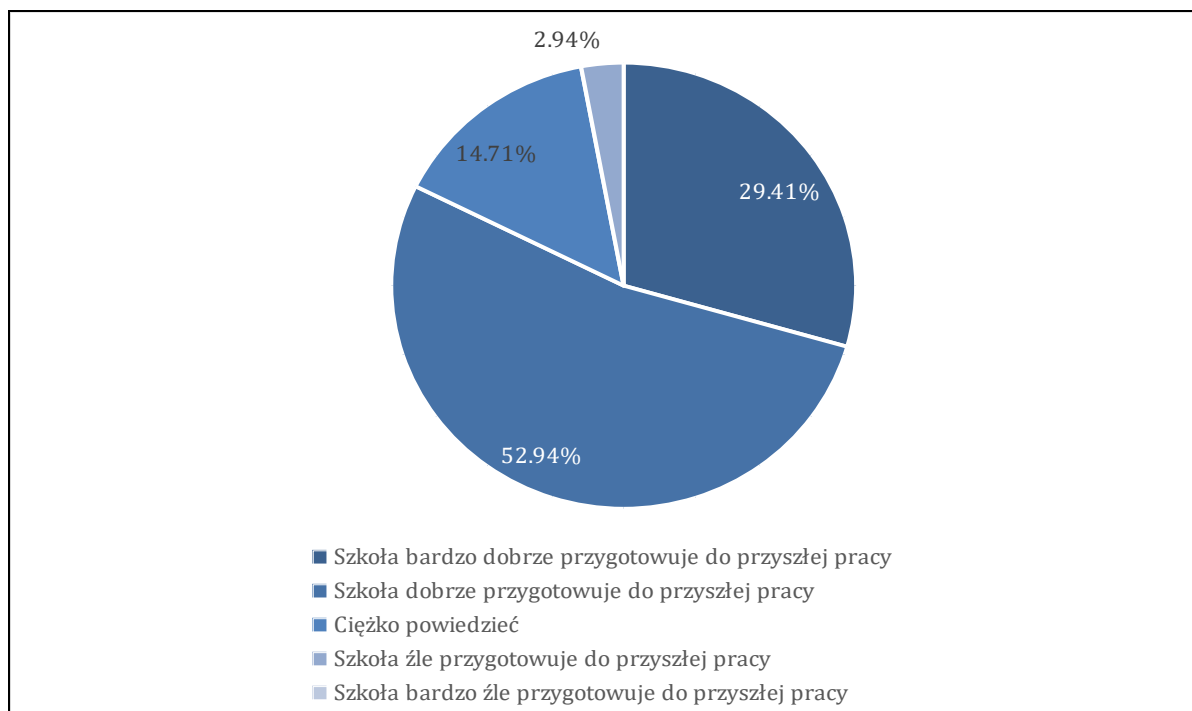
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

Uzasadniając swoje odpowiedzi w pytaniach otwartych, uczniowie wskazywali, że dobre przygotowanie do zawodu wynika z faktu, że lekcje zawodowe prowadzone są ciekawie, a poziom nauczania jest dobry, np. „Ponieważ z lekcji zawodowych można dużo się nauczyć i jasno jest tłumaczone, jest dobre przygotowanie do egzaminów zawodowych i przyszłej pracy”. Inni uczniowie wskazywali na korzyści płynące z praktyk, staży i wyjazdów zagranicznych, np. „Szkoła zapewnia praktyki w zawodzie, organizuje Erasmusa, dzięki czemu można wyjechać za granicę na praktyki i tam nabywać język oraz umiejętności”. Niektóre osoby uznały, że poziom nie jest wystarczający lub że ciężko powiedzieć, czy szkoła przygotowuje do pracy w zawodzie. Jako powody wskazywali wysoki stosunek zajęć teoretycznych do praktycznych czy też poziom nauczania, np. „Niewiele praktyki”, „Notatki i notatki, które mają niewiele istotnych treści i tylko marnujemy na nie czas”, „Nudne gadanie

na lekcji o rzeczach, które już wiemy i nic nowego nie wnoszą”. Pojedyncze osoby wskazały, że przygotowanie do zawodu byłoby lepsze, gdyby w szkole było więcej zwierząt, szczególnie krowy.

Opinie o przygotowaniu uczniów do przyszłego zawodu wyrażali również rodzice. W większości są oni zadowoleni z poziomu przygotowania ich dzieci.

Ryc. 52. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o przygotowanie dzieci do przyszłej pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W odpowiedziach otwartych rodzice zaznaczali, że na pozytywną ocenę wpływają dobre opinie dzieci o nauczycielach (przykład nauczyciela z historii), różnorodne różne projekty, kursy, praktyki w danym zawodzie, wszelkiego rodzaju zajęcia prowadzone pod kątem wykonywania zawodu oraz zaplecze dydaktyczne, zwierzęta i maszyny. Pojedyncze osoby stwierdziły, że: szkoła mogłaby organizować więcej zajęć praktycznych, zapewnić technikum rolniczemu większe zaplecze (zwierzęta, łąki, szklarnie) oraz że braki kadrowe mają wpływ na przygotowanie uczniów do zawodu.

Szkoła w Krzyżowicach posiada w swojej ofercie możliwość zamieszkiwania w internacie, co w pewnym stopniu może rekompensować utrudnienia w codziennych dojazdach do placówki. Maksymalna liczba oferowanych miejsc oscyluje w przedziale 150–160. W roku szkolnym 2020/2021 na 373 uczniów z internatu korzystało 140, co stanowi 37,5% wszystkich uczniów, natomiast w roku szkolnym 2021/2022 z oferty noclegowej korzystało 152 z 379 uczniów, co stanowi 40%. W roku 2022/2023 liczba wychowanków internatu wzrosła do 160.

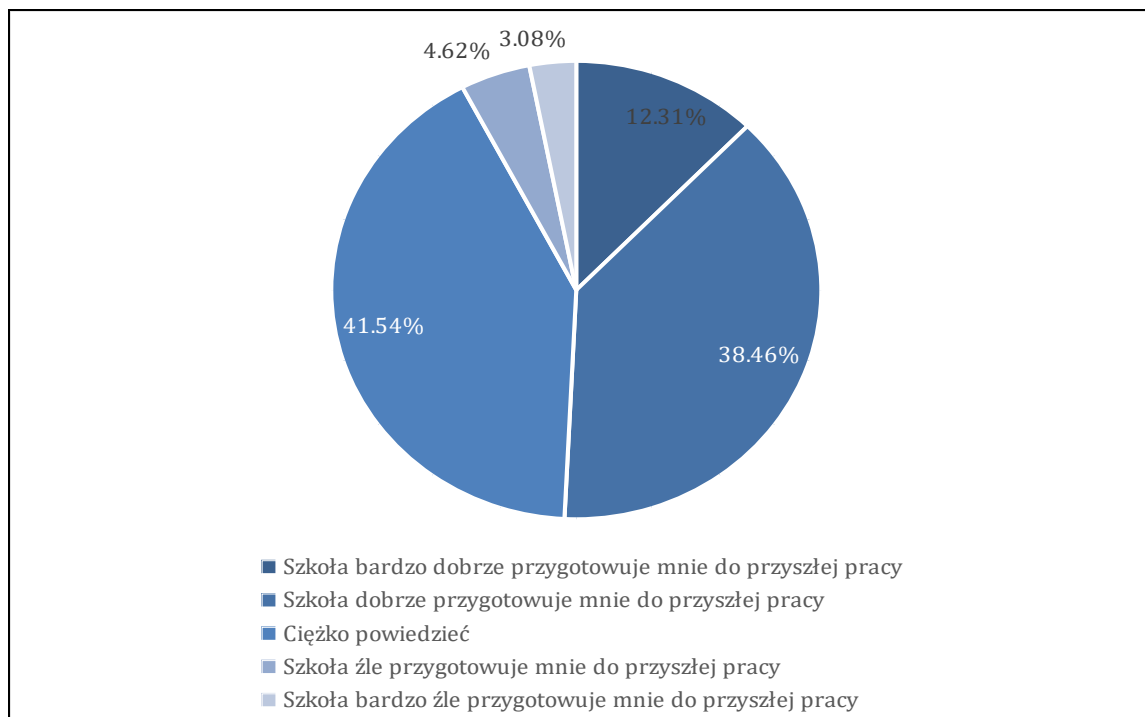
Zgodnie z raportami z działań w zakresie edukacji wspomina się, że oferta edukacyjna jest dostosowywana do:

- monitorowanych aktualnych i prognozowanych zapotrzebowanie na rynku pracy,
- lokalizacji placówek edukacji,
- możliwości lokalowych,
- zasobności bazy dydaktycznej,
- potencjału naukowego.

5.3.2. PZS nr 3 w Sobótce

Kwestię przygotowania do zawodu podejmowali w ankiecie również uczniowie PZS nr 3 w Sobótce. Wyrażone przez nich opinie przedstawia ryc. 53.

Ryc. 53. Odpowiedzi uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o przygotowanie do przyszłej pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

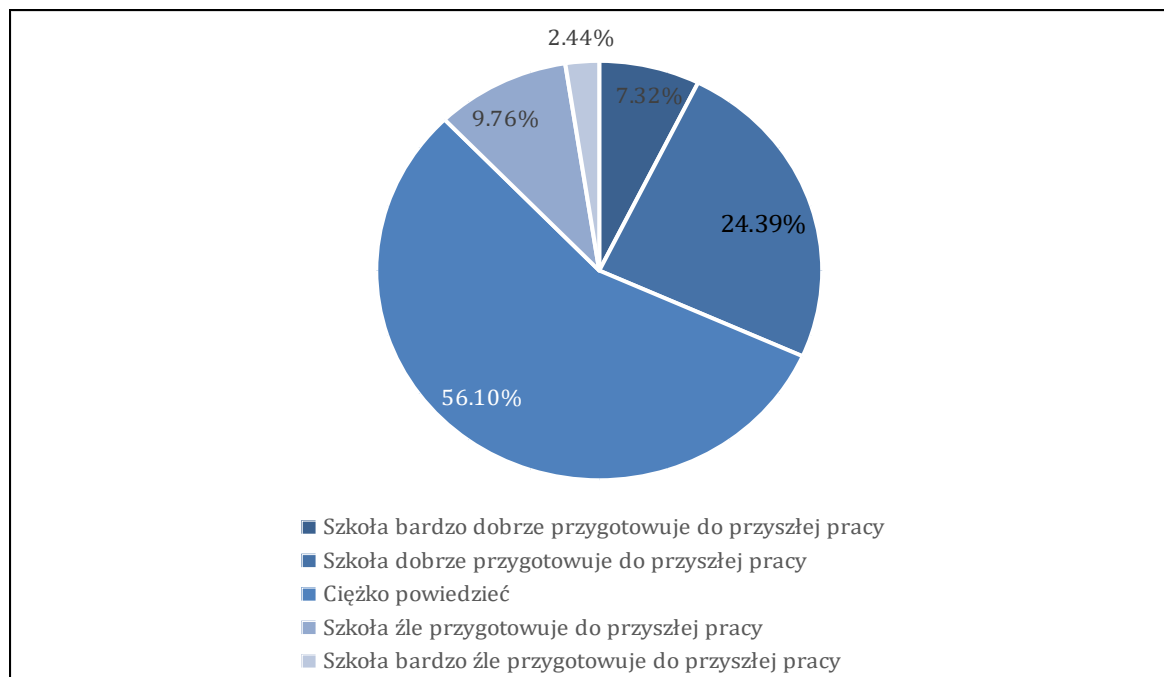
Pozytywne opinie o przygotowaniu do przyszłej pracy wyraziło 50,8% uczniów i uczennic. W odpowiedziach otwartych wskazywali oni, że przedmioty zawodowe prowadzone są bardzo dobrze, np. „Dobrze przygotowują wiedzę teoretyczną, którą później wykorzystujemy w zadaniach praktycznych” czy też „Zajęcia zawodowe są dobrze prowadzone przez pana, [...] mają dobre podejście do uczniów oraz potrafią »zarazić« uczniów pasją”.

Uczniowie wspominali również o potrzebie poprawienia zaplecza dydaktycznego w szkole, np. „Szkoła na pewno lepiej by przygotowała nas do szkoły, posiadając lepszy sprzęt, m.in. lepsze klawiatury i myszki, które w obecnej formie przez ich formę utrudniają pracę (np. bardzo małe niewygodne, nieergonomiczne i awaryjne myszki)”.

Osoby, które zaznaczyły odpowiedź „Ciężko powiedzieć”, często były uczniami liceum. Pojawiały się też pojedyncze opinie o tym, że część nauczanego materiału nie przyda się uczniom w przyszłej pracy i pojawia się zbyt mało praktyki.

Na pytanie o przygotowanie uczniów do przyszłej pracy odpowiadali również rodzice. W większości zaznaczyli oni odpowiedź „Ciężko powiedzieć”.

Ryc. 54. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o przygotowanie dzieci do przyszłej pracy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W odpowiedziach otwartych wskazywali oni, że częściowo wynika to z faktu, że liceum ogólnokształcące nie przygotowuje do pracy. Pojedyncze osoby stwierdzały, że dopiero podjęcie pracy pozwala się do niej wdrożyć. Jedna osoba napisała również: „Nie ma żadnych dodatkowych zajęć, które mogłyby pomóc dzieciom przygotować się i podjąć decyzję w następnych krokach w dorosłość”. Pojawiły się również opinie o potrzebie wprowadzenia większego zakresu zajęć praktycznych w stosunku do teoretycznych oraz poprawie zaplecza dydaktycznego (zakup nowoczesnego sprzętu). Pojawiły się również pozytywne opinie o przygotowaniu do zawodu, np. „Starszy syn po ukończeniu szkoły był przygotowany do pracy na zajmowanym stanowisku” czy też „Prowadzone są praktyki i współpraca z innymi podmiotami”.

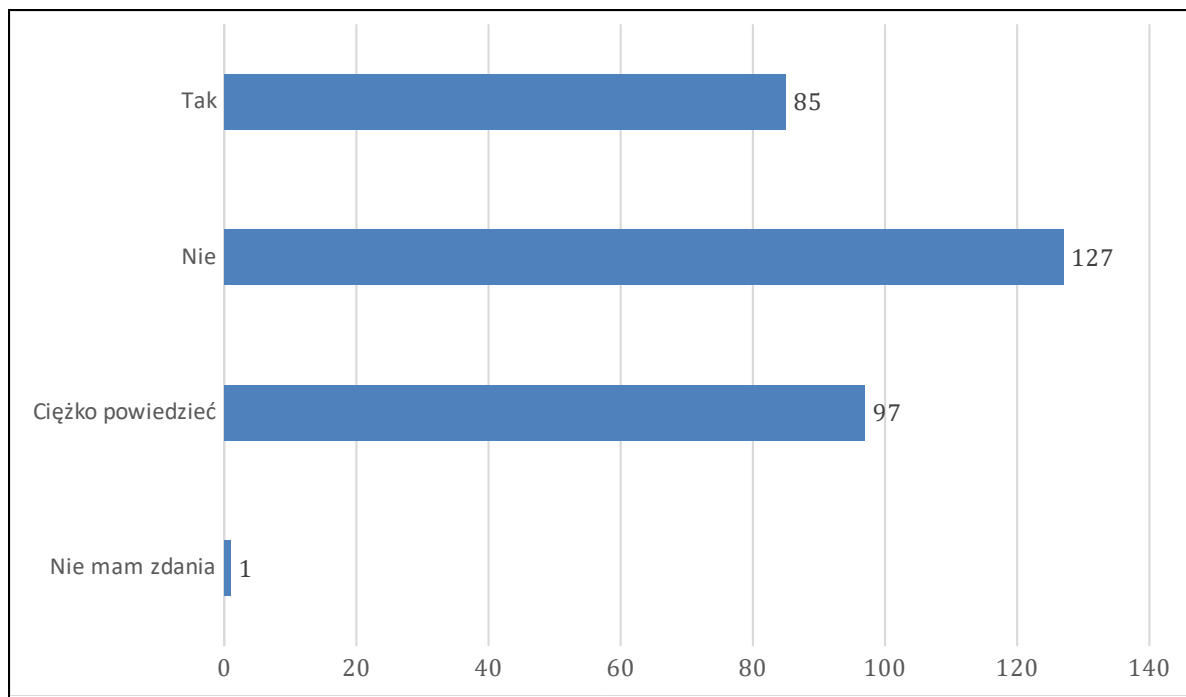
5.4. Wprowadzenie nowych kierunków kształcenia

W kontekście konkurencyjności oferty szkół podjęto w badaniach również temat wprowadzenia nowych kierunków kształcenia do placówek edukacyjnych.

5.4.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach

W PZS nr 1 w Krzyżowicach zaledwie 29,4% uczniów widzi potrzebę wprowadzenia nowych kierunków kształcenia. Wszystkie odpowiedzi przedstawia ryc. 55.

Ryc. 55. Odpowiedzi uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o potrzebę wprowadzenia nowych kierunków kształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W pytaniu otwartym uczniowie wymienili następujące kierunki kształcenia, które można by wprowadzić w szkole:

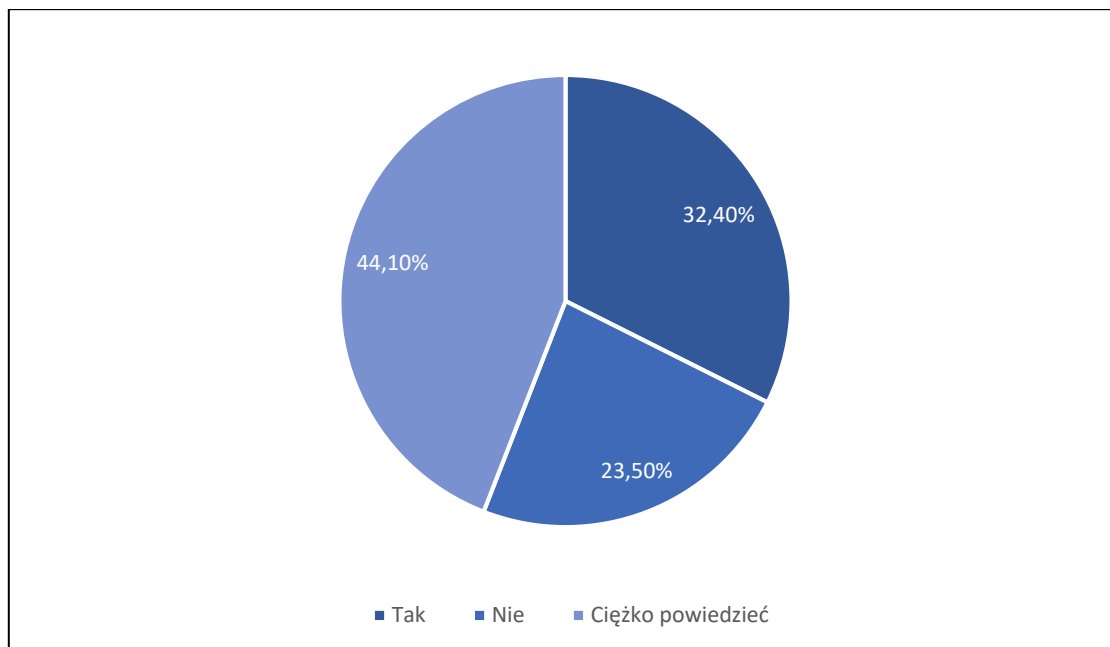
- gastronomia – 8 wskazań, w tym: kucharz (2), cukiernik (1) i piekarz (1),
- liceum ogólnokształcące – 6 wskazań, w tym pojedyncze: liceum humanistyczne, liceum z profilem ratownictwa medycznego, kierunki biologiczno-chemiczne,
- technik informatyk – 6 wskazań,
- elektromechanik – 5 wskazań,
- mechanik – 5 wskazań,
- technik fotograf – 4 wskazania,
- technik żywienia/dietetyk – 3 wskazania,
- specjalista mechanizacji rolnictwa – 3 wskazania,
- technik ekonomista – 3 wskazania,
- plastyk – 2 wskazania,
- technik reklamy – 2 wskazania,
- technik jeździectwa – 2 wskazania,
- fryzjer – 2 wskazania,
- technik leśnictwa – 2 wskazania.

Ponadto pojawiły się pojedyncze wskazania następujących zawodów: sprzedawca, strażak, majster, sportowiec, trener personalny, geodeta, technik przedsiębiorca, zootechnik, architekt wnętrz, technik kosmetyk, specjalista kryminalistyki, mundurowy, policjant.

Pojedyncze wskazania kierunków prawdopodobnie odpowiadają zainteresowaniom poszczególnych osób. W odpowiedziach brakuje ogólnego trendu, który wskazywałby na preferowane kierunki kształcenia. Co więcej, większość uczniów stwierdza, że nie widzi potrzeby lub nie jest w stanie określić czy potrzebne są nowe kierunki.

Podobne opinie wyrazili rodzice uczniów z PZS nr 1 w Krzyżowicach. Tylko 32,4% widziało potrzebę wprowadzenia nowych kierunków w szkole.

Ryc. 56. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o potrzebę wprowadzenia nowych kierunków kształcenia

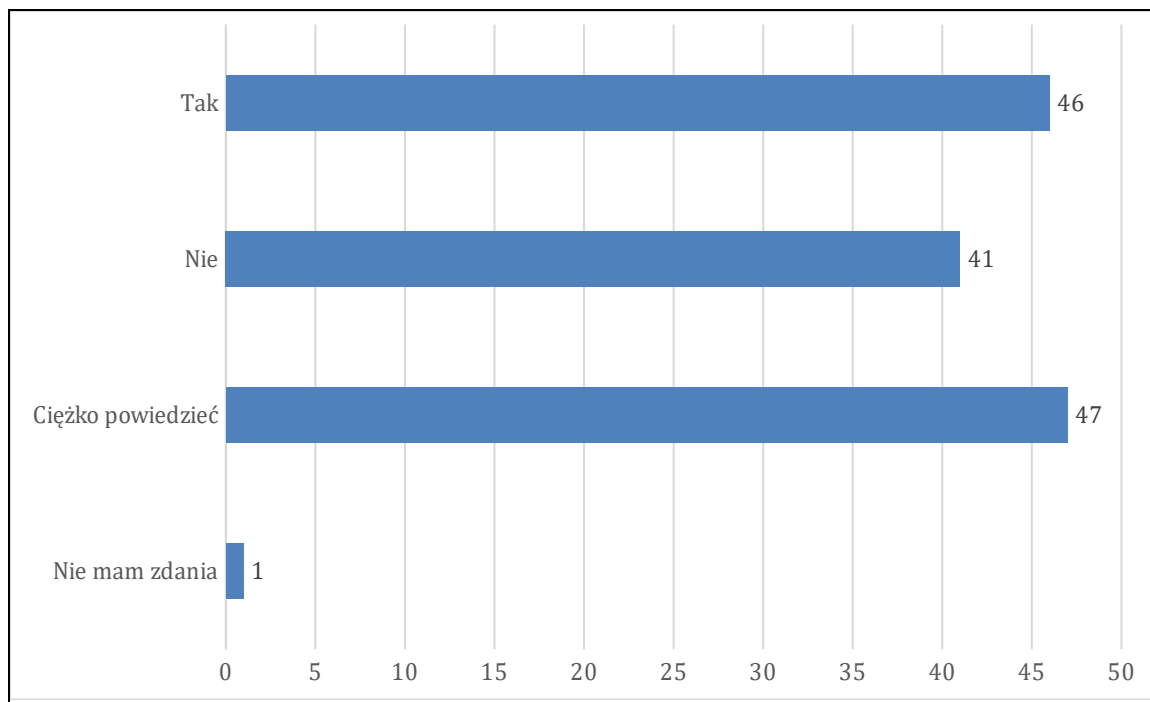
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W odpowiedziach otwartych wskazano następujące kierunki: klasa wojskowa i policyjna, klasa językowa (np. anglistyka), fotografia (2 wskazania), organizacja turystyki, technikum piekarsko-cukiernicze, ortopedia, optyka, krawiectwo, kierunek ratowniczo-sportowy, rolniczy oraz rozszerzenie oferty o rozwijanie kompetencji technicznych/IT.

5.4.2. PZS nr 3 w Sobótce

Kwestię nowych kierunków poruszali również uczniowie PZS nr 3 w Sobótce. 35,4% uczniów uznało, że w szkole powinno się wprowadzić nowe kierunki kształcenia.

Ryc. 57. Odpowiedzi uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o potrzebę wprowadzenia nowych kierunków kształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

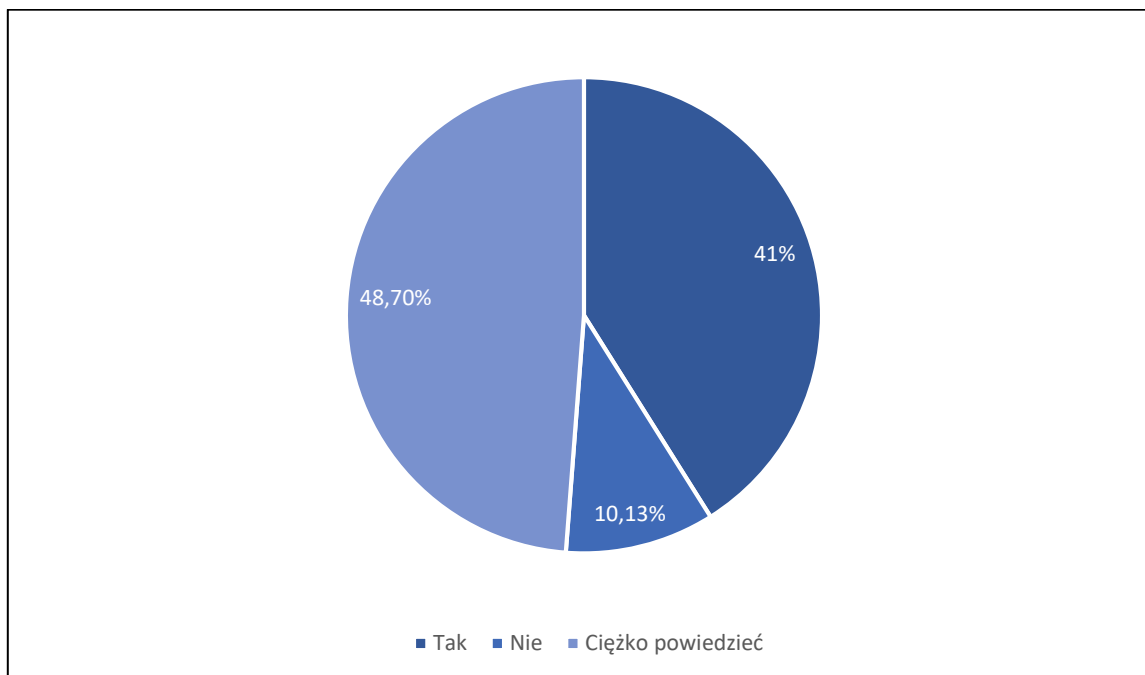
W odpowiedziach otwartych uczniowie wskazali następujące zawody:

- humanista – 6 wskazań,
- matematyk, fizyk – 5 wskazań,
- mechanik – 4 wskazania,
- fryzjer – 4 wskazania,
- psycholog – 3 wskazania,
- językoznawca – 3 wskazania,
- sportowiec – 3 wskazania,
- biolog, chemik – 3 wskazania,
- projektant graficzny (2 wskazania) oraz projektant stron internetowych,
- technik gastronomiczny – 2 wskazania,
- ekonomista – 2 wskazania,
- filozof – 2 wskazania,
- technik hotelarz – 2 wskazania.

Ponadto pojawiły się pojedyncze wskazania następujących kierunków: architektura, kierunki plastyczne, kierunek filmowy, historia sztuki, logistyka, elektromechanika, elektronika i mechatronika, weterynaria, kierunek medyczny, dietetyka i kosmetologia, operowanie maszynami rolniczymi, kierunek teatralny.

Rodzice również odpowiedzieli na pytanie o powstanie nowych kierunków. 41% z nich uznało, że w technikum powinna pojawić się nowa oferta.

Ryc. 58. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o potrzebę wprowadzenia nowych kierunków kształcenia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W pytaniach otwartych rodzice wymienili następujące kierunki:

- turystyka – 3 wskazania,
- logistyka – 2 wskazania,
- technika żywienia – 2 wskazania,
- ekonomia – 2 wskazania.

Pojawiły się ponadto następujące pojedyncze wskazania: architektura, mechanika, technika BHP, mechatronika, hotelarstwo, robotyka, kierunek marketingowy, projektowanie graficzne, grafika 3d, fryzjerstwo, kierunki związane z ekologią oraz sportem, rozszerzone biologia i chemia.

Warto zauważyć, że biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań w PZS nr 1 i PZS nr 3 w zakresie nowych kierunków kształcenia w odpowiedziach brakuje ogólnego trendu, co więcej, często konkretne zawody, które zostały wskazane w odpowiedziach, występują w ofercie drugiej z badanych szkół np. uczniowie PZS nr 1 wskazują informatyka – 6 wskazań (jest w ofercie edukacyjnej PZS nr 3), a uczniowie PZS nr 3 wskazują technika logistyka czy hotelarza – w sumie 4 wskazania (w ofercie PZS nr 1).

5.4.3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce

Rodzice, którzy wzięli udział w ankiecie, nie byli w stanie określić, na ile ich zdaniem MOW w Sobótce przygotowuje do przyszłej pracy. Tylko jedna osoba stwierdziła „Moim zdaniem poziom nauczania jest wystarczający”. Natomiast wszystkie ankietowane osoby stwierdziły, że szkoła powinna rozwinąć ofertę o nowe kierunki. Wskazali następujące typy:

- fryzjerka – 4 wskazania,
- kucharz – 2 wskazania,
- wizażystka – 1 wskazanie.

Nauczyciele również uznali, że cenne byłoby stworzenie innego kierunku kształcenia. Placówka prowadziła już rozeznanie w zakresie specjalizacji gastronomicznej. Istnieje możliwość stworzenia takiej pracowni w placówce, jednak wymaga to ogromnych środków finansowych. Z wywiadu wynika nawet, że jedna nauczycielka prowadząca zajęcia na kierunku krawiectwo zrobiła już studia podyplomowe, aby móc kształcić też na kierunku gastronomicznym, jednak brakuje zasobów materialnych do uruchomienia tego profilu. W opinii jednej z nauczycielek wychowanki mogłyby być zainteresowane jeszcze innymi kierunkami kształcenia, takimi jak fryzjerka i kosmetyczka.

W opinii wychowanek, które wzięły udział w wywiadzie fokusowym, zawód krawcy jest mało praktyczny („Kto teraz krawca potrzebuje, wszystko jest w sieciówkach”). W wywiadzie przyznały jednak, że część wychowanek ceni sobie ten kierunek. Zdaniem dziewcząt można by wprowadzić drugi, alternatywny kierunek kształcenia pozwalający zdobyć kwalifikacje związane z branżą kulinarną lub usługami fryzjersko-kosmetycznymi.

5.5. Podsumowanie

Uczniowie szkół są świadomi wyzwań przyszłości, w tym konieczności nauki zawodu i przedmiotów z nim związanych w celu znalezienia atrakcyjnej i dobrze płatnej pracy. Dostosowanie oferty edukacyjnej to wyzwanie dla szkół, które odgrywają znaczącą rolę w przygotowaniu młodego pokolenia do realiów obecnego i przyszłego rynku pracy. W trakcie badań fokusowych uczniowie podkreślali potrzebę aktualizowania i dostosowywania oferty programowej umożliwiającej nabycie kompetencji zawodowych, traktując przygotowanie do zawodu priorytetowo, ponad niepraktyczne, ich zdaniem, ogólne lub niekierunkowe zajęcia lekcyjne. Przedmioty ukierunkowane na pracę są cenione przez uczniów, a także wpływają na zwiększenie zainteresowania samym procesem edukacji. Nauka poprzez praktykę, związana z możliwością podjęcia zawodu po ukończeniu szkoły, stanowi wyznacznik atrakcyjności PZS nr 1 w Krzyżowicach. Chociaż do placówki tej, jak podkreślała kadra, trafiają uczniowie z licznymi trudnościami edukacyjnymi i wychowawczymi, praktyczna nauka zawodu otwiera szerokie perspektywy związane z rynkiem pracy i pozwala uzyskać wykształcenie przez uczniów, którzy nie odnaleźli się w szkole ogólnej. Uczennice MOW w Sobótce również dostrzegają potrzebę uaktualnienia oferty zajęć o przedmioty pozwalające wykonywać konkretny zawód w przyszłości. Profil zawodowy oferowany przez placówki w porównaniu z profilem ogólnym liceów jest konkurencyjny i zauważyć można trend wzrostu świadomości uczniów, rodziców oraz nauczycieli w kontekście uczenia przez szkołę konkretnych umiejętności dostosowanych do rynku pracy, a także zmniejszenie presji wywieranej na uczniów wynikającej z podejścia opartego na rywalizacji. Jakość edukacji zwiększa również możliwość odbywania praktyk i staży, w tym zagranicznych wyjazdów dofinansowywanych z projektów europejskich. W większości placówek popularnością wśród uczniów cieszą się również wycieczki i wydarzenia społeczno-kulturalne, jednak ich ilość w opinii uczniów jest niewystarczająca (ze względu na ograniczenia finansowe).

6. Jakość bazy technicznej i edukacyjnej

6.1. Informacje ogólne na temat bazy technicznej i edukacyjnej

Tabela 15. Baza lokalowa szkół i placówek edukacji pow. wrocławskiego (z wyłączeniem LO w Długołęce)

Placówka	Szkoła	liczba uczniów łącznie 2020/2021	liczba oddziałów 2020/2021	sale lekcyjne	sale komputerowe	sale do prowadzenia nauki zawodu	biblioteka	gabinet psychologa	gabinet doradcy zawodowego	profilaktyki zdrowotnej	rehabilitanta/ wwr/zajęć grupowych z ppp
PZS nr 1 w Krzyżowicach	Technikum	358	16	18	1	7	1	0	0	1	0
	Br. Szk. I St.	15	1								
PZS nr 3 w Sobótce	LO	69	4	8	1	0	1	1	0	0	0
	Technikum	23	2								
SOSW w Kątach Wrocławskich	SP specjalna	52	9	12	1	0	1	1	0	0	7
	SP specjalna	11	3								
MOW w Sobótce	SP specjalna	16	1	4	1	1	1	1	0	1	3
	Br. Szk. I St.	16	1								
ZSS w Wierzbicach	SP specjalna	45	1	9	1	0	0	1	0	0	0

Źródło: Opracowanie na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021..., s. 26.

Tabela 16. Wyposażenie placówek edukacyjnych w sprzęt elektroniczny (z wyłączeniem LO w Długołęce)

Placówka	średnia l. uczniów na oddział	komputery z dostępem do Internetu				tablice interaktywne
		wykorzystywane do celów dydaktycznych			liczba uczniów na 1 komputer	
		ogółem	przenośne	w bibliotece		
PZS nr 1 w Krzyżowicach	22	170	71	3	2,1	7
PZS nr 3 w Sobótce	15	60	30	5	1,5	3
SOSW w Kątach Wrocławskich	5	31	19	5	2,0	4
MOW w Sobótce	8	27	7	1	1,2	7
ZSS w Wierzbicach	5	18	0	0	2,5	3
PZPPP we Wrocławiu	–	45	19	–	–	1

Źródło: Opracowanie na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021..., s. 26.

Tabela 17. Obiekty sportowe przy placówkach edukacyjnych w pow. wrocławskim (z wyłączeniem LO w Długołęce)

OBIEKTY SPORTOWE		PZS nr 1 w Krzyżowicach	PZS nr 3 w Sobótce	SOSW w Kątach Wrocławskich	MOW w Sobótce	ZSS w Wierzbicach	SUMA
sala gimnastyczna		1	0	1	1	0	3
bieżnia prosta		0	0	0	0	0	0
BOISKO	do siatkówki	0	0	0	1	0	1
	do koszykówki	0	0	0	0	0	0
	do piłki ręcznej	0	0	0	1	0	1
	do piłki nożnej	0	0	0	0	0	0
	uniwersalne/ wielozadaniowe	1	0	0	0	0	1
inne obiekty sportowe		0	1	1	1	0	3

Źródło: Opracowanie na podstawie Informacji o stanie realizacji zadań oświatowych powiatu wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021..., s. 27.

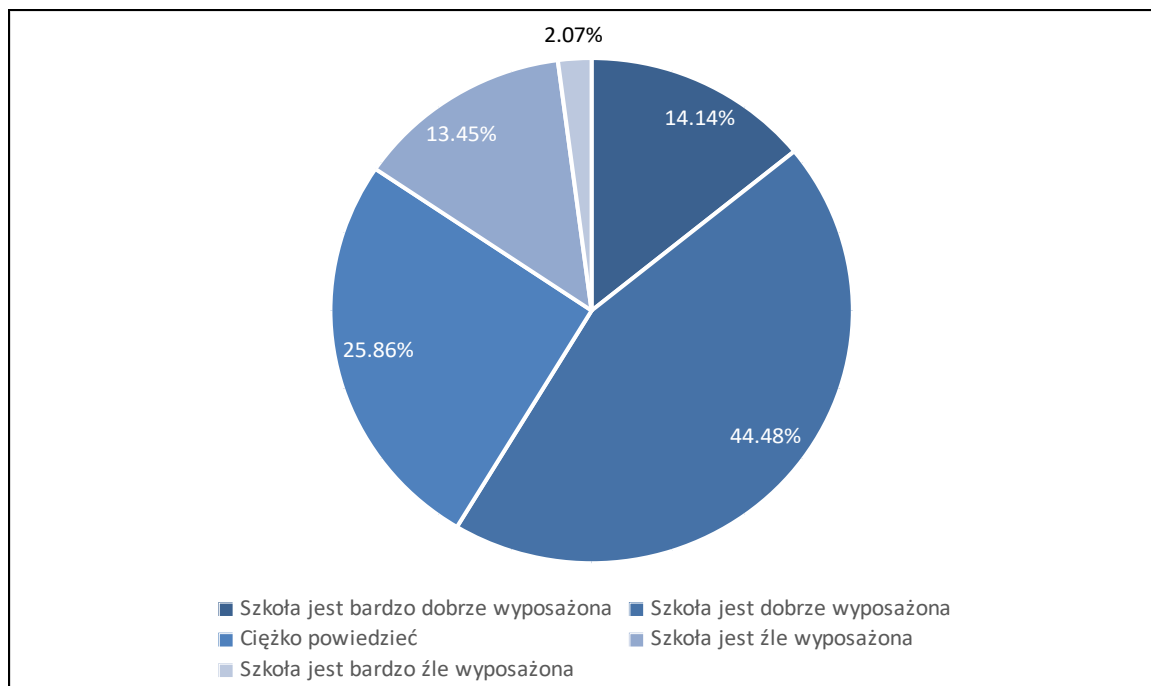
6.2. Opinie dotyczące bazy technicznej i lokalowej placówek

Jakość bazy technicznej była tematem podejmowanym podczas badań terenowych.

6.2.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach

Zdaniem większości uczniów i uczennic PZS nr 1 w Krzyżowicach ich szkoła jest dobrze lub bardzo dobrze wyposażona (w sumie uważa tak 58,6% ankietowanych). Odpowiedzi uczniów przedstawione są na ryc. 59.

Ryc. 59. Odpowiedzi uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o wyposażenie szkoły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W pytaniach otwartych uczniowie wskazywali pozytywne aspekty wyposażenia: w szkole są zwierzęta, jest mydło w toaletach (co niestety nie jest prawdą w wielu placówkach), szkoła jest dobrze wyposażona, są konie, maszyny i zaplecze rolnicze, stajnia, dobry sprzęt w sali informatycznej, rzutniki, laptopy, materiały edukacyjne. Kilka osób zauważyło również, że w porównaniu do innych szkół, ich szkoła jest lepiej wyposażona (np. „Bo w innych szkołach jest o wiele mniejsze wyposażenie”).

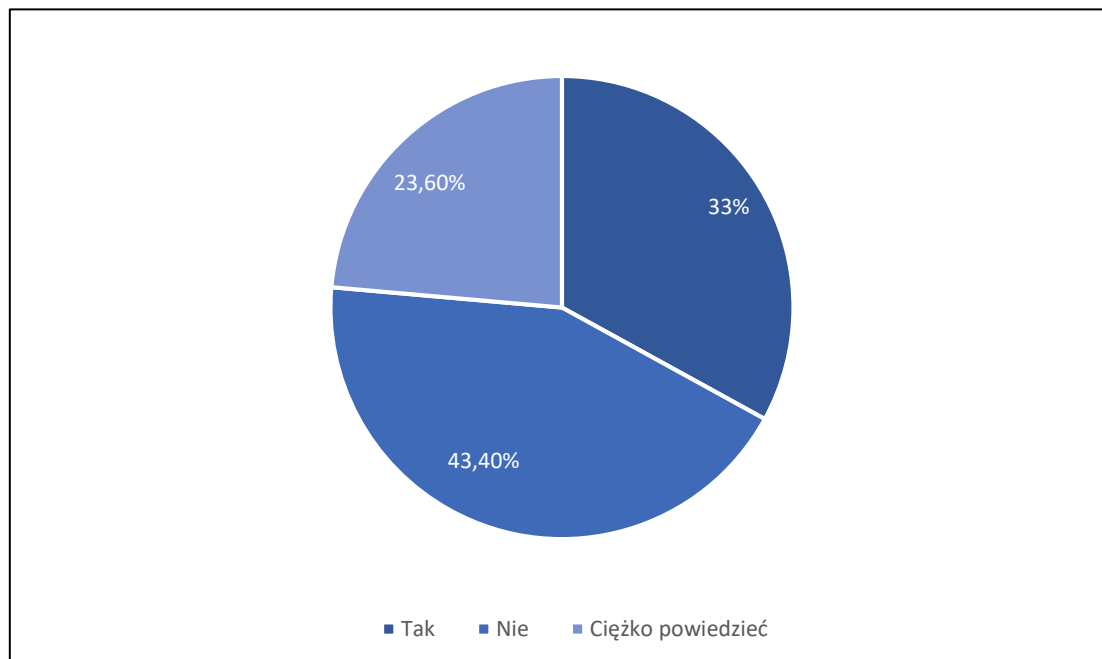
Niektórzy uczniowie wskazali następujące problemy w zakresie bazy technicznej i lokalowej:

- brak szafek dla uczniów, co szczególnie dotkliwe jest zimą, gdy nie ma możliwości pozostawienia w nich butów i kurtek (brak szafek wynika z możliwości lokalowych szkoły),
- niewielkie szatnie,
- sala gimnastyczna jest niewielka i można w niej grać wyłącznie w siatkówkę.

Ponadto uczniowie wspominali, że w ich opinii cenne byłoby zakupienie nowych zwierząt, szczególnie krów, jak również kolejnych koni, kur, królików. Pojedyncze osoby wskazywały ponadto potrzebę doposażenia szkoły w maszyny do nauki zawodu technik rolnik oraz więcej sprzętu do nauki zawodu technik hodowca koni, sprzętu sportowego dla uczniów (np. do skakania przez płotki, piłki koszykowe), nowocześniejszego sprzętu dla koni. Pojawił się również postulat otwarcia sklepiku szkolnego lub podstawienia automatu z sycącym jedzeniem. Jedna osoba stwierdziła, że w szkole mogłaby pojawić się też stół do ping-ponga. Kilka osób stwierdziło, że w szkole jest zimno i mogłaby być bardziej ogrzewana. Wspomniano również o tablicach multimedialnych do wszystkich sal, USG oraz ciągniku rolniczym. Jedna osoba zaproponowała, żeby samorząd uczniowski otrzymał budżet, który mógłby przeznaczyć na to, czego najbardziej potrzebują uczniowie.

W kolejnym pytaniu uczniowie PZS nr 1 w Krzyżowicach zostali zapytani o to, czy w ich opinii szkoła wymaga remontu. Załedwie 33% uczniów uznało, że tak.

Ryc. 60. Odpowiedzi uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o remont szkoły

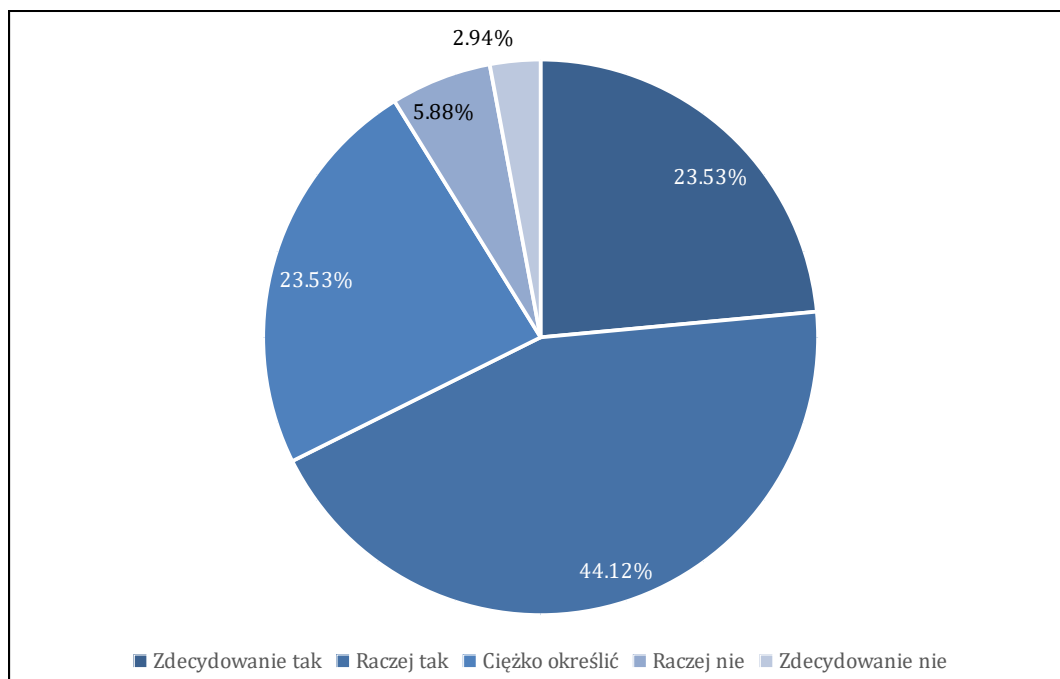

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W pytaniach otwartych uczniowie mogli określać, co ich zdaniem wymaga remontu. Wskazali: salę gimnastyczną, stajnię, łazienki w głównym skrzydle, park przy boisku wraz z brukowymi drózkami, sale, Centrum Kształcenia Młodzieży, kuźnię. Wskazano również potrzebę wymiany podłoża w ujeżdżalni oraz powiększenia sal szkolnych.

Na pytanie o wyposażenie szkoły odpowiadali również rodzice. Większość z nich jest zadowolona z wyposażenia placówki (67,6% odpowiedzi „Zdecydowanie tak” lub „Raczej tak”).

Ryc. 61. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o wyposażenie szkoły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W pytaniu otwartym rodzice wyrażali się pozytywnie o wyposażeniu szkoły, pisząc np. „Szkoła jest naprawdę piękna”, „Wszystko dostępne dla uczniów”, czy też „Szkoła wyposażona jest we wszystkie potrzebne materiały”. Niektóre osoby zwróciły uwagę na kwestie poruszane też przez uczniów: brak szafek na kurtki, małą salę gimnastyczną, możliwość dokupienia koni i innych zwierząt oraz narzędzi laboratoryjnych. Pojawił się też jeden głos o potrzebie dokupienia odzieży ochronnej dla uczniów.

Podczas wywiadu fokusowego nauczyciele zwrócili uwagę na podobne kwestie co rodzice i uczniowie – brak przestrzennej bazy sportowej. Sala gimnastyczna jest wyremontowana, jednak jest dość mała. Problemem jest tylko jej wielkość. Pojawił się również pomysł, że hala sportowa mogłaby służyć cały dzień uczniom, którzy czekają na autobus do domu. Nauczyciele mówili też o potrzebie dokupienia tablic interaktywnych do każdej sali oraz lepszego internetu, który byłby powszechnie dostępny. Mówili jednocześnie, że szkoła to piękny pałac z historią. Posiada wiele budynków, ma potencjał do wykorzystania. Jest też wyremontowana.

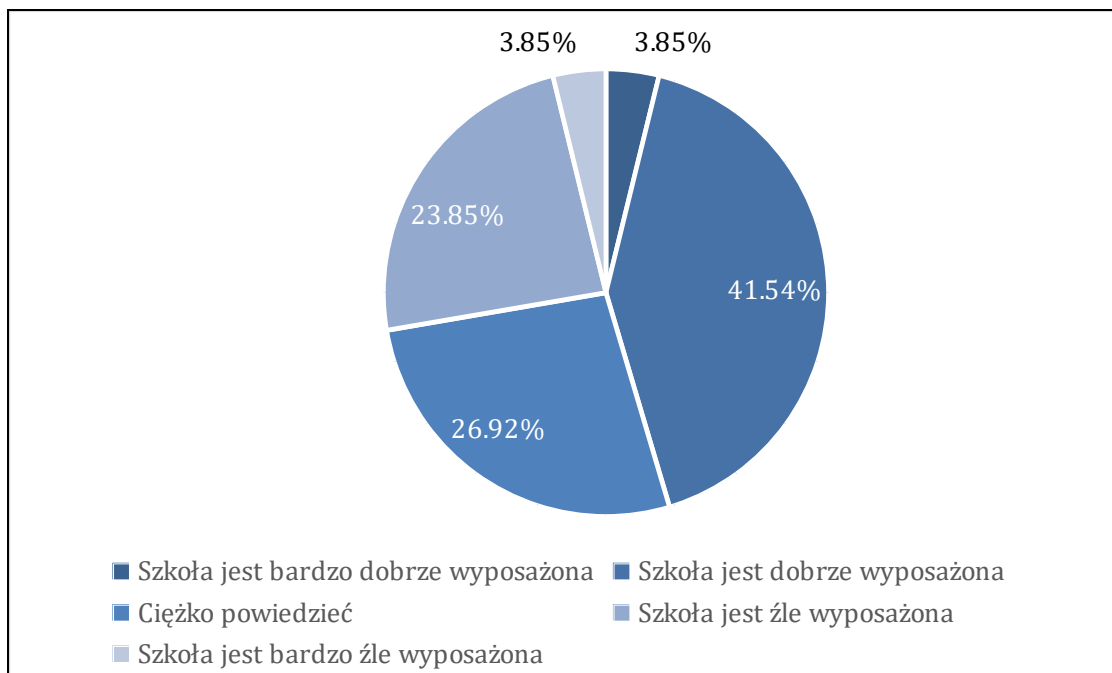
Podobnie jak uczniowie, nauczyciele zauważają brak szafek czy szatni dla uczniów, proponowali również dokupienie nowych zwierząt. W ich ocenie przydałyby się również specjalne wycieraczki do wycierania butów po pracy w polu oraz dystrybutor na wodę. Otoczenie szkoły mogłoby również zostać zagospodarowane, żeby ograniczyć problem z błotem. Nauczycielom brakuje również przestrzeni na występy artystyczne uczniów, mieli też pomysł, żeby w niewykorzystanych budynkach powstał hotel dostosowany do kierunku technik hotelarstwa. Zdają sobie sprawę z tego, że remonty kolejnych części to ogromny koszt ze względu na zabytkowy charakter pałacu.

Jakość bazy technicznej i lokalowej była też podejmowana podczas wywiadu fokusowego z uczniami z Krzyżowic. Wspominali oni o podobnych kwestiach, co pozostałe osoby badane – szafkach, terenie wokół szkoły (błoto), niewielkiej sali gimnastycznej, dokupieniu komputerów oraz koni, założeniu sklepiku szkolnego oraz punktu pobierania wody. Ponadto wspominali o potrzebie wymiany niskich ławek w niektórych klasach oraz niektórych krzeseł. Proponowali również wymianę niektórych drzwi i postawienie ławek na korytarzach oraz na dworze, na których mogliby siedzieć uczniowie. Wspominali też o potrzebie doświetlenia stajni oraz ogrzewaniu laboratorium w zimie.

6.2.2. PZS nr 3 w Sobótce

Jakość bazy technicznej i lokalowej była również przedmiotem badań w PZS nr 3 w Sobótce. Opinie badanych uczniów nieco różnią się od opinii w PZS nr 1 w Krzyżowicach. Przedstawiono je na ryc. 62.

Ryc. 62. Odpowiedzi uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o wyposażenie szkoły

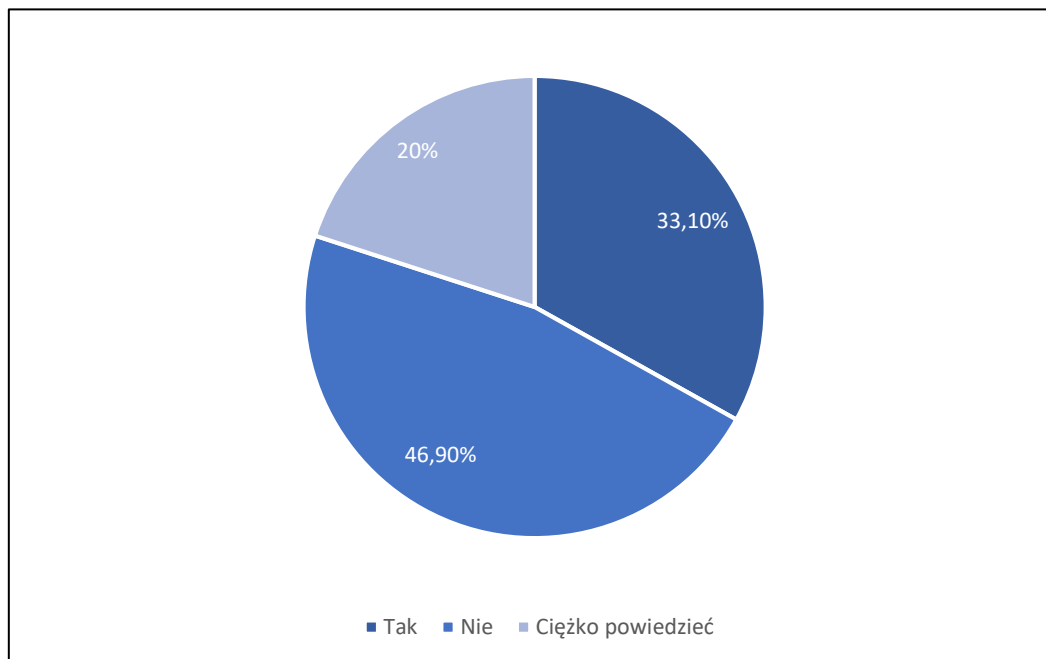
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

Uczniowie uznali, że brakuje sali do sportu i utrudnieniem jest konieczność korzystania z sali w szkole podstawowej. Część uczniów pozytywnie wypowiadała się o pracowniach komputerowych, niektórzy stwierdzili natomiast, że komputery należałoby wymienić na nowsze. Kilka osób pisało też o braku sal oraz pracowni chemicznej. Pojawił się również temat ogrzewania i tego, że w zimie w szkole jest chłodno.

W kolejnym pytaniu otwartym uczniowie wymienili elementy bazy technicznej i lokalowej szkoły, które ich zdaniem powinny być uzupełnione. Zdaniem badanych uczniów szkoła powinna być wyposażona w nowe komputery (wspomniano szczególnie salę 27), pracownię chemiczną, halę sportową, ławki, miejsca do siedzenia na korytarzach i automat z kawą. Pojedyncze osoby wymieniły również wyposażenie pracowni biologicznej, chemicznej i fizycznej oraz potrzebę zakupu książek do biblioteki, większej liczby dysków dla uczniów Technikum informatycznego oraz ogólnie sprzętu informatycznego. Niektóre osoby wspomniały potrzebę wymiany niektórych krzeseł, dokupienie słowników oraz wstawienie szafek na ubrania dla uczniów i tablic interaktywnych w salach dydaktycznych.

W opinii większości uczniów szkoła nie wymaga jednak remontu.

Ryc. 63. Odpowiedzi uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o remont szkoły

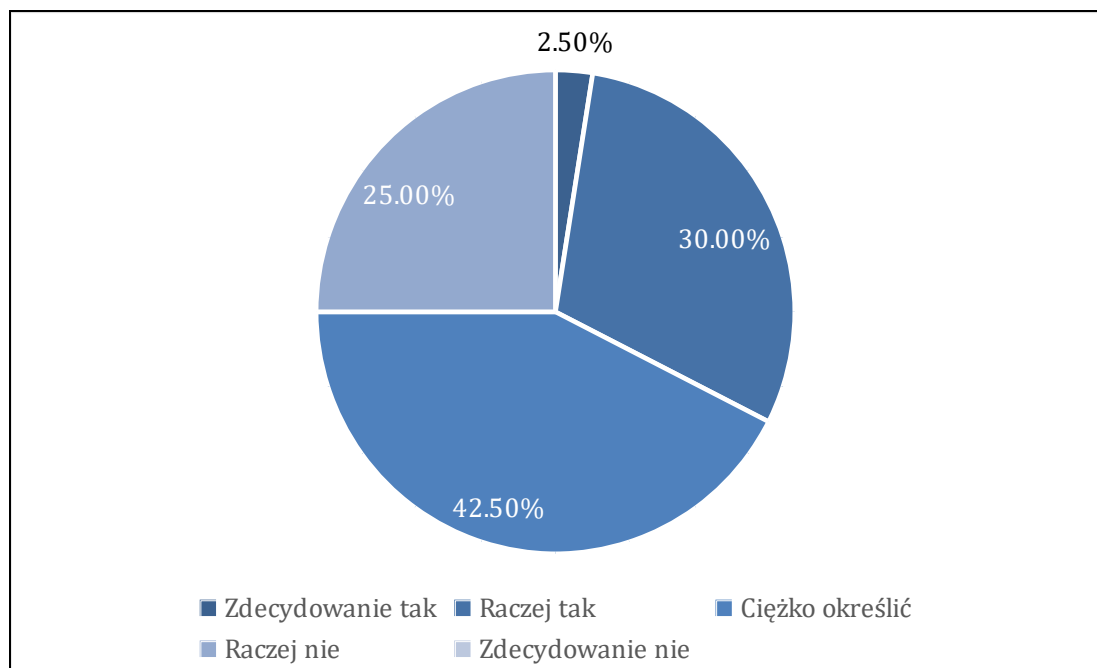

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

Zdaniem 33,1% uczniów niektóre elementy szkoły wymagają remontu. W pytaniu otwartym wskazywali oni: toalety, pracownię komputerową, salę w piwnicy i bibliotekę oraz potrzebę powiększenia klas. Pojawił się też głos, że w zimie nie ma odpowiedniej temperatury w pomieszczeniach. Zasadniczo jednak większość uczniów biorących udział w ankiecie nie zgłaszała żadnych uwag dotyczących bazy technicznej szkoły.

Na pytanie o wyposażenie szkoły odpowiadali również rodzice uczniów PZS nr 3 w Sobótce.

Ryc. 64. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o wyposażenie szkoły

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W odpowiedziach otwartych niektórzy rodzice stwierdzali, że wyposażenie odpowiada ich oczekiwaniom. Inni natomiast nadmieniali, że istnieje potrzeba wymiany sprzętu na nowszy, dokupienia oprogramowania, wstawienia ławek w korytarzu, zwiększenia liczby pomieszczeń.

Kwestia bazy techniczno-lokalowej była również podejmowana podczas wywiadu fokusowego z uczniami. Uczniowie są świadomi wyzwań związanych z charakterem budynku i realnych możliwości władz powiatowych. Jednocześnie mówili, że w sytuacji idealnej, najkorzystniejsze byłoby wybudowanie kolejnego budynku, przearanżowanie szkoły, oddzielenie liceum i technikum. Problemem dla uczniów jest też kwestia ogrzewania budynku oraz brak wejścia do drugiego budynku od strony szkoły. Uczniowie mówili również o potrzebie dokupienia laptopów.

Temat wyposażenia szkoły podejmowali również nauczyciele podczas spotkania fokusowego. Stwierdzili oni, że szkoła jest często remontowana w wakacje, co jest dużym obciążeniem dla dyrektora. Ich zdaniem placówce potrzebny jest nowy, większy budynek z salą gimnastyczną i nowymi pracownikami informatycznymi.

6.2.3. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich

W wywiadzie z nauczycielami pojawiły się opinie na temat wyposażenia szkoły. Dzięki projektom unijnym placówce udało się zakupić drogi sprzęt. Jednocześnie nauczyciele zwracali uwagę na to, że zakupy takie powinny wynikać nie z ogólnych założeń, ale być uzgadniane z kadrą placówki – wówczas można by je lepiej wykorzystać. Nauczyciele zwracali uwagę na potrzebę doposażenia gabinetów specjalistycznych (do polskiego, fizyki czy historii) o materiały dydaktyczne oraz podręczniki specjalistyczne. Szkole przydałoby się również więcej zabawek dla dzieci.

W opinii nauczycieli w internacie brakuje uczniom miejsca do relaksu, odpoczynku i intymności. Proponowali stworzenie bardziej rodzinnej atmosfery poprzez zakup firan, zasłon, rolet, dywanów, kolorowej pościeli i zabawek. Proponowali również wyraźne rozdzielenie przestrzeni szkoły i internatu. Mogłaby też powstać przestrzeń dla dzieci, które czekają na rodziców. Obecnie taką funkcję spełnia internat. Również świetlica mogłaby być lepiej wyposażona. Warto zaznaczyć, że w związku z wytycznymi GIS i Ministerstwa Zdrowia w okresie pandemii zakup zabawek, dywanów itp. był niemożliwy. Z pomieszczeń, w których przebywały dzieci, usunięto przedmioty trudne do dezynfekcji, czyli m.in. pluszowe zabawki, dywany itp.

Rodzice są zadowoleni z wyposażenia placówki (29 opinii pozytywnych, 3 „Ciężko określić”). W odpowiedzi na pytanie otwarte pisali m.in. „Myślę, że szkoła jest dobrze wyposażona, ale będąc nauczycielem w innej szkole, wiem, że zawsze istnieje potrzeba coraz nowszych pomocy dydaktycznych”, czy też „W szkole jest sporo pomocy dydaktycznych i terapeutycznych”. W pytaniu o to, w co należałoby doposażyć szkołę, wskazano tylko wyposażenie kuchni oraz pomoce dydaktyczne, zabawki i gry.

Podczas wywiadu fokusowego z uczniami padło natomiast wiele pomysłów na to, w co można doposażyć szkołę, uczniowie chwalili salę doświadczania świata i salę do relaksu, w których jest basen i łóżko wodne. Chcieliby jednak, aby wyposażenie placówki zwiększyć o komputery w internacie, telewizor, bilard, lodówki w pokojach, większe szafki i suszarki do włosów. Podobnie jak rodzice wspomnieli o wyposażeniu kuchni. Proponowali również przemeblowanie świetlicy i dokupienie gier, konsoli, wygodnych foteli. Chcieliby, aby w szkole pojawiły się: więcej roślin i zwierzęta, którymi opiekowałiby się uczniowie. Jeden z uczniów wyraził opinię, że w szkole brakuje przestrzeni intymności dla uczniów. Pojawiły się również propozycje, aby kupić lepsze, większe ławki do szkoły, automat z przekąskami oraz wodopój z wodą.

6.2.4. Zespół Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach

W opinii nauczycieli sytuacja lokalowa szkoły jest dość trudna. Jest ona umieszczona w starym budynku, który nie jest własnością powiatu. Brakuje sali sportowej, sali do integracji sensorycznej, jest zbyt mało wind i toalet. Ponadto budynek jest w złym stanie technicznym. Jednocześnie, zdaniem kadry, profesjonalna opieka i rodzinna atmosfera kompensują trudności, które wynikają z problemów lokalowych. Szkoła posiada też wiele pomocy dydaktycznych.

W opinii rodziców szkoła jest dobrze wyposażona (9 wskazań). Trzy osoby wskazały, że jest źle wyposażona, natomiast jedna zaznaczyła opcję „Ciężko określić”. Uzasadniając swoje odpowiedzi, rodzice pisali o tym, że w szkole brakuje gabinetów specjalistycznych, sali gimnastycznej, komputerów, sprzętu do ćwiczeń, integracji sensorycznej. Jest też niewiele wind i toalet. Jako pozytywne aspekty wyposażenia rodzice wskazywali np. dostęp do laboratorium chemicznego, pracowni komputerowej, laboratorium przyszłości, kuchni ze sprzętem kuchennym, wielu pomocy dydaktycznych. Zdaniem rodziców szkoła powinna być doposażona w dodatkowe toalety i windy, salę gimnastyczną, sprzęt do integracji sensorycznej, sprzęt do zajęć sportowych, pracownię do zajęć plastycznych, technicznych, komputery.

Podczas wywiadu fokusowego uczniowie proponowali ponadto dodatkowe zmiany: założenie ogródka szkolnego z warzywami i kwiatami, powstanie boiska i sklepiu szkolnego, dokupienie gier planszowych i sprzętu sportowego, osobne toalety dla dziewcząt i chłopców, szafki dla każdego ucznia, miękkie pufy i fotele, wygodniejsze krzesła oraz hodowanie zwierząt klasowych.

Niezwykle istotnym faktem, w kontekście prowadzonej diagnozy, jest decyzja Zarządu powiatu o budowie nowej siedziby ZSS w Wierzbicach obok PZS nr 1 w Krzyżowicach (na działce sąsiadującej). Powiat pozyskał środki zewnętrzne na realizację projektu budowy szkoły i jego zlecenie zaplanowane jest na 2023 rok. W ocenie powiatu położenie obu szkół w bezpośrednim sąsiedztwie będzie istotnym czynnikiem dla ich rozwoju. Pozwoli na zapewnienie nauczycielom dogodnych form zatrudnienia, przez co ograniczy konieczność poszukiwania dodatkowych miejsc pracy przez nauczycieli, którzy z racji niepełnej siatki godzin lekcyjnych nie mają pełnego etatu. Będzie również odpowiedzią na zgłaszane przez PZS nr 1 w Krzyżowicach braki w zakresie sali gimnastycznej poprzez użyczenie jej uczniom nowej dużej sali sportowej, a także da możliwość wykorzystania stajni i zwierząt pozostających w zasobach PZS nr 1 w Krzyżowicach w terapii dzieci z ZSS w Wierzbicach. Ponadto da możliwość ukierunkowania działań na nowe zawody dedykowane wsparciu osób z niepełnosprawnościami.

6.2.5. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce

Podczas badań terenowych temat jakości bazy technicznej i edukacyjnej został podjęty przez pracowników MOW w Sobótce, wychowanków oraz ich rodziców.

Z wywiadu fokusowego z nauczycielami wynika, że budynek MOW w Sobótce jest odświeżony, wyremontowano również łazienki. Placówka ma odpowiedni sprzęt przemysłowy w pracowni krawieckiej. Zaplanowano remont biblioteki oraz jej doposażenie. Placówka posiada siłownię wewnętrzną i zewnętrzną. W opinii nauczycieli potrzeby ośrodka są jednak większe i brakuje mu funduszy na wszystkie konieczne remonty. Nauczyciele wspomnieli o potrzebie wyremontowania sali gimnastycznej oraz jej doposażenia (nowy kosz, siatka, sprzęt sportowy), jak również zakupienia komputerów, tablicy multimedialnej, drukarki i nowego ksero. Wskazano również na potrzebę doposażenia świetlicy w poduszki, gry, elementy rekreacyjne (np. stół do bilarda). Zdaniem nauczycieli internat jest w dobrym stanie, dostarczane jest nowe wyposażenie, np. niedawno zamontowano panele zagłówkowe dające możliwość oparcia. W pokojach są komody, szafy, łóżka. Każda z dziewcząt ma wyznaczone swoje miejsce w pokoju (dwu- lub trzyosobowym). Pokoje są duże, łazienki są świeżo wyremontowane, zarówno w szkole, jak i w internacie. W opinii nauczycieli warunki zamieszkiwania są bardzo dobre. Dobrze wyposażone są również gabinety specjalistyczne. Jedynie w pracowni krawieckiej potrzebne są materiały, które się zużywają. Nauczyciele zauważyli ponadto, że na terenie zewnętrznym można by postawić boisko trawiaste lub kort tenisowy.

W opinii wychowanek pokoje w placówce mogłyby być częściowo odremontowane. Odnosiły się do potrzeby założenia rolet, nowych dywanów, drzwi. Zwracały uwagę na skrzypiącą podłogę. Dziewczęta wspominały, że nie korzystają z siłowni zewnętrznej i jeśli doposażać, to tę wewnętrzną. Wychowanki zwracały uwagę na potrzebę doposażenia pracowni krawieckiej w nowszy sprzęt (wspominały, że ze względu na jakość maszyn nici się zrywają, ciężko się szyje itp.).

Rodzice wychowanek, którzy odpowiedzieli na pytania w ankiecie, zasadniczo nie byli zorientowani w kwestii wyposażenia placówki. Czoro z nich uznało, że ciężko określić, czy są zadowoleni z wyposażenia szkoły przy MOW w Sobótce. Tylko jedna osoba odpowiedziała, że raczej jest zadowolona. Rodzice nie mieli też uwag w pytaniach otwartych. Tylko jedna osoba stwierdziła, że szkoła mogłaby zostać doposażona w materiały i przybory do szycia.

6.2.6. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu

Wszystkie osoby wypełniające ankietę są zadowolone z wyposażenia PZPPP we Wrocławiu. W odpowiedzi na pytanie otwarte pojawiały się uzasadnienia tej opinii, np. „Gabinet dobrze wyposażony w narzędzia diagnostyczne”, „Gabinet posiada potrzebne metody diagnozy pedagogicznej. Są one systematycznie uzupełniane i wzbogacane o nową ofertę”, czy też „Mam potrzebne mi do pracy pomoce dydaktyczne i sprzęt komputerowy”. Szczególnie pozytywna opinia pojawiła się w kontekście gabinetu w Kątach Wrocławskich: „Właśnie zakupiono Magiczny dywan, to wspaniałe narzędzie do pracy grupowej. Ponadto gabinet w Kątach jest na bieżąco doposażany w pomoce dydaktyczne, ma szeroką ofertę zabawek edukacyjnych, książek, kart pracy itd. Posiadamy też gabinet do EEG biofeedback i świetnie wyposażony gabinet logopedyczny”. Jedna z osób zauważyła ponadto, że dyrekcja regularnie aktualizuje bazę pomocy oraz narzędzi dydaktycznych, jak również wyposażenie gabinetu.

W czasie wywiadu fokusowego nauczycielki mówiły o tym, że placówki posiadają znakomite wyposażenie, stale dokupowane są najnowocześniejsze testy oraz pomoce. Zdarza się, że poradnie wrocławskie kierują dzieci do PZPPP we Wrocławiu, ponieważ miasto nie dysponuje tak nowoczesnymi testami. Jeżeli zaś chodzi o sam ośrodek, to jego siedziba znajduje się w centrum Wrocławia, w nowoczesnym budynku Starostwa Powiatowego – warunki są w nim bardzo dobre. Podobnie w większości gabinetów zamiejscowych. Jeżeli natomiast chodzi o wyposażenie gabinetów, to trzy osoby stwierdziły, że w ich przypadku potrzebne byłyby kolejne laptopy służbowe. Jedna osoba wspomniała również radio do odtwarzania materiałów nagranych na CD.

W ramach oceny funkcjonowania warto zaznaczyć, że w 2022 r. zostaną zwiększone zasoby lokalowe poradni o dodatkowe pomieszczenia w siedzibie Starostwa, co dodatkowo poprawi obecne warunki pracy.

6.3. Podsumowanie

Chociaż ogólnie uczniowie, rodzice i nauczyciele są zadowoleni ze stanu bazy technicznej i lokalowej szkół, to każda z placówek ma swoją specyfikę i konkretne potrzeby. Budynki szkół są w różnym stanie technicznym, są często remontowane i odświeżane. Z jednej strony jest to pozytywne, jednak z drugiej remont jest rozwiązaniem tymczasowym, wymagającym powtarzalnych nakładów finansowych i czasowych. W trakcie badań fokusowych w placówkach zwracano uwagę na potrzebę rozbudowy lub dobudowy przestrzeni pozwalającej na komfortowe prowadzenie zajęć i utrzymanie oferty programowej na wysokim poziomie, bowiem obecnie występuje ograniczony zasób sal lekcyjnych. Nauczyciele podkreślają rolę i znaczenie edukacji praktycznej, a co za tym idzie, konieczność wyposażenia i dostosowania pracowni do nauki poszczególnych przedmiotów przez doświadczenie. Uczniowie i kadra często zaznaczali potrzebę stworzenia przestrzeni do uprawiania sportów, hal i sal sportowych (zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz), miejsca integracji, spędzania czasu wolnego i relaksu, a także świetlic. Wskazywano, że jedna świetlica to mało, szczególnie w szkołach specjalnych. Znaczenie ma również stworzenie domowej atmosfery w szkole i internacie (jeśli jest przy placówce) poprzez poprawę aspektu wizualnego, wprowadzenie elementów interaktywności i zabawy, wyposażenie w wygodne i dostosowane meble, komfortowe nie tylko dla celów edukacyjnych, ale też odpoczynku. Uczniowie i nauczyciele w większości zwracali uwagę na potrzebę uzupełnienia zasobów bibliotek o nową i różnorodną literaturę, wyposażenie świetlic w sprzęt rekreacyjno-rozrywkowy, sal informatycznych i świetlic w laptopy, sprzęt informatyczny. Nauczyciele z kolei podkreślali pilną potrzebę uzupełnienia zasobów o sprzęt multimedialny, tablice interaktywne, narzędzia edukacyjne.

7. Wymiar zarządczo-finansowy

7.1. Informacje ogólne

Zadania oświatowe w powiecie wrocławskim finansowane są ze źródeł wymienionych w tabeli 17.

Tabela 18. Źródła finansowania zadań oświatowych w pow. wrocławskim

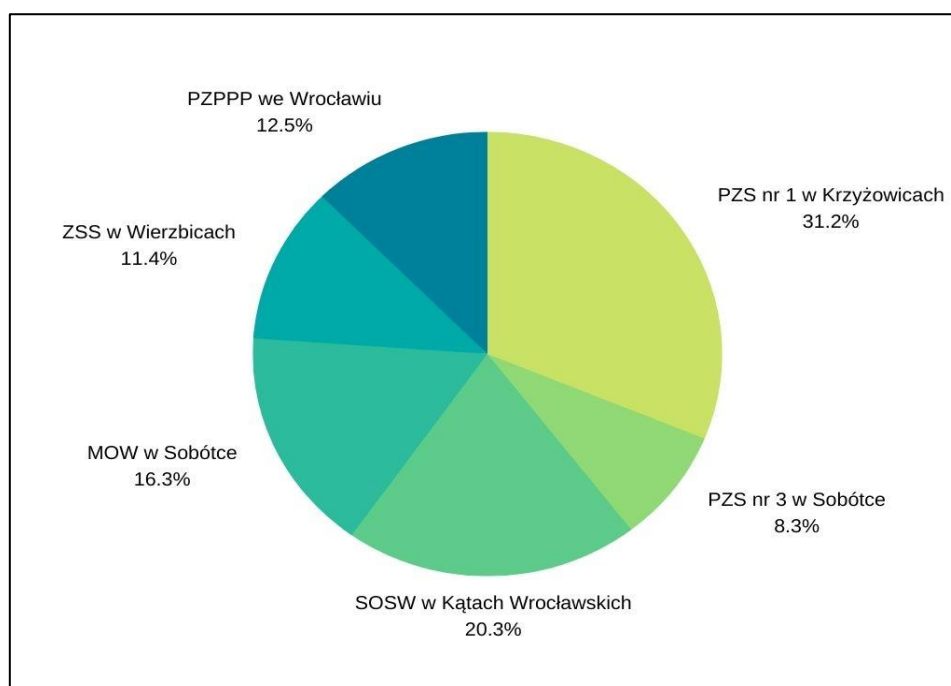
Subwencja oświatowa	Wydatki na oświatę w 2021	Różnica	W tym środki własne powiatu	
23 471 327	31 387 358	7 916 031	5 023 853	16%

Źródło: Raport o stanie Powiatu Wrocławskiego za rok 2021, Wrocław 2022, s. 215–216.

W przypadku wydatków budżetowych dane zbierane są w perspektywie roku kalendarzowego (budżetowego), a nie szkolnego. Wydatki oświatowe zawierają koszty utrzymania szkół i placówek prowadzonych przez powiat wrocławski (także wydatki remontowe i inwestycyjne) oraz koszty dotacji przekazywanych jednostkom oświatowym wpisanym do ewidencji prowadzonej przez powiat. Źródłami finansowania są: subwencja oświatowa, środki własne powiatu, projekty unijne oraz dotacje (w tym rządowe).

Główne źródło, czyli subwencja oświatowa, musi być uzupełniane środkami własnymi powiatu. Pozyskiwanie środków zewnętrznych umożliwia uatrakcyjnienie i unowocześnienie oferty edukacyjnej powiatu. W roku 2021 pozyskano na realizację zadań oświatowych dotacje w ramach programów: „Za życiem”, dotacja podręcznikowa, „Aktywna tablica”, „Posiłek w szkole i w domu”, „Laboratoria przyszłości” oraz na zajęcia wspomagające uczniów.

Ryc. 65. Wydatki powiatowych placówek oświatowych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Raport o stanie Powiatu..., s. 216

W ujęciu kwotowym największe środki przeznaczone były na utrzymanie PZS nr 1 w Krzyżowicach (6,9 mln zł) oraz SOSW w Kątach Wrocławskich (4,5 mln zł). W przeliczeniu na jednego ucznia (wychowanka) widać jednak wyraźnie, że w przypadku PZS nr 1 w Krzyżowicach i PZS nr 3 w Sobótce są to kwoty między 12 a 16 tys. zł, natomiast w przypadku SOSW w Kątach Wrocławskich kwota ta sięga 55 tys. zł, natomiast dla MOW w Sobótce przekracza 60 tys. zł. Różnice te wynikają w oczywisty sposób z charakteru placówek.

W roku szkolnym 2020/2021 dotowano 3 niepubliczne placówki oświatowe: ORW w Wierzbicach, NPPP w Domasławiu oraz NSOSW w Jasz kotlu.

W ramach pozyskiwania środków zewnętrznych realizowano projekty o łącznej wartości 6,7 mln zł. Jest to spadek w stosunku do roku ubiegłego, wynikający z wydłużenia czasu trwania części projektów podczas pandemii. Ze środków powiatu oraz zewnętrznych realizowano głównie projekty o charakterze ekologicznym i prozdrowotnym. Ze środków unijnych realizowano głównie projekty podnoszące standardy kształcenia, głównie w PZS nr 1 w Krzyżowicach.

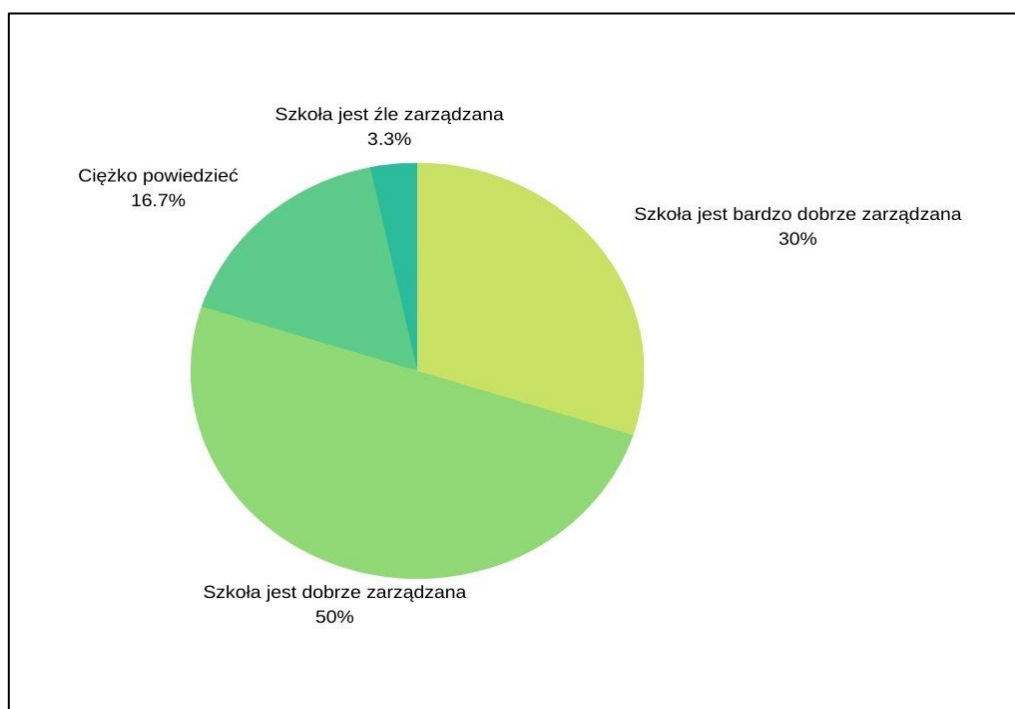
7.2. Opinie na temat wymiaru zarządczo-finansowego

Kwestia zarządzania placówkami była również przedmiotem badań terenowych.

7.2.1. PZS nr 1 w Krzyżowicach

O opinie na temat zarządzania placówką zapytano rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach. Zdecydowana większość z nich uważa, że szkoła jest bardzo dobrze lub dobrze zarządzana. Wskazane odpowiedzi prezentuje ryc. 64.

Ryc. 66. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach na pytanie o zarządzanie szkołą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W pytaniu otwartym rodzice w znakomitej większości wypowiadali się pozytywnie o dyrekcji, np. „Odpowiedni ludzie na odpowiednich stanowiskach”, „Dyrekcja ze swojej strony robi wszystko, co może dla dobra uczniów jest odpowiednią osobą na tym stanowisku”, czy też „Bardzo dobry kontakt z uczniami i rodzicami”. Tylko jedna osoba wskazała, że nie jest zadowolona z zarządzania szkołą.

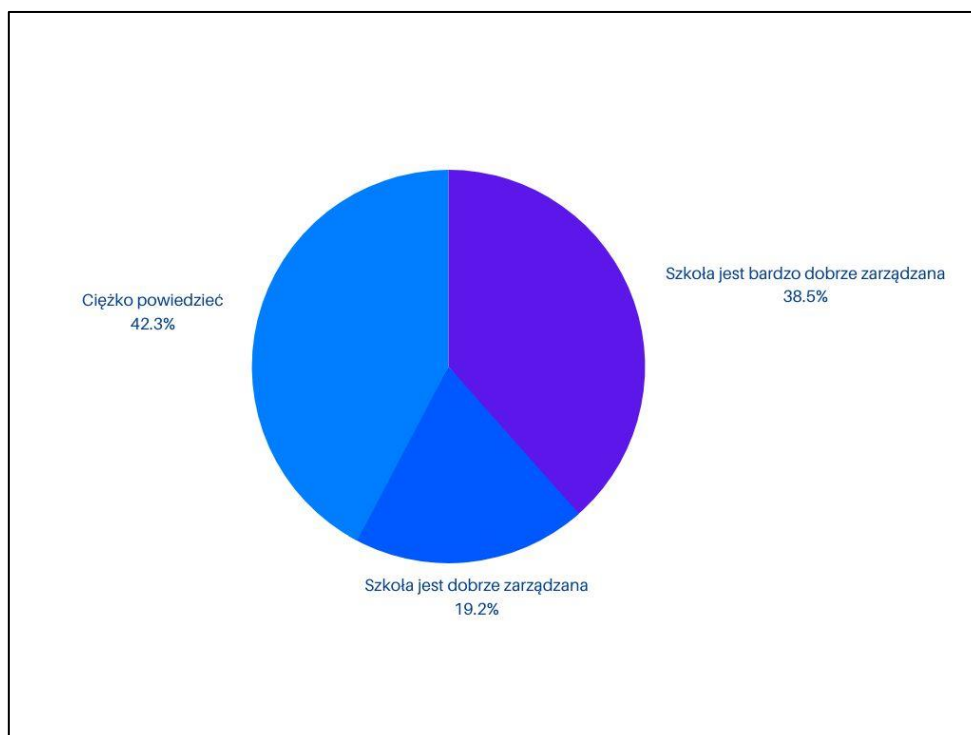
Temat zarządzania placówką podjęli również nauczyciele podczas wywiadu fokusowego. W opinii grupy biorącej udział w wywiadzie grono pedagogiczne wspiera się nawzajem i panuje w nim dobra atmosfera. Nauczyciele dostrzegają, że dyrekcja ma bardzo dużo zadań oraz wyzwań. Z wywiadu wynika, że nauczyciele chcieliby mieć większy wpływ na decyzje podejmowane w szkole, szczególnie w zakresie przyznawania klas i zajęć. Pojawił się również postulat poprawienia komunikacji między nauczycielami a dyrekcją. Trudnością dla nauczycieli jest również ogrom biurokracji.

Uczniowie również podjęli temat zarządzania placówką podczas wywiadu. W opinii osób biorących udział w rozmowie dyrekcja jest rewelacyjna w porównaniu do tej z poprzednich lat. Chwalono również panią wicedyrektor, do której jest łatwy dostęp, można z nią porozmawiać, coś załatwić. W szkole znajduje się skrzynka dla uczniów, do której mogą oni wrzucać swoje pomysły. W wywiadzie uczniowie przyznali jednak, że prawie nikt nie korzysta z tej możliwości. W opinii wypowiadających się osób wynika to z tego, że uczniowie nie wierzą, że ich pomysły będą wykorzystane.

7.2.2. PZS nr 3 w Sobótce

Kwestie zarządzania placówką podjęli również rodzice uczniów PZS nr 3 w Sobótce. W opinii większości z nich szkoła jest dobrze lub bardzo dobrze zarządzana (71,8% odpowiedzi).

Ryc. 67. Odpowiedzi rodziców uczniów PZS nr 3 w Sobótce na pytanie o zarządzanie szkołą

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych w ankiecie.

W pytaniach otwartych najczęściej pojawiały się pozytywne wypowiedzi: „Liczby mówią za siebie. Coraz więcej uczniów wybiera tę szkołę. Absolwenci zdobywają dobre miejsca pracy i dostają się na studia”, „Dyrekcja bardzo dobrze zarządza szkołą pomimo skromnych zasobów finansowych oraz skromnego wyposażenia”, czy też „Pan dyrektor jest osobą bardzo otwartą, dostępną i lubiącą młodzież”. Ze strony osób, które zaznaczyły odpowiedź „Ciężko powiedzieć”, pojawiły się informacje o potrzebie poprawy komunikacji (szczególnie w zakresie planu lekcji) oraz braku konsekwencji wyciąganych wobec uczniów klas I.

Kwestię zarządzania placówką podejmowano również podczas wywiadu fokusowego z nauczycielami. Nauczyciele wyrazili zadowolenie z pracy dyrektora, stwierdzając, że jest to odpowiednia osoba. W ich ocenie jest on wspierający, potrafi korygować, ciężko pracuje, co jest dostrzegane przez kadrę. W placówce panuje wzajemny szacunek.

Uczniowie również podjęli temat zarządzania placówką podczas wywiadu fokusowego. Wyrazili opinię, że w planie lekcji mogłyby się pojawić okienka, kiedy ma się bardzo dużo lekcji (np. 9), brakuje im również 20-minutowej przerwy w ciągu dnia. Uczniowie są świadomi tego, że krótkie przerwy wynikają z dostosowania rozkładu do kursowania autobusów, jednak pomimo tego czasami uczniowie muszą wyjść wcześniej z zajęć, by zdążyć na autobus. Uczniowie zauważyli również, że z powodu zmian kadry i tego, że nauczyciele pracują w wielu placówkach, często zmienia się im plan. Proponowali również stworzenie miejsca do relaksu dla uczniów, na wzór przestrzeni barku z krzesłami, który został przerobiony na klasę.

7.2.3. Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Sobótce

Kwestię zarządzania krótko poruszyli w wywiadzie fokusowym nauczyciele MOW w Sobótce. Wspomnieli, że kadra jest stała od wielu lat i pozostaje ze sobą w bardzo dobrych relacjach dzięki długiej współpracy. Jedna z osób wypowiadających się stwierdziła: „[Mamy] świetny zespół wychowawców, nauczycieli, dyrekcji, razem w zespole pracujemy. Myślę, że są efekty”. Obecna dyrektorka jest również długoletnią pracownicą placówki. W opinii nauczycieli ich współpraca z dyrekcją układa się bardzo dobrze, pomimo wielu trudności, np. zbyt niskie finansowanie w stosunku do potrzeb placówki, potrzeba remontu budynku.

W opinii wychowanek, które brały udział w wywiadzie, w ośrodku panuje miła atmosfera, czują się tam dobrze i spokojnie, dostrzegają dużą troskę wychowawców („Troszczą się o nas jak o własne dzieci”). Dziewczyny wspominały, że czasem tęsknią za domem, ale mogą spotykać się z rodzinami podczas przepustek. Podczas wywiadu wychowanki proponowały zmiany w zakresie organizacji za dnia – aby więcej czasu przeznaczyć na indywidualną rekreację. Uważają, że czas odrabiania lekcji jest zbyt długi. Z kolei nauczyciele MOW w Sobótce zaznaczali, że celem wychowawczym MOW w Sobótce jest nauczanie dziewcząt korzystania z czasu wolnego oraz rozwijania swojego potencjału i talentów.

7.2.4. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Kątach Wrocławskich

Temat zarządzania placówką był poruszany przez nauczycieli podczas wywiadu fokusowego. Kadra jest zadowolona ze współpracy z dyrektorem (dobrze wyposażone gabinety, troska o wykształcenie, szkoła wyposażona w zasoby). W opinii nauczycieli dyrektor jest skrupulatna, bardzo pracowita, dobrze zarządza. Można liczyć na jej wsparcie również w sprawach prywatnych. Nauczyciele mówili, że ich głos jest brany pod uwagę w kwestii przydziału klas i organizacji pracy placówki. Dyrekcja jest otwarta na pomysły i potrzeby nauczycieli, szanuje pracowników.

Nauczyciele wypowiadali się również na temat organizacji pracy w placówce. Mówili o potrzebie zatrudnienia kadry wspomagającej nauczycieli do opieki nad uczniami. Wśród podopiecznych jest wiele szczególnych potrzeb, zdarzają się akty autoagresji, więc kadra wspomagająca jest bardzo potrzebna, szczególnie w świetlicy, gdzie jest duża rotacja dzieci.

Wśród nauczycieli pojawił się również temat dowożenia dzieci przez busy, co jest ogromną korzyścią dla podopiecznych i rodzin, jednak z drugiej strony zabiera bardzo dużo czasu. Zwracali uwagę na to, że niektóre dzieci spędzają w busie wiele czasu. Podobne opinie pojawiły się w ankiecie wśród rodziców. Ponadto jeden z rodziców podniósł temat za niskich stawek w zakresie dofinansowania dojazdu do szkoły.

7.2.5. Zespół Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach

O zarządzaniu placówką wypowiadali się również pracownicy ZSS w Wierzbicach. Nauczycielki, które brały udział w wywiadach, bardzo pozytywnie wypowiadały się o pani dyrektor. Nauczycielki chwaliły sobie ciepłą atmosferę w placówce, wzajemne wsparcie oraz poziom integracji zespołu. Dyrekcja pozwala na dużą samodzielność, daje pole do wykazania się, działania, a nie tylko jedynie nadzoruje, monitoruje. W placówce panuje wolność słowa, podejmowane są dyskusje, szukanie wspólnych rozwiązań. Kadra również wspiera dyrekcję, bo zależy im na tej relacji, stałości.

Podczas wywiadów nauczycielki przedstawiły też kilka trudności. Pierwszą z nich jest zatrudnienie logopedów. Obecnie są oni zatrudnieni na pół etatu ze stałym przydziałem do danych klas. W ich ocenie, dzieci na różnych poziomach edukacji mają bardzo zróżnicowane potrzeby i lepszym modelem byłoby, gdyby logopeda mógł sam prowadzić diagnozę w placówce i wybierać dzieci na terapię niezależnie od poziomu edukacji, na którym się znajdują. Warto byłoby też zwiększyć liczbę godzin pracy logopedów. Nauczycielki zwracały również uwagę na zatrudnienie pomocy dla nauczycieli. Liczba etatów uzależniona jest od liczby dzieci w placówce, a nie od charakteru ich niepełnosprawności. Nie jest to dobre kryterium, ponieważ w danej grupie dzieci może być więcej osób, które wymagają noszenia, karmienia, przebierania, wsparcia w toalecie. Proponowano, aby liczbę godzin pomocy dla nauczycieli uzależniać od liczby dzieci, które potrzebują wsparcia. Jeżeli chodzi o organizację pracy placówki, zarówno rodzice, jak i nauczyciele zwracali uwagę na trudności związane z dowożeniem dzieci przez busy, które rozwożą je po rozrzuconych w powiecie miejscowościach. Niektóre z nich jeżdżą po 1,5 godziny wracając do domu lub też muszą wyjechać bardzo wcześnie rano. Bus zakupiony na użytek szkoły mógłby rozwiązać ten problem. Pozwoliłby też na organizację wycieczek szkolnych, co obecnie jest bardzo utrudnione.

7.2.6. Powiatowy Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu

Wszystkie osoby, które wypowiadały się w ankiecie o PZPPP we Wrocławiu (8 osób), stwierdziły, że ośrodek jest bardzo dobrze zarządzany. Podobne opinie pojawiły się również podczas wywiadu fokusowego. Pracownikom odpowiada organizacja pracy, która w przypadku większości osób jest podzielona pomiędzy 10 godzin diagnostyki we Wrocławiu i 10 godzin pracy w gabinetach terenowych. W odpowiedzi na pytanie otwarte o zarządzanie placówką osoby ankietowane pisały m.in. „Wszystkie zgłaszane problemy są na bieżąco rozwiązywane, kontakt z dyrektorem jest szybki,

bezpośredni”, „Pan dyrektor Poradni jest zaangażowany w sprawy wszystkich pracowników. Udziela wsparcia merytorycznego w kwestiach spornych. Grafiki pracy oraz rozkład gabinetów są ustalane na początku roku, panuje w tym pełna przejrzystość. Wszelkie kwestie kadrowe ustalone są z panią kadrową. Wygodnym narzędziem do pracy jest elektroniczny system urlopowy [...]”, czy też „Dyrektor dba o dobrą atmosferę w miejscu pracy, integrację zespołu, chętnie pomaga w rozwiązywaniu problemów, dba o dobre wyposażenie gabinetów w testy oraz pomoce terapeutyczne. Stale dostosowuje ofertę poradni do zmieniających się potrzeb jej klientów, np. zatrudnienie psychologów biegle posługujących się językiem ukraińskim w związku z dużą liczbą ukraińskich dzieci w szkołach na terenie powiatu wrocławskiego”. Podczas wywiadu fokusowego osoby zatrudnione w PZPPP we Wrocławiu wyraziły tylko dwa postulaty dotyczące organizacji pracy. Pierwszym z nich jest wprowadzenie refundacji dojazdów do gabinetów terenowych, a drugim częstsza aktualizacja liczby etatów. W związku z dynamicznym rozwojem powiatu wrocławskiego, poradni przybywa klientów. Zdaniem nauczycielek liczba etatów pedagogicznych mogłaby być aktualizowana co roku na podstawie zaktualizowanej liczby mieszkańców. Co więcej, nauczycielki zauważyły, że ze względu na dużą liczbę klientów pracownicy administracji są również obciążone pracą. Zaproponowały dodatnie kolejnego etatu administracyjnego w biurze we Wrocławiu.

Z punktu widzenia diagnozy oświaty powiatowej istotne znaczenie ma fakt, że w roku 2022 zwiększono ilość etatów pedagogicznych o 2,5 etatu przy jednoczesnym zwiększeniu zatrudnienia specjalistów (tj. psycholog i pedagog specjalny) w szkołach ponadpodstawowych ogólnodostępnych. Z uwagi na wymóg ustawy szkoły gminne również zwiększyły zatrudnienie specjalistów, co w perspektywie czasu może mieć istotny wpływ na funkcjonowanie specjalistów w poradni.

7.3. Podsumowanie

Pracownicy placówek oświatowych powiatu wrocławskiego pozytywnie wypowiadali się o zarządzaniu ich placówkami. Proponowali pewne zmiany organizacyjne wymienione w powyższym opracowaniu. Opinie uczniów i rodziców również są pozytywne. Szczególnie uczniowie wymienili różne pomysły organizacyjne, które mogłyby poprawić ich funkcjonowanie w placówkach. Wzmacnianie samorządności uczniowskiej i wspieranie młodzieży w realizacji ich pomysłów może być dobrym kierunkiem strategicznym dla placówek w najbliższych latach.

Bibliografia

- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Powiatu Wrocławskiego w roku szkolnym 2018/2019, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego we Wrocławiu, Wrocław 2019.
- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Powiatu Wrocławskiego w roku szkolnym 2019/2020, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego we Wrocławiu, Wrocław 2020.
- Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Powiatu Wrocławskiego w roku szkolnym 2020/2021, Wydział Edukacji, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego we Wrocławiu, Wrocław 2021.
- Górecka S. i in., Prognoza demograficzna dla gmin województwa dolnośląskiego do roku 2040, Wrocław 2021.
- Kajdane K., „Have we done well?” Decision to return from suburbia to polish cities in the context of the COVID-19 pandemic, „City and Society” 2020, nr 12.
- Kajdane K., Powrót z suburbiów do miasta. Wstępne uwagi, [w:] Z. Rykiel, Przestrzeń społeczna, Rzeszów 2019, s. 53-63.
- Plan inwestycji transportowych. Diagnoza stanu sieci transportowej, IRT, Wrocław, 2022.
- Plan Zrównoważonej Mobilności dla Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wrocławia, Wrocław 2021
- Potyra M., Prognoza ludności gmin na lata 2017–2030 (prognoza eksperymentalna), GUS, Warszawa 2017.
- Prognoza demograficzna dla gmin województwa dolnośląskiego do 2040 roku, IRT, Wrocław 2021.
- Prognoza dla powiatów i miast na prawie powiatu oraz podregionów na lata 2014–2050, GUS, Warszawa 2014.
- Raport o stanie Powiatu Wrocławskiego za rok 2021, Wrocław 2022.
- Sprawozdanie z realizacji „Strategii Rozwoju Powiatu Wrocławskiego 2030” za 2021, Wrocław 2022.
- Statut Szkoły Podstawowej Specjalnej w Zespole Szkół Specjalnych w Wierzbicach, <https://zsswierzbice.szkolnastrona.pl>.
- Statut Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego w Zespole Szkół Specjalnych w Wierzbicach, <https://zsswierzbice.szkolnastrona.pl>.
- Strategia Rozwoju Powiatu Wrocławskiego 2030, Wrocław 2021.
- Szmytkie R., Maleszka W., Diagnoza społeczno-gospodarcza powiatu wrocławskiego, Wrocław 2021.

Aneks

Ankieta skierowana do rodziców uczniów 8 klas szkół podstawowych

Szanowni Państwo,

zwracamy się do Państwa z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej wyboru szkoły ponadpodstawowej przez Państwa dzieci. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta będzie wykorzystana anonimowo. Bardzo prosimy o szczerą odpowiedź.

1. Czy wiedzą już Państwo, do jakiej szkoły będzie składać swoje podanie Państwa dziecko po ukończeniu 8 klasy?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

2. Jakiego rodzaju szkoła to będzie? (można wybrać więcej niż jedną możliwość)

- Liceum Ogólnokształcące
- Technikum
- Szkoła branżowa I stopnia
- Jeszcze nie wiemy

3. Jeżeli dziecko planuje rekrutowanie się do technikum lub szkoły branżowej, to jakimi kierunkami są Państwo zainteresowani?

- informatyk
- logistyk
- hodowca koni
- hotelarz
- rolnik
- architekt krajobrazu
- krawiec
- mechanik pojazdów samochodowych
- kierowca – mechanik
- magazynier – logistyk
- sprzedawca
- fryzjer
- kucharz
- piekarz
- inny – jaki?

4. Co jest dla Państwa rodziny kryterium decydującym o wyborze przyszłej szkoły? (można wybrać więcej niż jedną możliwość)

- Wysoki poziom nauczania
- Wysoki poziom praktyk zawodowych
- Możliwość realizowania praktyk u przyszłego pracodawcy
- Dobry dojazd z domu
- Dziecko chce chodzić do szkoły w dużym mieście
- Dobre przygotowanie do przyszłego zawodu
- Ciekawe kierunki kształcenia
- Dobre wyposażenie szkoły
- Dobrzy nauczyciele
- Projekty międzynarodowe
- Stypendia dla uczniów
- Wielu laureatów konkursów i olimpiad pochodzi z tej szkoły
- Koleżanki lub koledzy dziecka pójdą do tej szkoły
- Rodzeństwo dziecka chodzi już do tej szkoły
- To, czy dziecko ma szansę się dostać do tej szkoły
- Inne:

5. W jaki sposób dziecko może docierać do przyszłej szkoły?

- Piesz
- Rowerem, hulajnogą
- Samochodem
- Autobusem
- Pociągiem
- Inne:
- Jeszcze o tym nie myślę

6. Czy rozważają Państwo złożenie podania do którejś ze szkół powiatowych?

6a. Technikum i Szkoła branżowa w Krzyżowicach (Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Krzyżowicach)

- Tak
- Nie
- Nie wiemy

Dlaczego nie?

- Są inne szkoły w bliższej odległości od naszego domu
- Niedostateczna sieć komunikacji zbiorowej
- Niedostateczny poziom nauczania
- Nie interesują nas kierunki kształcenia w tej szkole
- Nie słyszeliśmy o tej szkole
- Preferujemy szkołę w dużym mieście
- Inny – jaki?

Czy jest coś, co przekonałoby Państwa rodzinę do złożenia podania do tej szkoły?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

Co mogłoby Państwa przekonać?

.....

6b. Technikum i Liceum Ogólnokształcące w Sobótce (Powiatowy Zespół Szkół nr 3 w Sobótce)

- Tak
- Nie
- Nie wiemy

Dlaczego nie?

- Są inne szkoły w bliższej odległości od naszego domu
- Niedostateczna sieć komunikacji zbiorowej
- Niedostateczny poziom nauczania
- Nie interesują nas kierunki kształcenia w tej szkole
- Nie słyszeliśmy o tej szkole
- Preferujemy szkołę w dużym mieście
- Inny – jaki?

Czy jest coś, co przekonałoby Państwa rodzinę do złożenia podania do tej szkoły?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

Co mogłoby Państwa przekonać?

.....

Dziękujemy za Państwa opinię!

Ankieta skierowana do uczniów 8 klas szkół podstawowych

Droży Uczniowie i Uczennice,

zwracamy się do Was z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej wyboru szkoły ponadpodstawowej. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta będzie wykorzystana anonimowo. Bardzo prosimy o szczere odpowiedzi.

1. Czy wiesz już, do jakiej szkoły będziesz składać swoje podanie po ukończeniu 8 klasy?

- Tak

Do jakiej?

- Nie
- Ciężko powiedzieć

2. Do jakiego rodzaju szkoły chcesz składać swoje podanie? (można wybrać więcej niż jedną możliwość)

- Liceum Ogólnokształcące
- Technikum
- Szkoła branżowa I stopnia
- Jeszcze nie wiem

3. Jeżeli interesujesz się technikum lub szkołą branżową, to jakie kierunki chciałbyś/chciałabyś wybrać (można wybrać więcej niż jedną możliwość)?

- informatyk
- logistyk
- hodowca koni
- hotelarz
- rolnik
- architekt krajobrazu
- krawiec
- mechanik pojazdów samochodowych
- kierowca – mechanik
- magazynier – logistyk
- sprzedawca
- fryzjer
- kucharz
- piekarz
- inny – jaki?

4. Co jest dla Ciebie kryterium decydującym o wyborze przyszłej szkoły? (można wybrać więcej niż jedną możliwość)

- Wysoki poziom nauczania
- Wysoki poziom praktyk zawodowych
- Możliwość realizowania praktyk u przyszłego pracodawcy

- Dobry dojazd z domu
- Chcę chodzić do szkoły w dużym mieście
- Dobre przygotowanie do przyszłego zawodu
- Ciekawe kierunki kształcenia
- Dobre wyposażenie szkoły
- Dobrzy nauczyciele
- Projekty międzynarodowe
- Stypendia dla uczniów
- Wielu laureatów konkursów i olimpiad pochodzi z tej szkoły
- Koleżanki lub koledzy pójdą do tej szkoły
- Moje rodzeństwo chodzi już do tej szkoły
- To, czy mam szansę się dostać do tej szkoły
- Inne:.....

5. W jaki sposób planujesz docierać do przyszłej szkoły?

- Pieszo
- Rowerem, hulajnogą
- Samochodem
- Autobusem
- Pociągiem
- Inne:
- Jeszcze o tym nie myślę

6. Czy rozważasz złożenie podania do szkół powiatowych?

6a. Technikum i Szkoła branżowa w Krzyżowicach (Powiatowy Zespół Szkół nr 1 w Krzyżowicach)

- Tak
- Nie
- Nie wiem
- Nie słyszałem/am o tej szkole

Dlaczego nie?

- Są inne szkoły w bliższej odległości od mojego domu
- Niedostateczna sieć komunikacji zbiorowej
- Niedostateczny poziom nauczania
- Nie interesują mnie kierunki kształcenia w tej szkole
- Preferuję szkołę w dużym mieście
- Inny – jaki?.....

Czy jest coś, co przekonałoby Cię do złożenia podania do tej szkoły?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

Co mogłoby Cię przekonać?

.....

6b. Technikum i Liceum Ogólnokształcące w Sobótce (Powiatowy Zespół Szkół nr 3 w Sobótce)

- Tak
- Nie
- Nie wiem
- Nie słyszałem/am o tej szkole

Dlaczego nie?

- Są inne szkoły w bliższej odległości od mojego domu
- Niedostateczna sieć komunikacji zbiorowej
- Niedostateczny poziom nauczania
- Nie interesują mnie kierunki kształcenia w tej szkole
- Preferuję szkołę w dużym mieście
- Inny – jaki?.....

Czy jest coś, co przekonałoby Cię do złożenia podania do tej szkoły?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

Co mogłoby Cię przekonać?

.....

Dziękujemy za Twoją opinię!

Ankieta skierowana do uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach i PZS nr 3 w Sobótce

Droży Uczniowie i Uczennice,

zwracamy się do Was z prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej Waszej szkoły. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta będzie wykorzystana anonimowo. Bardzo prosimy o szczere odpowiedzi.

1. W jakiej szkole się uczysz?

- Szkoła branżowa
- Liceum ogólnokształcące
- Technikum

2. Z jakich powodów wybrałeś/aś tę szkołę?

- Wysoki poziom nauczania
- Dobry dojazd z domu
- Ciekawe kierunki kształcenia
- Dobre wyposażenie szkoły
- Dobrzy nauczyciele
- Koleżanki lub koledzy szli do tej szkoły
- Chciałem/am iść do innej szkoły, ale się nie dostałem/am
- Inne:

3. Jak oceniasz poziom nauczania w swojej szkole?

- W szkole jest wysoki poziom nauczania
- W szkole jest dobry poziom nauczania
- Ciężko powiedzieć
- W szkole jest niski poziom nauczania
- W szkole jest bardzo niski poziom nauczania

3a. Dlaczego tak uważasz?

.....

4. Czy Twoim zdaniem szkoła dobrze przygotowuje Cię do przyszłej pracy?

- Szkoła bardzo dobrze przygotowuje mnie do przyszłej pracy
- Szkoła dobrze przygotowuje mnie do przyszłej pracy
- Ciężko powiedzieć
- Szkoła źle przygotowuje mnie do przyszłej pracy
- Szkoła bardzo źle przygotowuje mnie do przyszłej pracy

5. Czy Twoim zdaniem w szkole powinny być wprowadzone nowe kierunki kształcenia?

- Tak
Jakie?
- Nie

- Ciężko powiedzieć
6. Czy Twoja szkoła jest dobrze wyposażona (sale, sprzęt sportowy, materiały edukacyjne, szatnie, sprzęt potrzebny do kształcenia zawodowego i inne)?
- Szkoła jest bardzo dobrze wyposażona
 - Szkoła jest dobrze wyposażona
 - Ciężko powiedzieć
 - Szkoła jest źle wyposażona
 - Szkoła jest bardzo źle wyposażona

6a. Dlaczego tak uważasz?

.....

7. W co szkoła powinna być doposażona (to znaczy – co powinno się dokupić w szkole)?

.....

8. Czy w Twojej opinii szkoła wymaga remontu?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

8a. Dlaczego? Co dokładnie?

.....

9. W jaki sposób docierasz do szkoły?

- Przychodzę pieszo
- Rowerem, hulajnogą
- Przywożą mnie rodzice
- Autobusem
- Pociągiem
- Inne:

10. Czy uważasz, że uczniom jest łatwo dotrzeć do szkoły? Czy jest coś, co ułatwiłoby im dojazd?

.....

11. Czy masz inne uwagi dotyczące Twojej szkoły lub pomysły, co powinno się w niej zmienić?

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety!

Ankieta ogólna skierowana do rodziców uczniów PZS nr 1 w Krzyżowicach i PZS nr 3 w Sobótce

Drodzy Rodzice,

zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej Powiatowego Zespołu Szkół nr 3 w Sobótce/Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Krzyżowicach. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta będzie wykorzystana anonimowo. Bardzo prosimy o szczerą odpowiedź.

1. Prosimy zaznaczyć, w której szkole uczy się Państwa dziecko:

- Liceum Ogólnokształcące
- Technikum informatyczne
- Szkoła branżowa

2. Czy są Państwo zadowoleni z poziomu nauczania w szkole?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

2a. Dlaczego?

.....

3. W jakim stopniu Państwa zdaniem szkoła przygotowuje do przyszłego zawodu/pracy zawodowej?

- Szkoła bardzo dobrze przygotowuje do przyszłego zawodu
- Szkoła dobrze przygotowuje do przyszłego zawodu
- Ciężko powiedzieć
- Szkoła niewystarczająco przygotowuje do przyszłego zawodu
- Szkoła w ogóle nie przygotowuje do przyszłego zawodu

3a. Proszę uzasadnić

.....

4. Czy oferta Technikum powinna w Państwa opinii zostać rozszerzona o inne kierunki?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

5. O jaki kierunek można by poszerzyć ofertę Technikum?

.....

6. Jakie są dalsze plany edukacyjne i zawodowe Państwa dziecka po ukończeniu szkoły?

.....

7. Czy są Państwo zadowoleni z wyposażenia szkoły?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

7a. Dlaczego?

.....

7b. Czy szkoła powinna zostać doposażona? W co?

.....

8. Jaka jest Państwa opinia o zarządzaniu szkołą?

- Szkoła jest bardzo dobrze zarządzana
- Szkoła jest dobrze zarządzana
- Ciężko powiedzieć
- Szkoła jest źle zarządzana
- Szkoła jest bardzo źle zarządzana

8a. Prosimy uzasadnić:

.....

9. Czy mają Państwo inne uwagi dotyczące funkcjonowania szkoły?

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Ankieta skierowana do rodziców uczniów kl. I w PZS nr 1 w Krzyżowicach

Drodzy Rodzice,

zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej Powiatowego Zespołu Szkół nr 1 w Krzyżowicach. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta będzie wykorzystana anonimowo. Bardzo prosimy o szczerą odpowiedź.

1. Prosimy zaznaczyć, w której szkole uczy się Państwa dziecko:

- Szkoła branżowa
- Technikum

2. Co było dla Państwa rodziny kryterium decydującym o wyborze tej szkoły? (można zaznaczyć kilka odpowiedzi)

- Wysoki poziom nauczania
- Wysoki poziom praktyk zawodowych
- Możliwość realizowania praktyk u przyszłego pracodawcy
- Dobry dojazd z domu
- Dobre przygotowanie do przyszłego zawodu
- Ciekawe kierunki kształcenia
- Dobre wyposażenie szkoły
- Dobrzy nauczyciele
- Projekty międzynarodowe
- Stypendia dla uczniów
- Wielu laureatów konkursów i olimpiad pochodzi z tej szkoły
- Koleżanki lub koledzy dziecka poszli do tej szkoły
- Rodzeństwo dziecka chodzi już do tej szkoły
- To, czy dziecko miało szansę się dostać do tej szkoły
- Inne:

3. W jaki sposób Państwa dziecko będzie docierać do szkoły?

- Piesz
- Rowerem, hulajnogą
- Samochodem
- Autobusem
- Pociągiem
- Inne:
- Jeszcze nie wiemy

4. Czy oferta szkoły powinna w Państwa opinii zostać rozszerzona o inne kierunki?

- Tak
- Nie
- Ciężko powiedzieć

5. O jaki kierunek można by poszerzyć ofertę szkoły?

.....

6. Jakie są dalsze plany edukacyjne i zawodowe Państwa dziecka po ukończeniu szkoły?

.....

7. Czy w chwili obecnej są Państwo zadowoleni z wyposażenia szkoły?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

7a. Dlaczego?

.....

7b. Czy szkoła powinna zostać doposażona? W co?

.....

8. Czy mają Państwo inne uwagi dotyczące funkcjonowania szkoły?

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Ankieta skierowana do rodziców uczniów Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kątach Wrocławskich

Drodzy Rodzice,

zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Kątach Wrocławskich. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta jest anonimowa. Bardzo prosimy o szczere odpowiedzi.

1. Prosimy zaznaczyć, w której szkole uczy się Państwa dziecko:

- Szkoła Podstawowa
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy

2. Czy są Państwo zadowoleni z tego, że dziecko uczy się w tej szkole?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

2a. Dlaczego?

.....

3. Jak w Państwa ocenie wygląda stosunek emocjonalny dziecka do szkoły?

- Dziecko bardzo lubi szkołę
- Dziecko lubi szkołę
- Dziecko ma ambiwalentny stosunek do szkoły (czasem ją lubi, czasem nie)
- Dziecko nie lubi szkoły
- Dziecko bardzo nie lubi szkoły
- Nie wiem

3a. Czy wiedzą Państwo, z czego wynika stosunek dziecka do szkoły?

.....

4. Czy są Państwo zadowoleni z tego, jak wygląda proces nauczania w szkole?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

4a. Dlaczego?

.....

5. Czy są Państwo zadowoleni z zajęć terapeutycznych prowadzonych w placówce?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

5a. Dlaczego?

.....

6. Czy są Państwo zadowoleni z wyposażenia placówki?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

6a. Dlaczego?

.....

6b. Czy szkoła powinna zostać doposażona? W co?

.....

7. Czy mają Państwo uwagi dotyczące dowożenia dzieci do szkoły?

- Nie
- Nie wiem
- Tak
- Jakież?

8. Jak oceniają Państwo poziom bezpieczeństwa w szkole?

- Bardzo wysoko
- Wysoko
- Umiarkowanie
- Nisko
- Bardzo nisko
- Ciężko ocenić

8a. Dlaczego?

.....

9. Czy mają Państwo inne uwagi dotyczące funkcjonowania szkoły?

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Ankieta skierowana do rodziców uczniów Zespołu Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach

Drodzy Rodzice,

zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej Zespołu Szkół Specjalnych im. św. ks. Zygmunta Gorazdowskiego w Wierzbicach. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta jest anonimowa. Bardzo prosimy o szczere odpowiedzi.

1. Prosimy zaznaczyć, w której szkole uczy się Państwa dziecko:

- Szkoła Podstawowa Specjalna
- Liceum Ogólnokształcące Specjalne

2. Czy są Państwo zadowoleni z tego, że dziecko uczy się w tej szkole?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

2a. Dlaczego?

.....

3. Jak, w Państwa ocenie, wygląda stosunek emocjonalny dziecka do szkoły?

- Dziecko bardzo lubi szkołę
- Dziecko lubi szkołę
- Dziecko ma ambiwalentny stosunek do szkoły (czasem ją lubi, czasem nie)
- Dziecko nie lubi szkoły
- Dziecko bardzo nie lubi szkoły
- Nie wiem

3a. Czy wiedzą Państwo, z czego wynika stosunek dziecka do szkoły?

.....

4. Czy są Państwo zadowoleni z tego, jak wygląda proces nauczania w szkole?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

4a. Dlaczego?

.....

5. Czy są Państwo zadowoleni z zajęć terapeutycznych prowadzonych w placówce?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

5a. Dlaczego?

.....

6. Czy są Państwo zadowoleni z wyposażenia placówki?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

6a. Dlaczego?

.....

6b. Czy szkoła powinna zostać doposażona? W co?

.....

7. Czy mają Państwo uwagi dotyczące dowożenia dzieci do szkoły?

- Nie
- Nie wiem
- Tak
- Jakież?

8. Jak oceniają Państwo poziom bezpieczeństwa w szkole?

- Bardzo wysoko
- Wysoko
- Umiarkowanie
- Nisko
- Bardzo nisko
- Ciężko ocenić

8a. Dlaczego?

.....

9. Czy mają Państwo inne uwagi dotyczące funkcjonowania szkoły?

.....

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.

Ankieta skierowana do nauczycieli Powiatowego Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu

Drodzy Nauczyciele i Nauczycielki,

zwracamy się do Państwa z uprzejmą prośbą o wypełnienie ankiety dotyczącej Powiatowego Zespołu Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych we Wrocławiu. Ankieta jest elementem diagnozy, która pozwoli nam najlepiej zaplanować pracę różnych placówek edukacyjnych w powiecie wrocławskim (trwają obecnie prace nad „Strategią Rozwoju Oświaty Powiatu Wrocławskiego na lata 2022–2027”). Ankieta będzie wykorzystana anonimowo. Bardzo prosimy o szczere odpowiedzi.

1. W którym miejscu Pan/i pracuje?

- Biuro we Wrocławiu
- Czernica
- Kąty Wrocławskie
- Kiełczów
- Kobierzyce
- Siechnice
- Sobótka
- Żórawina

2. W jakim stopniu w Pana/i ocenie placówka odpowiada na potrzeby dzieci i rodziców, którzy się do niej zgłaszają?

- Bardzo dobrze
- Dobrze
- Ciężko powiedzieć
- Źle
- Bardzo źle

2a. Dlaczego?

.....

3. Jak ocenia Pan/i kwestię dostępu do szkoleń i rozwoju zawodowego dla nauczycieli?

- Nauczyciele mają szeroki dostęp do szkoleń
- Nauczyciele mają ograniczony dostęp do szkoleń
- Nauczyciele nie mają żadnego dostępu do szkoleń
- Ciężko powiedzieć
- Nie chcę odpowiadać

4. Jakiego rodzaju szkoleń lub możliwości rozwoju zawodowego potrzebują nauczyciele w PZPPP we Wrocławiu?

.....

5. Czy jest Pan/i zadowolony/a z wyposażenia gabinetu, w którym Pan/i pracuje?

- Zdecydowanie tak
- Raczej tak
- Ciężko określić
- Raczej nie
- Zdecydowanie nie

5a. Dlaczego?

.....

6b. Czy gabinet powinien zostać doposażony? W co?

.....

7. Jaka jest Pana/i opinia o zarządzaniu PZPPP we Wrocławiu?

- Zespół jest bardzo dobrze zarządzany
- Zespół jest dobrze zarządzany
- Ciężko powiedzieć
- Zespół jest źle zarządzany
- Zespołu jest bardzo źle zarządzany

7a. Prosimy uzasadnić

.....

8. Czy ma Pan/i inne uwagi dotyczące funkcjonowania PZPPP we Wrocławiu?

Dziękujemy za wypełnienie ankiety.